

[illegible]

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

۹۶۵
کتابخانه مجلس شورای ملی
کتاب
موضوع
۱۴۴۱۷
۸۵۲۹

خطی
کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
۱۰۰۷۱

رساله علم القضا
دست‌نویست رساله دیگر
به ریاضه و غیره

در حین تصحیف
در دفتر آقام
در آفرینش
انعام در مقام
لفظ خوک

کتابخانه مجلس شورای ملی	
کتاب	موضوع
مؤلف	موضوع
شماره ثبت کتاب	۱۴۴۱۷ ۸۹۲۹
۱۰۰۷۱	

خطی
کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
۱۸۰۰۷۱

در روز شنبه دوازدهم ذی القعدة

مجلس شورای ملی

کتابخانه

در روز شنبه دوازدهم ذی القعدة

مجلس شورای ملی

کتابخانه

در روز شنبه دوازدهم ذی القعدة

کتابخانه

مجلس شورای ملی

کتابخانه

در روز شنبه دوازدهم ذی القعدة

مجلس شورای ملی

کتابخانه

در روز شنبه دوازدهم ذی القعدة

مجلس شورای ملی

کتابخانه

در روز شنبه دوازدهم ذی القعدة

مجلس شورای ملی

کتابخانه

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی

۱۰۰۷۱

بسم الله الرحمن الرحيم وسبح

الحمد لله الذي ارشد خواص العباد وعوام اهل الاقطار
والبلاد الى ما هو الاصلح للعاش والمعاد وانح في حفظ
طوارف الاموال والبلاد وادنى الى الصدق والرشاد
وافنى للجب والفساد والجهل الذي اقام قسطا من
العدل بعد ان قوم مياها وحط عن رقاب البرية من
اوزار الظلم ما كان ادبا بارسال الوسل وتوضيح السبل
خصوصا بافضل الانبياء وصفوة الاصفياء محمد المشار اليه
باصابع المجتباء صلى عليه وعلى آله الاتقياء ثم
بالسلطان الاعظم القنان الاكرم محي مرآت العدل والكرم
المؤلف في ظلال مبيته بين الدين والغنى والمفوض على
العالمين سجال النعم الخاقا الزعيم غانان
محمود لا زالت اياته مشحونة باليمن والسعادات
ودوائه داية دوام الارض والسموات فانه جدد لنا في
زماننا بسعة انه لحيطة وسوم الحق بعدد ثورها وكل
بالطافه الجزيلة عيون الصدق ناعاد اليها بنورها و
اعرجى بعدله الشامل اقلام الفتوى وارشى باضافه
الكامل اقدم العنوى ومحى آثار الظلم والظلميان
وهدى الى انوار الهدى والايقان خلا الله له
بلوغ افاض المراد وملكه نواصي العباد وقواصي
البلاد اما بعد فانه لما كان علم الكتابه
من اهم المهمات واعظم الفوائد من المأمورات ولهذا
أخصه الله بالذكر في محكم تنزيله ومبرم خطاب ويحمله
وتشرفه ايضا باضافه تعليمه الى نفسه في قوله جل وعلا
ولا ياب كاتب ان يكتب كما علمه الله وكان ايضا شطر علم
القضا الذي هو تاونيب النية والاصطفاة اذ لا يتم
ايرام اقسام فضل القضا بيسر احكام احكام النفس
ولا مضاهاة لها اذ بها تخلف الاحكام وتبايد فايد القضا
والايرام لا يحرم امرنا من حضرة السما التي تتقاصى لوقتها

خطى
١٨١

السما جمع امثلة من هذا العلم معذوره على سبيل الاختصار
مسروده لتكون تبصرة للبصير وتذكرا للمنهى على غايه
في كتابه الوثائق والمؤنه ويكمل لهم على امثال امور وليكت
اليه من قبل المعونه ولا تقع امور من امورهم في ادنى الرب
ولا يتطرق الى مال ولا نفس ينقصان او عطي فتلقينا رسوم
الوامر العلية بالامثال واستمددنا من الكريم المتعال فانه
المهم للقواب والموفق للتبشير القشور من اللباب وسمينه
الوثائق الغزانية وتيتا على اربعة ابواب
اذ القصة العقلية تقتضى ذلك من حيث ان القرفات المالية
اما قولية واما فعلية والثاني مثل الاحياء والاول اما
ان يكون مشتملا على عوض او لا والثاني مثل الهبة والوقف
الوصية والايضا والاولى ولا قول اما ان يكون غير موقت
او لا والثاني مثل الاجارة والمساقاة والاول مثل البيع والحالة
والسلم والقرض وبعض الصلح والمجاعة والشفعة والذكاح
والطاع والشركة والمضاربة هذه اربعة ابواب
الباب الاول في البيع وما يتبعه
الباب الثاني في الاجارة والمساقاة
الباب الثالث في الهبة والوقف وامثالهما
الباب الرابع في الاحياء
الاول في البيع
وفيه فصول
او منفعه على التاميد بعض مالي واما كتبت وتنقته
بعد ان يحيط علم الحاكم الوقت بوصول الفتن الى الباي بطريق
العيان او بالبينه العادلة الوارث على العيان وبالحالة من
جهة الباي او من جهة المسترك وبالمقايضة ولا تراعى حتى
تسلم القضية في الاخرى من البتة والداعي مثال
الاول وهو ان يشاء مد القاض وصول الفتن او
يثبت عندك بالبينه المحرقة الذي اختار من الاملا م
على ساير الاديان والهم ابناء الوطن تشييد الايمان والصلوة

في كتابه الوثائق والمؤنه ويكمل لهم على امثال امور وليكت اليه من قبل المعونه ولا تقع امور من امورهم في ادنى الرب ولا يتطرق الى مال ولا نفس ينقصان او عطي فتلقينا رسوم الامور العلية بالامثال واستمددنا من الكريم المتعال فانه المهم للقواب والموفق للتبشير القشور من اللباب وسمينه

على النبي الامي العرف المختار من بني عبدان وعلى آله وصحبه
ما اضاء القمran وتحدوا الملوك وانبعث فلما كان في
العادة ضائعة والارباب طلبة شايعة وانوار الدين فريضة من
الاندلس واقبال الحق مشعرة بلانظراس بسبب استيلاء
القبالة واستعلاء الحضالة وصارت الاحكام الشرعية وهية
والمراسم المتجربة كانهما متناهية حتى تكاثرت المضمة والتعير
وتعددت الظلامة والتزوير وفق الله تعالى من طلع من افق
للتعادة لعلكم كلمة واعلان حكمته وتقوية اركان الاسلام
وتشبية امور الشريعة بالاحكام والتفت بالدين القويم والتمسك
على الصراط المستقيم ومنعوا القان المظلم والسلاطن الاعظم
مالك رقابهم مولى سلاطين العرب والعجم المويديايد
رب العالمين المنتشر صيت معلاته في اقطار الارضين فخذ
الله سلطنته وافدا رقيه الخلايق مملكته فشر حكمته التوحيد
والعدل في الخفاق ورفق الكفر والظلم على الاطلاق وصير
قوانين العدل والانصاف موضوعة واسباب الجور والاعتصاف
مرفوعة واشار الى تشديد قواعد الشرع وتنشيد مباني
الحق وتغيب القضاة في حفظ اموال كافة الخلق بلحاظ الملكة
للمشغل منه ثم المشتغل اليه بعد محاطة الواجبات الشرعية ورعاية
المراسم السنية وبوضع الصلوك القديرة الموحية بقاؤها
للتزويرو الدعاوى الباطلة في طاس العدل والصفة الكسار
الكاس الجور والمظلة ليرتفع به انواع التزويرو والخصومات واصناف
الحيل والمناقات وتتسدر طريق الدعاوى الباطلة وتضم
ابواب القويهاات الفاسدة وتنظيم الامور على النهج المأمور
ويامن الخلايق عن الفتن والشرو ثم بعد ان ثبت في مجلس
الشرع الملقدين بدينه كذا بين يدي الحاكم بها وهو فلان بن مامو
طريق الثبوت شرعا شهادة عدلين مقبولات الشهادة ومما فلان
وفلان شهدا شهادة شرعية ان جميع الملك الفلاني الذي
موضعه كذا في زقاق كذا وجدوه كذا وحقوقه وكل حق
يتعلق به قابل للتقليد حتى ومك لفلان بن فلان وفي يده

وتحت تصرفه حتى بلانظراس ومنافع ومخاضهم غير مشغول اشترى
فلان فلان من المالك المتصرف المشهود له فلان المذكور ومما
خالس الى آخره وبيع بمومنه في عقد واحد جميع الملك
المشهود به المحدود فيه بعاقبة جوده وحقوقه وكل حق
يتعلق به قابل للتقليد والتملك بكذا دينا ومن النقد الفلاني
شركى جميعا شهما وبيع خاصا بجميعا لفلان ومما فيها ما شاعرا
على ارجاء القبول المتبر برب حلهما على الاخر جميع الاركان
والشرائط المصححة للصود الشرعية خالما من النواقض والمفسدات
من التحية والقرار والوطاء والمحاظة والرونية مالى الشروط المذكورة
جارا على حكم الاسلام ومقتضى شريعة خير الانام وقد قصر كل واحد منها
جميعا واستحق قبضة ثمانية مائة باقباض صاحبه اياها واغايير وشول
بالمسححة القبض لاقباض المحتد بها من اقر البائع بوصول
القرن اليه مع احاطة علم الحاكم المذكور فيه دام علوه ومعرفة بذلك زويه
او ثبوته بيمين يدين بها وطرق ثبوته شرعا ان جميع الثمن وصل اليه بطريق
الحقيقة بحيث برزت فدية المشتري عن جميع الثمن براءة شرعية وقد
رجع البائع المذكور فريضة كل حصة واقرا واستندت حصة لا غير من
اولاده واحفاده رجوعا شريفا ثم اقدم على البيع على تقدير صدوقها
منه مع انه لا تمنع تلك الاعاري عنه وقد التزم البائع المشتري ضمان
العقر والعان عند خروجه المبيع مستحقا من اية حجة بوجاهة الايام ببيع
التي اياه اياه وقد تفرقا بسديهما من مجلس العقد ولا تحوله زان العقد
وقبله واقرا البائع ان الحق له في المبيع وقد عوى له عليه بوجاهة ما لم
لن الحاكم المذكور بعد تحقق سوال لديه ممن له حق السؤال حكم بهج
ذلك نقد وامضاء وقر المبيع في المنياع تقريرا شريفا وكذا المقر
فيه يمكن احكامها ثم اخرج البائع المذكور فريضة ناطقة لشرايه جميع الملك
المذكور وفلان بكذا سار في اربع كذا ملكوت بخط فلان مسجلة سجل الحاكم
الفلاني ففقه المشتري في طاس العدل اذ غفل له قطعا لاسباب الجور
والتعير ورحميا لايوار الخصومة والتزويرو كيداه يتخذها المرور وفي فريضة
لابطال الصلوك العتية والجديدة في المنياع او يمتني اليه او كنت هذا الملك
للحصاد مكلن اراد وج ذكر هذا الملك في صريح الملك بكون حكمه باطلا

وَمِنْ أَمْرِهِ الْحَرِّمَةُ عَلَى الْخَلْدِ فِي الْإِسْلَامِ عَلَى سَائِرِ الْأَدْيَانِ

٢ مجلس الشريعة المقدسة مدنيته كلفه من يد المحاكم بها وهو فلان كما هو

طريق الشورى شرعا يشهد عليه علي بن مقصور الشهادة وما ولد ولا ن شهادته

بسمه و شرعه ان جمع الملك الفلانی الى موضوعه بدل من كذا و قال

لله ممن له حق السؤال حليم صوفي

المبتاع تعبر اشعيا وملكه التوف فيك انك اترك

فمنه حياطة بشرايه جميع الملك المذكور وبتلك الحياطة

تاريخ لادامتوبه بخط ولان مسجله في الحالكه الا انفق في الحالكه في

طائر العنبر وغله فطوا الاسباب الحور والتغول وحسب الامور

الخصومة والترويكلا يتحدا المغيروز ذريعة طال الحق

وَأَمَّا الْبَاطِلُ أَمْ عَبْدِي فَأَتَاكَ لَا يَسْتَرْحِمُكَ وَلَا يَنْتَظِرُ لَكَ عِذْرًا أَلَمْ يَأْتِكَ تَخْشَى سَلَاحِقَ الْأَمْرِ فَرَأَى بِالْعَيْنِ أُخُودًا خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَتُوجَّعُ عَلَيْهِمْ وَأُنَادُوا فَرَجًا لَهُمْ فَكَفَّ أَعْيُنُهُمْ فَلَاحِلًا مُخْمَرًا سَاجِدًا

العقبة والجديد في البايغ ومن ينقي اليه اولئك هذا الملك الاحياء

وہابی کہ نفور حیلانہ و مزارع و حکام غیر متعلقات شہر کو بلا کر بلا کر جس

مكان او ادرج ذكره هذا الملك في صريح الملك في حكمه باطلا
 والقسم الثاني ما يكون المشرى محلا للبائع بالقرن على يد
 المشتري **ومثال**ه بعد التخييد كما سبق الى قوله
 بمقتضى شرعية خير الزمان وقد حال المشرى المذكور البائع المذكور
 بالقرن المذكور على يد غيره فلا فالحال البائع منه عليه بعد اعتزاف
 الحال عليه يكون مدونا للمشرى محلا للملك بالقرن بالسقطة والبيار
 والمكذ ولا قد راجع الى صحة شرعية موحد لتحويل من ذمه
 المشرى الى ذمه مدونه ولما دمه المشرى في غير البائع براءة
 شعيه ثم قبض المشرى من البائع جميع المبيع المذكور باقراض اليه فارغا
 غير مغفلان بالمبيع محقة القبض والاقراض المقيد بها شعا وقد رجع
 البائع الى آخره كما سبق **مثال الثالث** وهو ما يكون القرن
 قصاصا من ثبات المشرى في ذمه البائع مثال بعد التخييد
 وغيره الى قوله ومقتضى شرعية خير الزمان وقد اقر البائع بقبول
 التمسك ووصف المشرى في ذمه دينيا واجبا لاداء لازم القفا
 فجعله العاقدان قصاصا قصاصا عن ذلك التمسك مقاضا شرعية موجبة لبراءة
 ذمه المشرى من القرن وذمه البائع عن ذمه المشرى براءة شرعية
 قبض المشرى من البائع جميع المبيع المذكور باقراض اليه كما سبق **مثال**
من الرابع بعد التخييد المبذوب بذكره السلطان
 واثابون معدلة الى قوله ومقتضى شرعية خير الزمان وقد ابرأ
 البائع ذمه المشرى عن جميع القرن اسقطه وذمه بالكلية ابراء
 واسقاطا شعيه ثم قبض المشرى من البائع جميع المبيع المذكور باقراض
 اليه الى آخره كما سبق **مثال المعارضة** بعد التخييد
 وذكر السلطان ومعدلة الى قوله ثم بعد ان ثبت مجلس الشيوخ
 المقدس عليه كذا في يدي الحاكم بها وهو فلان كاهو طريق الشيوخ
 شرعا شهادته عليه مقبولة الشهادة وبما فلان فلان شهدا شهادته
 شرعية ان كل واحد من المعروض والمعرض الا في ذكرهما بعد ان كان
 حقا وما للمعرض العاقد المذكور بعد في يده وشحن يعرفه فلا
 مانع وضاع الى حين هذه المعارضة الموعودة بالاداء اعراض فلان فلان
 هو فلان فلان وبما حاله جريان هذه المعارضة بمسحان شديدا

في المشرى

الصحة في العقود الشرعية والمعارضة الى آخره
 اعراض المعارض المذكور من المعروض المذكور وهو عقد
 واحد وصنفه مستحق لجميع الملك الفلاني الذي موضوعه بغيره
 كذا في رفاق كذا وحدوده كذا بينهم واحد من اصل سهمين وهو نصف
 كامل شائع لجميع الملك الفلاني اعتبارا صا حيا شاعها وتعرفها
 صحا سمعها لا رافا منبها بالترام العاقدان من ثباتا على الايجاب
 القول الثمن والروثا راسا راسا المعينة شعا لصحة المعارضة
 وسيا لا اركان والشرائط طالبا من كل واحد من المطالبين
 المفاد جارا على حكم الاسلام فاضا على متن شرعية خير الزمان
 وقبض كل واحد من المعارضين المذكورين جميع ما استحق قبضة المعروض
 والمعرض باقراض صليح اليه وبسليمه اليه ذلك فارغا غير مشغول
 بجميع محقة القبض فضا او قابضا شعيه وكان ما عوضه كل واحد منهما
 ما كاله في يده وشحن يعرفه بلامع ومنازع الى حين جريان هذه المعارضة
 فلان حق ملك للمعارض وقد اقرهم كل واحد من المعارضين للمعارض
 صان الحق والعمان وقت خروج ما عوضه صحا التمسك صحا
 شعا وقد حج كل واحد من المعارضين عهدها عوضه واداء رجاها
 صحا شعا معاملة الى ملكه ثم اقدم على التعويض واقترع العرض
 المذكور اقرارا شعيه مستانفا غير مستند الى قسم المعارضين جميع
 الملك المذكور اولا بجميع حقوقه حتى اتخذه المعارض ملكا لا حق له
 اعني للمقر في هذا المقربة ولا في بعضه ولا دعوى ولا طلبية جوده
 طام ان الحاكم المذكور بعد تحقق سواله عن حق السؤال بعد
 ذلك بنفسه وامضاه ثم اخبر كل واحد من المعارضين حجة اطقه
 بذكره الحصة المعوضة للملك من فلان كذا ما راجع كذا
 طامه خطه فلان سجاء الحاكم الفلاني ففقه المعارض في طام
 العاقد ونفسه قطعا لاسباب الجور والتعدي ورجما الابواب المحسومة
 الباطل ثم اعترف كل واحد من المعارضين بان ليس له صلوك اخر وانه
 اذا ظهر صك الصاوك للفقير والجديد في يده او يد من ينتمي اليه او
 كتب هذا الملك للاضباط مكان او ادرج ذكره هذا الملك في صريح
 الملك في حكمه باطلا **فصل** في السلم وهو عقد على عين

والمعارضة الى آخره

موصوفة في الذمة بعض مقبوض في المجلس فلا يجوز ان يحل للمسلم
 اليه على غيره براس المال ان قبضه في المجلس ولا بد ان يكون له في المقبوض
 التسليم عند رجوع التسليم والا لا يقع ومثاله يكتب بطريق العقد
 صورة العقد ويصعد هذا **كتاب ناطق** يدركه اسلام
 لان فلان في فلان في عبد صفة كذا او غنم اجرة من الخطه
 القلاية من جلة الى ثلاثة اشهر من تاريخ كذا او حال بلذمه الاداء اليه
 متى طال به ما غير ذلك تعين سماه صحتها وسلفا مقبضا
 مرفعا ثم لا على الجواب القبول براس المال في المجلس وغيرها
 من الاركان والشروط ويجب على المسلم اليه المسلم في عند الحل المذكور
 اي وقت طال به وغيره طال ودفع في الموضع القلاية واشهر بالمعاقدان
 بذلك عدلا نقان في تاريخ كذا والثاني صورة الاقرار ووجه **هذه**
 اقرار واعترف فلان فلان اقرارا كذا شرعا طابعا واعيان عليه
 وفي ذمة فلان من فلان عشرة اجرة من الخطه النقية الجدة اليه
 الرجعة البيضاء كذا بر نصفها تاليدا كذا حقا واجبا ادائه دينا
 لا اقرارا فثابت له عليه بسبب عقد سليم صحيح شرعي جري سما على
 راس مال تقديره في المقر في المقر في مجلس عقد كذا مباح كذا صار
 نصفه كذا والمقر به من الخطه من حل الى كذا او حال تاريخ كذا
 بلذمه الاداء كذا المحل اي وقت طال به الى المقر به بالتام
 والحال في موضع كذا وقبل المقر به اقرارا المذموم فيه قبوله شيئا
 واشهد به عدلا **فصل في القرض** ولا اقرار
 وانما كونا الاقرار في باب ماله عوض فان بعض الاقرار وهو ما
 يكون غير من اربع مشتمل على عوض واستمرار العادة بكتابة القرض
 بلا اقرار والقرض على ما لا يستمر مثله متى شأنا والا اقرار الجار
 عن لزوم حو الغير عليه وهو ما يقرض او يدبر او عين والفرق بين
 القرض والدين ان الدين قد يكون حالا وقد يكون موجلا والقرض
 لا يكون الا حالا ولا اقرار بالدين ثلثة اقسام لانه اما ان يكون اقرارا
 بدين المقر له على المقر او يدبر اسم المقر على غيره وما يكون اسمه على غيره
 فاما ان يحضر في انتقاله الى المقر في حالته اياه به على ذلك الغير او بعض
 بانه حو ذلك المقر له وان اسمه احي اسم المقر به بطريق الوكالة والنيابة

لا اصاله ولا سقناق فله ثلثة اقسام ولا اقرارا على ايضا
 ثلثة اقسام لانه اما ان يكون اقرارا مطلقا او مقيدا باتباعه اليه
 من المقر او انتقاله اليه من المقر والقرض قسم واحد فتكون
 الجملة سبعة اقسام تحتاج الى سبعة امثلة **مثال القرض**
 استقرض فلان فلان بن فلان وبن فلان وبن فلان مبلغ كذا دينار ونصف
 خالص جديد راجع عدهم بقرضه كذا فاقرضه ذلك فقبل
 المستقرض من هذا القرض وفلم منه القرض يتسلمه اليه
 تمامه وكما ان صار المستقرض كالا بقبضه له المقر
 فيه نفسه شرعا ولزم مثله المقرض في ذمة المقرض
 بحيث يلزمه ادائه اليه اي وقت يطالب به وغيره مطلق
 وتقولون شاهدنا بما فيه عدل تاريخ كذا **مثال الاقرار**
 بالدين المقر له على المقر اقرارا عن فلان اقرارا ببلغ النهاية
 احكامه وصين عن الوهن احكامه اعلم فاجازا على منحه
 الصوة والسداد عاربا عن شوايب الاكراه والعدا طابعا
 واعيان عليه وفي ذمة فلان كذا دينار او النقد القلاية
 نصفه كذا حقا واجبا لزم الاداء دينا واجب القضاء
 ثابتا له عليه موحا الى شرا تاريخ كذا اعترف المقر المذكور
 بوصول عوض المقر به المذكور في اليه من مال المقر به بالتام والحال
 وصرح المقر بان اقرارا هذا بوصول العوض ليس بطريق رسم القبالة
 بل بسبب وصول العوض اليه بالحقيقة ولزم الحق عليه بالسرعة
 وانه كلما انكر وصول العوض فهو كاذب انكارا وانه يلزمه
 اذا جتمع المقر به عند الحل الى هذا المقر به من غير مطلق تعين
 واشهد المقر بما فيه عدل ولا وذلك جري في تاريخ كذا **مثال**
مثال الاقرار بدين انتقاله الى غير الجلالة
 اقرارا عن فلان اقرارا صحتها واعترف
 صرحا عيا سبعا في حال نفع من الاقرار ولا اعترافا الشرعية
 عن رضاه وطوع واختيار وغير الزام عليه ولا خيارا في جميع
 الدين الثابت باسمه على فلان فلان ومبلغه كذا دينار ونصف
 صحيح ومال محض صريح فلان استقرض هذا الدين من هذا

المقر له كماله صحبة شرعية في مقابلته دبر آخر كان مثله قدر
او وصفاً واثباتاً للمقر له في دمه شواشها وبقا للمقر له هذا
لا قرار قوله شيئاً **مثال الاقرار بدين** وهو وثيقة
الدين باسم المقر له في المقر له في غير المقر له هذا المعنى
اقروا عتري فلان التجمع الذي يكون باسمه على فلان ومصلحة
لكي حتى صدق صحيح فلان وان لم يسم المقر له في ذلك الدين
بطريق الوفاة والنيابة لا لا صالة ولا استحقاق ولا نقل ولا استحقاق
استحقاق ذلك من المدون المذكور فيه عند محله دون هذا المقر
ودون ساير الناس وان لا حتى له اي المقر اصلا ورايلاً هذا
المقر له ولا بعضه ولا دعوى ولا طلب له بوجه والوجه وبسبب
والاسباب **مثال الاقرار بالمطابق** يكتب
الى قوله حتى من حقوقه وملكه واملاكه ثم يكتب وهو في يد وتحت يده
حتى وان اعترف هذا المقر به هذا المقر فوجبه عليه الاقرار به له ولا
خيار عنه وان لا حتى له اي المقر اصلا ولا ساني هذا المقر له ولا في
بعضه ولا دعوى له على المقر له بسبب ولا جرح ولا عرض ولا من
غيرهما وان المقر له في حله وسحقه منه في الدنيا والاخرة وانه متى
ادعى هو او احد من قبله او وجهته بسببه دعوى كالحال فقراره
هذا فذموا زور وبهتان وافك ظلم وعدوان وقيل المقر له جميع
ما ذكره في قولاً شيئاً واشهد المقر بما فيه عدل وانما اقراره بذلك
جرح في مانع كذا **فصل في المصلحة** وهو في المحقق
ولهذا لا يصح من غير سبق خصوصه في المصالح فان جرح المصلحة
على غير غير المصلحة فهو يبرح وان جرح على منفعة فهو اجاب وان جرح
على بعض الجرح للمصلحة فهو عبثاً ببعضها الاخر من حاجب اليدوان
جرح على بعض الدين المدعى فهو ابرأ من البعض الاخر من هذه اربعة
انواع الثلاثة الاول التمسك بالبيع والاجارة والهبة فتدعى
قبولاً بغير الاقرار والنوع الاخير الذي هو الاقرار بمقيد بان سلم اليه
الدين لم يبرع عنه وذلك لا يتصور ولا مع الاقرار ويصح كل نوع من هذه
الانواع يصح ذلك النوع من البيع والاجارة والهبة ولا ابراء مثال
البيع والابراء فانه قد سبق في قوله ما مالمثال الاجارة والهبة
فانه شبيهة بغير ما انما ان سأل الله تعالى ويصح ايها كل نوع منها
بل في المصلحة في هذا الفصل لا بد من بيان مثال النوع الاول
هذا كتاب ياتي بك لانه سأل المدعى عليه فلان خصمه المنازع الذي
كان يدعى عليه بالملك لفلان في فلان فلان بعد ما اشتد بينهما المنازع
واعند المناخامة قطعا للتخامع ودفعاً للتخامع ان يجلد على كذا دينار

ولهذا ثم ان الحاكم المذكور بعد رعاية وصايف الشرع حكم جميع صحة
ذلك من كذا وكذا جرح في مانع كذا **مثال الاقرار**
المصدق بانما المقر به الى المقر له من ثالث يكتب قوله في يد وتحت
تقره حتى الى انتقاله الى هذا المقر له وان لا حتى له اي المقر اصلا
ولا ينافي هذا المقر به ولا في بعضه ولا دعوى ولا بطلية بوجه والوجه
وسبب والاسباب **مثال الاقرار بالمطابق** يكتب
الى قوله حتى من حقوقه وملكه واملاكه ثم يكتب وهو في يد وتحت يده
حتى وان اعترف هذا المقر به هذا المقر فوجبه عليه الاقرار به له ولا
خيار عنه وان لا حتى له اي المقر اصلا ولا ساني هذا المقر له ولا في
بعضه ولا دعوى له على المقر له بسبب ولا جرح ولا عرض ولا من
غيرهما وان المقر له في حله وسحقه منه في الدنيا والاخرة وانه متى
ادعى هو او احد من قبله او وجهته بسببه دعوى كالحال فقراره
هذا فذموا زور وبهتان وافك ظلم وعدوان وقيل المقر له جميع
ما ذكره في قولاً شيئاً واشهد المقر بما فيه عدل وانما اقراره بذلك
جرح في مانع كذا **فصل في المصلحة** وهو في المحقق
ولهذا لا يصح من غير سبق خصوصه في المصالح فان جرح المصلحة
على غير غير المصلحة فهو يبرح وان جرح على منفعة فهو اجاب وان جرح
على بعض الجرح للمصلحة فهو عبثاً ببعضها الاخر من حاجب اليدوان
جرح على بعض الدين المدعى فهو ابرأ من البعض الاخر من هذه اربعة
انواع الثلاثة الاول التمسك بالبيع والاجارة والهبة فتدعى
قبولاً بغير الاقرار والنوع الاخير الذي هو الاقرار بمقيد بان سلم اليه
الدين لم يبرع عنه وذلك لا يتصور ولا مع الاقرار ويصح كل نوع من هذه
الانواع يصح ذلك النوع من البيع والاجارة والهبة ولا ابراء مثال
البيع والابراء فانه قد سبق في قوله ما مالمثال الاجارة والهبة
فانه شبيهة بغير ما انما ان سأل الله تعالى ويصح ايها كل نوع منها
بل في المصلحة في هذا الفصل لا بد من بيان مثال النوع الاول
هذا كتاب ياتي بك لانه سأل المدعى عليه فلان خصمه المنازع الذي
كان يدعى عليه بالملك لفلان في فلان فلان بعد ما اشتد بينهما المنازع
واعند المناخامة قطعا للتخامع ودفعاً للتخامع ان يجلد على كذا دينار

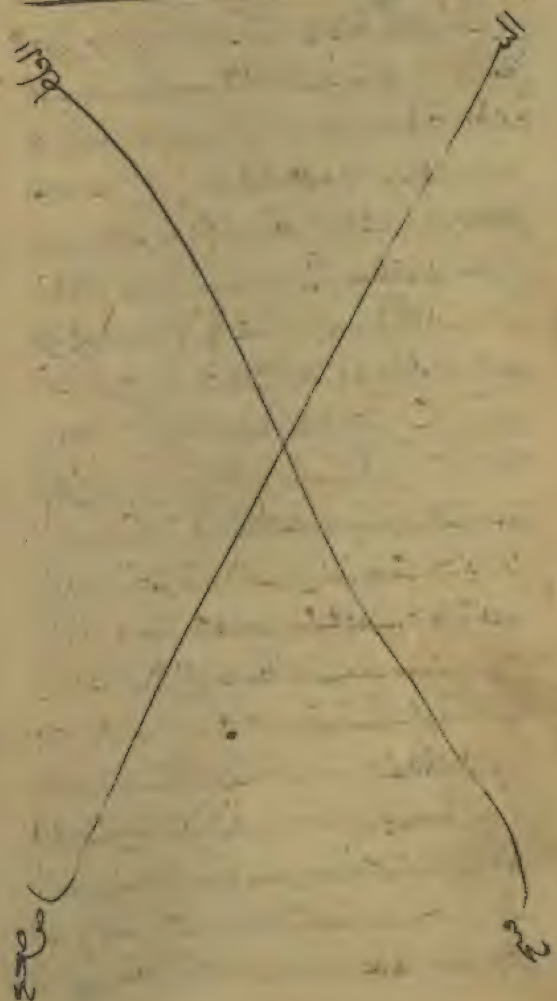
لا يجوز المصلحة على غيره الا اذا اذن له في ذلك

قد واثقوا بما فيه على انفسهم اعدوا ثقاتا ابدا
فصل في الجعالة وهو ثمن يذاع لاهل
 الاحارة من فعل كذا فله كذا وتنتكس قوله نفسان
 ولين جابه حال اخر وانما به رقيم من هذا الكتاب
 ناطق بذكر عقد جعالة شعيرة معتبرة محرمة عامة لا تشبه
 الى العتال اب معين فلك غير مخصوصة بواحد معين صادقة
 عن فلان بن فلان في امور عبد الابن الذي يملك فلان واسم
 الابن كذا وحليته كذا يجعل معلوم فقال في حال تصح منه
 التعليقات الشرعية ولا تشارك المجنية والاحارات
 المعتزلة المرفوعة طارعا وانما ورد عبد كذا لابق للمسلم كذا
 المحلى بكذا وورد لورد العبد لابق الذي يملك فلان واسمه
 كذا وحليته كذا فله ما يدينه في ربحه بغيره وقد كان
 الجاعل المذكور فيه حينئذ اذ صوته هذا القول بحيث
 يسمع نواه كل من حوله فان عقد الجعالة المذكور على وفق
 الشرع وتكون اصح بحيث يستحق عليه الجعالة المذكور كل من
 يقوم برد ابقه المذكور والابق المذكور من سامعي نواه وقد
 شهد على الجاعل المذكور جعالة المذكور وجمع العتول و
 الامنا والكفاء والاعيان بان فلان بن فلان ممن سمع نواه
 الجاعل وان يستحق الجعالة بشاره العمل المذكور فيه وبذلك
 كله يندرج من العتول وكدل جرح في تاريخ **فصل**
في الشفعة وهو تلك المنفعة المشاع من ملك
 الوقف لم يطل منفعة المقصود منه او من ثمار غير موزنة
 على شركة المتخذة ملكا الا انهم المستاجر بعض سواء
 كان ذلك الملك ارضا او عقار او متعول بلا بنية او بالوفا
 ولا اصل فيها قوله عليه السلام الشفعة في كل مال يقسم
 ويملك بقوله تلك واخذت بالشفعة مع تسليم العرض
 الى المشتري او رضاه ببقائه في ذمة الشفعين ومنه انه
 هذا كتاب ناطق بذكر ان فلان فلان فلان بن فلان
 بن فلان واشهرى بموته نصفا شاعرا من جمع الباع الغرض

بلا شجار والكروم والمغروف بطلان البيع موضع وقطاع
 ثم يرد ويدل على حدوده وانما يرد بكتب مبايعة
 كصحته شفعة مرتبة مشتملة على التقابض في الثمن
 والمقاس كان فلان بن فلان مالكا النصف الاخر من الباع
 المحدود فيه فلما باعه خبره من المايعة ولم يكن المشتري
 لتلك المنفعة حاضرا فجلس يبيع الخبر اشهد عدلين
 على اخذ النقص المبيع بالشفعة على الفور والميدار
 من غير تقصير واعتبار وقام في الحال طالبا للشفعة
 وسار حتى ادرك المشتري فلما ادركه قال له من غير
 ايمان وكلام غير صادق اخذت النصف الذي اشتريته
 من شرك فلان من الملك الثاني حصل الثمن الذي
 بذلت فيه او بغيره مقوم اشتريته به فسلم ذلك المبلغ
 اليه وتلك المبيع تداركا قهر يادون ما اشتريته
 شفعار اشهد على ذلك جميعا من العتول وذلك جرح
 في تاريخ **فصل في الشفعة**
 ولا يصح منها الا شركة العنان وهي قسمة كل واحد
 من الشركتين المتاهلين للتزويج والتوكيل ياذون
 بواحد على التجار بالقبلة والملك المشترك بينهما ان
 لم يكن مشتركا بل اخص احد مما يجعده فدارا بوجه
 الشفعة فيه ان يتقرر الاخر نصف المال من
 مالكة ان كان نقدا او مثليا وان يباع النصف منه
 ان كان عرضا وان اخص احد مما يبيع الاخر العرض
 والاخر البعض الاخر فلا بد ان يبيع كل واحد نصف
 عرضه بنصف عرض الاخر ثم يادن له في القرض
مش كل ما يوزن المال مشتركا بينهما من
 اول امر هذا الكتاب ناطق بذكر ان فلان
 فلان بن فلان وفلان بن فلان في حالة يبيع بينهما
 التفرقات الشريفة والمشارقات السبعة على مبلغ
 الف دينار فلان مشترك بينهما المناصفة على

على ما في تاريخ فلان بن فلان

طريق الشئ نصفه احد المالكين كذا شرعه صحبه شرعه
 شرعه عنان مثله على جميع اركان شرعه الخان
 وشرايطها خالده عن نواقضها ومبطلاتها خالده بتأليف
 على واحد منها للتوكيد والتوكيد من اذن على
 واحد منها للاخر في التصرف والتجارت جميع ذلك
 على وجه القبطه والمصلحة سالكا لطريق الامانة
 محققا شبع الحياء على ان ما رزق الله سبحانه تعالى
 من ربح في معاملتهما ونفع وتجارتهما يكون بينهما
 بالمناصفه

على قدر المالين من غير زيادة ونقصان وفضل خسران وان
 ما يلحقها من خسران يكون ايضا بينهما بالمناصفه على قدر
 المالين ثم اخذ الملتزم كان المذكور ان جميع راس المال
 المذكور في ايديهما وطفقا في العمل والامتزاج وما فيه على اليد
 والتمتاج واشهد على انفسهما جميعا من العود **مثال**
 فانه بين المالين من اول الامر مشترك في كتاب نطق يدرك
 ثا اركان فلان وفلان على مبلغ الف دينار فلان بعد ما اخرج
 كل واحد منهما من ذلك حصة في دينار في خالصه الى خوطا احدهما
 بالآخر خلا شريعا ما نفع من غير احد المالين عن الآخر واشتركا
 على جميع ذلك شركة شريعية شركة ما نفع الى اخر **مثال**
 ما كان لهما مال دون الاخر فيكتب اقرارا غير صحيح للمالكين
 واعترف فلان بن فلان اقرارا او اعترافا ما فيه شرطا يما
 راعيا انه وصل اليه وحصل في قبضه ويديه من مال فلان بن فلان
 الف دينار قضى وصولا صحيحا شريعا وصولا مقبولا امرعا بالنصف
 من ذلك وهو كذا وصل اليه بالفرض الصحيح الشرعي والنصف
 وصل اليه بعد ان خلاطاه بالالفرض المذكور خلاط شريعا ما نفع
 من غير احد المالين من المخرج واشتركا على جميع ذلك شركة صحيحة
 شريعية شركة عنان واذا ركب واحد منهما للآخر في التجاره او المصراع
 بجميع المال الحاصل بعد الخط حصة او سعرا او حصة او سعرا على
 ان ما رزق الله تعالى من الربح الحاصل يكون بينهما بالمناصفه
 على قدر المالين وكذلك الخسران والتزم المقران تصرفا بالعمل
 والتجار جميع ذلك تبرعا بعد ان اخذ جميع راس المال المذكور
 في يده واشهد الملتزم بما فيه عدة ائتمان ابرارا وذلك في تاريخ كذا
 واما **مثال** الترويض ان كانت في جانب واحد او في
 جانبيين جميعا فقامرهما ذكرنا نقل من الارشاد الى طريق
فصل في المصارفة وهي القراض ايضا وهو ان يدفع نقدا
 معين معلوما الى غيره ليتجر فيه على ان يكون الربح بينهما فاذا كان المال
 راسلا الى العامل فخصم الكاتب بكتبه كتاب نطق يدرك
 دفع فلان الى فلان مبلغ الف دينار قضى ربح بغيره وظلني قبض الموضع

الذي ذلك من القام والكال بطريق القراض الصحيح الشرع المشتمل
 على اركان وشروط الخالي عن نواقض وسفلة ليقر القاض
 المذكور بذلك ويطلب الرجوع والتمسك او حضوره او اجازة
 سفره او حضوره او اجازة سائر الكافرين الامانة بحسب ما شئخ
 الجناية على ان ما رزق الله تعالى من الرزق الحاصل يكون بينهما ثلاث
 اشكال لرب المال الحق المالك للعامل الحق العمل وان رزق
 خسران والعيادة من غير تغيير العامل فالعامل يرى ان يكون
 جميعه على رب المال وقيل المقر اجمع مضمون بقوله شرعيا وان
 شأنته من ذلك ما كتب ناطق بذكره صار بلائ فلا على
 مبلغ الذي رزق في رجب بغير رزقه اليه قد فقيصة مودعه
 ليقر به في سوق البرازين بدينه بغيره خصوصاً دون المقر فحافظ
 على شروط الامانة ويحجب طمان الحيازة على ان ما رزق الله تعالى
 من غايه ومع عمله وسعيه في هذا المال يكون بينهما ثلاث اشكال
 لرب المال والملك للعامل الى اخره ولين كونه متول للعامل في اخر
 وان لم يكن للمال واصل الى العامل عند الكاتب بالعرف بالوصول
 عنه تكتب اقترعوا عرف فلان اقترعوا واعترافا فاعترف شرعا
 طامعا واعيا لله وصل اليه حصل في يديه من حاله ما كان الف
 دينار فمضى راجع بدينه بغيره قد اقصه تأكيد لشرطه دينارا
 ومعه لا يصدق شرعا خصوصا واعتبر امره بطريق القراض الصحيح
 الشرع المشتمل على اركان وشروط الخالي عن نواقض وسفلة
 ليقر المقر للعامل المذكور بذلك الى اخره ثم كتب يقول المقر له
 اقترعوا معاني اخره **فصل في النكاح** وتوابعه
 الحمد لله الملك الجبار العزيز الغفار والعالم المستور الواحد القهار
 منور الانوار ومعدن الادوار وكل شيء عنده بقدر الذي يشي بوساطة
 النكاح لجم الانسان في اسد الاصحار وابنت في منابت الارحام بالقمار
 بغور النطف سنابل صور الخيارد والاشراد وجعل المصاهرة مظنة
 اشتباك الاعوان والاشراك على نواحي اخيه المتكاثرة القرار
 واشكل على نتائج منته المتوافقة القطار وشهدان لا اله الا الله
 وحده لا شريك له شهادة تابعة من منافع الاستبصار واقعه من

القبول

القبول في واقع العتاد واشهدان غير اعادة ورسوله الهادي الى
 انهم مقبل احسن قرار الهادي الى انهم سبيل واضح منار الجاهل
 النكاح لنفسه واخص منه وشعار ترغيبا لمنته فيه وتكثير
 العباد بالبرار سبي الله عليه وعلى اله الطاهر من الخيارد صاوة
 وايه دوام الدليل والظاهر وبعد فان النكاح من شعار البرار
 والسفاح من شعار الفجار وان الله تعالى امرنا بالنكاح واباحه
 لذوي الاقدار وروى ما بين السفاح وحرمة لذوي الغرامه عن شر
 الاقرار فقال **في النكاح** وانكحوا ما بينكم والصلحين منكم
 واسلمكم وقال **في السفاح** وانكحوا الزنا وقال رسول الله
 صلى الله عليه وسلم في النكاح النكاح سنتي فمن رغب عن سنتي
 فليس بي وقال في الزنا الزنا يورث الفقر ثم ان الامور به
 الله كلها قضى فيها ما احب لمقدم لما اخر ولا مخر لما قدم
 ولان مجمع النكاح لا ينفك وقد روي كتاب قد سبق في كل
 قضا قد روي لكل قد روي لكل اجل كتاب نحو الله حاشا وبنت
 وعنه ام الكتاب وان ما قضى الله وقد روي في حقيقة
 اللوح المحفوظ وخبره ان فلان قد رغب في نكاح فلانة فخطبها
 من قبلها المرشد والامر الكونيات واياه واجبار ونوجب مقص
 الدين القيم والتمتع المستقيم فاجاب الى ذلك وتراضيا عليه
 محضاً جملة احضرت في العود للثقات الامانة للاشبات
 فيد الخاطب وقال لوليت بعد تقدم حمد الله تعالى والصلوة على
 رسولنا وزوجتي موليتك بعتك البكر فلا ز على صداق لك من
 الذنوب الفلاني فاجاب الاب لوليت الجبر الى سؤاله وقال له
 بعد التسمية والحمد لله والصلوة على رسول الله زوجتك بنتي البكر
 فلا ز على صداق كذا حينئذ من الذنوب الفلاني فقبل الخاطب منه
 فكلمها على الفور بهذا الصداق وكذا النظر والاجاب والقبول
 بالبرية والبرية فتمت بينهما عقد من كذا شرعية مشتملة على
 الاجاب واركاتها وشروطها المصحة للمتمتع من الاجاب والقبول
 المترتب احدهما على الآخر ترتيبا زمانيا من غير خلل فحصل
 بينهما وجود الكفاية بينهما وجوب شاهدك عدل وخطو

ثباته في توارثه كذا **فصل في المساقاة** وهي تسليم
 الشجر الى غني ليعمل به من ثمره مستلا في ثلاث فئات
 فلا يملك كروم جميع البواغ المعروفة بلان موضع كذا خذوه
 وعلى الشجر مساقاة خمسة اشربة او ثمانية مقيطة واداره على
 الزمة ليعمل العامل المذكور فلان نصفه او اجزاء في هذا البواغ
 ثلاث سنين متوالية لها تاريخ كذا عامل العامل في المساقاة
 شرعا من العمل المتكررة في سنة واحدة من السقي والحفظ وتقليم
 الارض بالمحاجة والعنف ومقبة السواقي وقطع الشواش المقصود
 والقضبان الزاوية وغيره على ان يشارك الله تعالى في الثمار لا اعتبار
 من اعراس ولا البواغ في هذه السنين الثلاث يكون منها على اربعة
 اسهم سهم منها للعامل على العمل والباقي للمالك حتى الملك والمزارع
 العاقلان يبايع على انفسهما عدد الثقات وذلك جرى في تاريخ كذا
الباب الثالث في الهبة والوقف والوصية
 والزمن والعماني والائتاء الوكالة الخالصة من الجعالة الوصية
 والامانة والايام **فصل في الهبة** وهي تملك استعبر
 تام بلا عجز **ومثال** كذا كذا ناطقة بذكر ان يوجب
 فلان بن فلان من فلان بن فلان بن فلان وان يوجب يوصيه
 في حاله شخصه من التبرعات الشرعية والوقفات المستقرة
 في المرحية للمرية والبيع والعقل والرشد وانطوائه جميع
 ما كان حقا ومكالا اسب المذكور وفيه تحت تصرفه بلا مانع
 ومنازع الحي من هذه الهبة وذلك جميع الدار الفلانية بجميع
 حفرها ومراقبها مائة اتمها باصحبين شرعيين لا يمين بالقبض
 الصحيح الشرعي الصادر من المتهب المذكور باقباض الواعب
 اياه وذلك غير مشعول باي حق حق القبض قضاء واقباضا شرعي
 وذلك بعد ان يرجع الواعب عن هبة الدار الموصوبة من اولاده
 زوجه عاشرة بعد كذا الى ملكها ايضا المتهب القابض المذكور
 والكل جميع الدار الموصوبة مستلا على جميع المنفعة فوات
 المالكية ليعتبر فيها حسب الخيرة والاشقة واشتد الواعب
 بايضا على نفسه عدا لثقات وذلك جرى في تاريخ كذا

٥

اذا كان الواعب ابا او جد تمكن من الرجوع في تلك
 الهبة مادام الموصوب باقيا في ملكه فادرج كذا **هذا**
كتاب ناطق يد كذا ان كان قد وهب فلان فلان
 من ابنه فلان جميع الدار الفلانية هبة صحيحة شرعية مقبوضة
 بالقبض وكانت الدار الموصوبة باقية في ملكية المتهب فلا ين
 المذكور يوجب تملك الهبة بالاب الواعب المذكور في تلك
 الهبة بدأ وظهوره منها راي ونظم فيها خرج عن تلك الهبة
 زوجه عاشرة واشتد المتهب على اوكاة وشرايطه خاليا عن
 واقضه مبطلة واعاد الدار الموصوبة الى ملكه كما كانت
 قبل الهبة فادرج الواعب مالك الدار المذكورة متصرفا فيها
 بموجب الرجوع المحكي فيه واشتد المتهب الرجوع على نفسه عدا
 ثقات وذلك جرى في تاريخ كذا **فصل في الوقف**
 وهو حبس الاصل بقصد ليل النافع مثله امره الله
 خلق الانسان نسوا بعد خلقه هذه وتنبه الى سلوك
 ارشاد الخبير وهداه وقفة لسوق اليه الى اواب الحجة حتى
 حقا ببدان وقام من شوايحي والعقبي وصفاة واما الى
 ان يرى من الله ما غفا وتقدما لخطا اخاه على خطا اولاه
 والسم على يخطه محمد المصطفى الذي اتجه من اكرم اربعة
 ولياؤه واتجه من اظهرهم ميواساة وعلى الدوايح
 تمنح سعته واقفي هداة وسقى بزلال شريعة غلة هداة
 وبعد فغان الذين خطلا ليعمل العناية والهداية عيون
 ابصارهم ونصايرهم وتور نور العقلي ضمير اسرارهم اذ
 بعين المصير المظلمة على مكتوبات الاسرار اتمام هذه الحياة
 التي لا تمانع وان لاخرة من دار القراة فلم يقتوا اليوم المحاد
 سوى بشت الحشرات ولم يقتوا الا باقتنا الصالحات حيث
 اقتنوا المسير من الدنيا الدنية والمصير الى مقصد العقبي
 البتية ان الوصول الى مركز السعادة والبواغ الى رتبة
 السيادة لا يمكن الا بتأجيل التهج القويم والاستعداد الى سلوك
 الصراط المستقيم وتيسوا ان لا يعمل الا في دار العمل وان لا

بجدة التي دار الجوارح لمن استعظم ما يقع الكسل فاحتمل البقاء
 غلبت لهم في الدنيا فجدد لهم وكل نفس سبيل الى الوصول الى الله
 العلي وذلك بانفسه منوعة دار على الجوارح اليهم وانما يبلغ
 نعمة ما يرضى كل يوم عليهم نظرا منهم الى وقديم الصادق الصدوق
 سيد الانبياء وقدره الاصفى من المشار اليه باصابع الاجساد
 والمصطفاه صلى الله عليه وسلم داية دوام الصباح والمساءلة
 اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلاث صدقة جارية وعلم
 ينتفع به وولد صالح يدعو له بالخير بعد الوفاة ثم ان الصدوق
 المتبحر الى عنده الله وغفر له المرحوم صفوحه ورضوانه في انفس
 سوا الف ذنوبه الموقل صوارف كثر في الرغبت في ثواب الله
 الذي يامل المحبون والمشارف عن عقابه الذي يمشى
 المشيرون والواقف بغير فضل العظيم والمتشبه بطول ذيله
 العليم الصادق بثبوت الحقائق امواله الواقف على تقديم الخيرات
 احواله المنفق على اهل عاقل في سعة حاجات المحتاجين البادل
 نفائس انفسه في تربية الفلاحين والصالحين فكان الميعاد الى صاحب
 مكرهات الاعلى فلان غفر الله له ولقروعه واصحوله وخصه
 بمزاياه وسبله العلى تامل معنى الخبر المذكور وعرف ان
 جناب المصطفى والبقوة الذي جعل الله الى ابد الاباد رضى
 وموهب جعل العمل بعد الوفاة والاسل بعد الوفاة باقية باسباب
 الثلثة ومقتضى ما تقدم في الانبساط سابعة الحرائر وادان
 بجوز لفت فوايد انواع هذه الحصاله وفوايد المصطناع من
 الحلال بانشاء الخلق والمدرسة او دار الشفا استفادة
 به للنوع الاول وهو الصدقة الجارية وينش العلوم الشرعية في
 تلك المدرسة وافادتها طلبه العلوم حيازة للنوع الثاني وهو
 علم يقع به بالشرط على اصل هذه البقعة الشريفة ان يدعو له
 ولا يوبى بالخير والحسن والسعادة والزلزلى عقيب كل صلوة
 تحقيا للنوع الثالث وهو ولا يصلح ان يدعو له فان المصنوعة
 واسل الصلاح المتبعين فيها كالمال الصالح له اذ هو لهم منزلة
 الرب الوالد في تاصيل اسباب فراغهم وارتيانهم وتصيل

الاول

افراغ رفاستهم وادقافهم حتى تم له فوايد جامع الحصال
 الثالث وتصيل له نعيم الجنة بالقرآن واصلاها الى اعلى
 الدرجات خالدا فيها مادامت الارض والسموات جارية
 للنفوس النجاة آسما من المحيم والذركات يوم تجد كل نفس
 ما عملت من خير محضرا يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من
 اتى بقلب سليم تقصيه لقوله تعالى وما تنفقوا من خير يوفى
 اليكم وانتم لا تظنون وقوله فلا تعلم نفس الاخرى لهم من قوة
 اعين حرارة ما كانوا يعملون وقوله تعالى وما تقدم مما نقصكم
 من خير نجده عند الله مؤخرا واعظم اجرا وقوله اعلم
 العلم حكايه عن ربه تبارك وتعالى اعدت لعبادى
 الصالحين ما لا عين رأت ولا ذوق طعمت ولا خطر على
 قلب بشر فجعل جميع الدار المعروفة باناسيه ووضعه داخل
 ملكه لى بعامة حدوده وحقوقه مقدسة وسمها الملة
 الفلانية ووقفها على العلم والتعلمين الشافعية المذهب
 ليدرس ويتعلم فيها العلوم الشرعية من التنوير والحديث
 والفقه وما يتوقف عليه هذه العلوم من العلوم الغريبة وعلى
 قرآن يقوم فيها بعمل الفرائض على باب يلائم افلاقي
 الباب او ان اخلاقه وفتح اوانه على المتوفى الذي يقوم
 تصالحها وتصيل ارتقاعات موقوفاتها وصرها في شباب
 استحقاقها حسب ما شرطه الواقف دام توفيقه ومقامه
 شريفا مؤبدا مخلدا دائما سرمد ايام السماوات والارضين
 الى ان يرث الله الارض ومن عليها وموحيه الوارثين مائة
 ثم وقف على مصالح هذه المدرسة واسمها جميع ما ثبت بما هو
 طريق الشوق شرعا بشهادة العبد المذنب ان كان
 حقا وملكها هذا الواقف وفي يد تحت تصرفه المطلق
 بلا مانع ومنازع الى حين صدور هذا الوقف منه وذلك
 جميع الملك الفلاني وفقا صحيحا شرعيا محررا مؤبدا دائما
 سرمدا محتسبا مخلدا لا يابى ولا يوهب ولا يورث ولا يرثون
 ولا ملك بوجه ملك ولا يتلف بوجه تلف ولا يقص بوجه نقص

ليكون قائما على اصله محفوظا على اهل موطنه بشرطه
 الى ان يرث الله الارض ومن عليها وخير الوارثين على
 ان يتركها في حين وفاته وحضره وان مما حصل من دخل
 هذه الاوقاف ويروغها وغللتها واجودها بعبارة رقبته
 وموتها واعادة ما اهدم منها واصلاح ما اعترم فيها
 وترميمها واكثر شعنها بما يقيد زيادة في ريعها وثمارها
 واجودها وما لها واعادة فرش المدرسة وتجهيزها ففضل
 من ذلك يصرف في عشر الى المتوفى حقا للتولية بشرط التولية
 في ذلك لفلان بعد فلان به ثم لا يشاء ان يسهل بعد ذلك
 وعقبه بعد عقبه بشرط لكل عقبه كل شهر كذا دينارا
 من حاصل الاوقاف وبشرط للمدرس كل سنة كذا دينارا
 وبشرط للنفوس كل شهر كذا دينارا وبشرط للباب كل
 شهر كذا وبشرط لكل واحد من اهل المدرسة في كل حريف
 باسم من الغزو كذا دينارا واسم من الخطب كذا دينارا ودفعا
 لصدقة البر ودفعة في زمان الشكا كما دفع ببوابه لم الى
 المدرسة في الصنف ضرر حجر البواب وبادار المشايخ عليهم
 من الم للوع والباسا حتى يحاذي بالخالص من ضرر فيج
 جهم وشديد بردها وبالسكون في دار الخلد والمدرج
 محلهما وبرود ما فطلوها في نفهم كذا الى اجل من الاجال
 وظلاله فيها بالغدق والاصال فضلا عن عند ربه المهيمن
 ذي الجلال وبشرط الواقف على اهل المدرسة من المدرسين
 والفقهاء ان يذكر في وصايتهم عقب كل صلوة يستغفرون
 له ولعقبه من الله الكريم الجواد الرحيم على العباد تقبل الله تعالى
 بكم وبخصلهم بسعة رحمة وقد جمع الواقف المذكور
 عن هبة الموقوفات المذكورة من اولاده رجوعا شرعا معيلا
 له الى ملكه ثم اقدم على هذا الوقف وصرح الواقف بان
 خربة المدرسة عودا بالله تعالى بعادتها في مكانها فان لم
 يكن ففي مكان آخر فان لم يكن يكون ذلك وفقا على الفقهاء
 والفقهاء والصالحين لا يحل للماض والحاكم ولا وارث ولا وصي

ولا سلطان

ولا سلطان ولا وزير ولا نائب ولا مستوف ولا احد من اهل
 اليوم الاخر تعين هذا الوقف ولا تبديله ولا نسخه ولا تحيله
 ولا يفتقه ولا يفتقه ولا يفتقه ولا يفتقه ولا يفتقه ولا
 التفرق شي من اوقافه او من حاصل اوقافه بغير شرط الواقف
 من فعل شي من ذلك فقد باء بغضب من الله وبخطه ومقتبه
 وعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين واما من قام بشرط
 الواقف ولم يجاز شي من مقرراته فالله تعالى معاونه في جميع
 اموره ومجازيه وبفضله وكفايته ويحكم له بالخير والحسن
 ببركته في الدنيا والعقب ما يشتهي ويحقق ان الله لا يضيع
 اجر الحسنين وقد جرد جميع ذلك من الواقف المذكور ادام الله
 توفيقه وجعل الخير والتقى رفيقه في حاله يصح منه التصرفات
 الشرعية والتبرعات المعتبرة المدرجة عن رضى منه وطوع
 واختيار ومن غير اكرام عليه ولجاءوا شهداء الله تعالى وملائكته و
 المشهود الميثاقين اسما بهم واسماهم آخر هذا الكتاب عايف من
 اقوله الى آخره وذلك جرى في يوم حرم سنة اثنى عشر مائة

فصل في الوصية وهي بيع يضاف الى ما بعد الموت
 مثال الوصية بالثلث واقامة من تصرفه في مصب الاستحقاق
 هذا كتاب ياتي بذكر آله لما علم فلان بن فلان ان الموت يقضي
 بالرووس وان داعي الله تعالى لمولى باسراجاع النفوس عرف
 انه فلا تقربت اليه وشاهد ان نظمي القارعة قد امة وكان
 حسن الظن برته عند قضاء حجه وموت شهد ان لا اله الا الله
 وحده لا شريك له وان محمدا عبده ورسوله وان الموت حق والقبور
 حق والبعث والفور حق وان الوعد والوعيد حق والحجة والقيامة
 حق وان الساعة آتية لا ريب فيها وان الله يبعث من في القبور وعلم
 ان امامه يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محض او ما اكتسبته
 من سوء مسطورا محمدا وصي حال حتى لا يصاب انه اذا اترك
 به القدر المعلوم وانتهى امدته المعلوم تجهز بالكل تحريم في الاسلام
 ثم يخرج ثلث ممتلكاته ويصرف الى ابواب اللبر وجهات الخير ما فيه
 فدية الى الله العظيم يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتي الله بقلب

سلم جعل صوف ذلك الثلث واستخراجه من ماله وخلفائه الى فلان
وصية وايضا شرعيين وما يجب اعتباره من عتق وبذلك
اشهد بعد وثائق بنوا آخر وذلك جرى في تاريخ كذا مثال
الوصية بالبحر هذا كتاب ناطق بكوالة اوصى فلان بن
فلان في صحته وسلامته وحوار اموره ونفاد تصرفاته الى فلان
انه اذا عُدَّ ايامه وعاني القدر المحتوم امامه واستبدل من
رجب الدنيا بجامه ان يحج عنه حجة الاسلام على اتم الوفاء في
الشرعية الظاهرة والماله الزاهي ويحرم من الميراث المعلوم
ويولي الرب المعبود ويحضر لوفاء قبل طلوع الفجر يوم القيامة
تسليم في مكانه ويؤدى كل ركن في اوانه ويدعو له بين الوكن
والمقام ويستغفر له من موبقات الآثام ويشك له عند قبره في
عليه الصلوة والسلام شفاعته قبل الموصي منه ذلك التزم القيام
بافوض اليه وعول في اداءه اليه وغير ذلك من راس ماله وفي ماله
وايامه لهية اسبابه وهو الف درهم فحق بالبحر بصفة مشروط
بهم تعيينا صحيحا شرعيا وذلك وقع في تاريخ كذا
فصل في الوصية وهي استئابة مضافة الى ما بعد الموت
ومثاله هذا كتاب ناطق بكوالة فلان بن فلان لما حضرته الوفاة
حق عليه المات وخاينه الحياه وحن له الفوات وعلم ان له اولادا
صغارا لا يعرفون الرحم من الخسران ولا الزيادة من النقصان فحاجته
الى التأكيد فتقرر في التهديب مضطرب الى من حفظ احوالهم
ويضبط احوالهم فوصى الى فلان لما رأى فيه من خيال الامانة
وشاعفة في امارات الديانة والقيانة في امر اولاده واقامته
في امرهم مقام نفسه واوصى اليه اذ قضى حجة ولحق به ان
تركته بين يديه وثقة وتعيين نصيب الصغار من ماله الكبار وتصرف
بما يرى منه من النجاح بلا استئمان ولا استبراح ويتفق عليهم
من غير اجحاف وتيسر واسراف وتذير ويحتمل في تأديتهم
تعليمهم وتهديبهم وتعيينهم الى ايتاس شلهم واوان بلهم وان
الموصي المذكور قبل منه الوصاية المذكورة قبولا شرعيا وله
اعلية الوصاية من العدالة والامانة والكفاية واشهد الموصي

بش

بأية عدل ولا ذلك جرى في سنة كذا **فصل في الوصية**
ومنى توكل حفظ الماله ومثاله هذا كتاب ناطق بكوالة
انه شوع فلان فلان في حاله شفع منها المايعة والقول شرعا
جميع القرة المشتهة على كذا دينا ومن القدر البعالي وانه حفظها
وصونها على تقوايه وامانه فقبل المذوع منه هذه الوصية و
افند بامنه والتم حفظها وصونها والقيام بقضى الامانة والديانة
اي وقت يسلمها الى مالكمها ايداعا وقبولا صحيحين شرعيين و
اشهد بامنه عدل وثقات وذلك جرى في تاريخ كذا
فصل في الوكالة واجه الاقول انه لا حاجة الى قولها فان حقيقة
الوكيل الاذني في التصرف او العربيه والاحتاج كلامها الى القول
مثاله هذا كتاب ناطق بكوالة وكل فلان فلان بالاثبات
حقوقه والمطالبة والوكيل بالادعوى والمرافعة الى مجالس الحكام
والقضاء واقامه الحج والبيات والتعظيم والتخفيف والحبس
والاطلاق وقبض ما تب من حقوقه ودينونه على الناس وحيازة
وحفظه وصيانته عموما وخصوصا نصيبه من تركة زوجته المتوفاة
المسماة فلانة او من تركة امه فلانة وكالة صحيحة شرعية دورية
ما عونه العزل حيث كلما عزل عن ذلك عاج وكلا ذلك اقامة
في جميع ذلك مقام نفسه او عول على حسب كفايته وامانه
وقبل الوكيل المذكور منه هذا الوكالة قبولا شرعيا والتزم القيام
بوجهها ونفقتى الامانة واشهد بالموكل بامنه على نفسه عدل وثقات
وذلك جرى في تاريخ كذا **فصل في الرهن** وهي توثيق
دين بين من مثاله ان تكتب بعد ذكر الدين حيث ما سقت امثله
تم بعد ثبوت الدين المذكور واستقراره في ذمته ومن المقر للمذكور
جميع هذا الدين وبكل جرؤ منه عند المقر له ما عوى وملك
لهذا الراهن وفي يده تحت تصرفه وذلك الدار التي وضعها
داخل مدينة كذا وحدودها كذا بجميع راقعها وتواضعها وجميعها
رهننا صحيحا شرعيا مقبولا لازما بالقبض لا قباض المعتد بها
شرعا وتعلق بالرهن المذكور حتى المزمع فعلق الدين
بالرهن المقبوض واشهد الراهن بذلك عدل وثقات

بش

وتجوز ايضا من المستعارة ومثاله ومن فلان المذكور
 جميع الذين يملكون من عند المقر له المذكور جميع ما استعاره
 المقر المذكور من مالك فلان لهذا الرهن المقبوض وذلك جميع
 الدار الفلاني التي موصفها كذا وجدود ما كذا موصفا
 شرعيا تجوز مقبوضا فقبضه الرهن باقباض الرهن اياه
 فلم يبق عقد الرهن بذلك وانهم وصار المرادون في بقية الرهن
 يقضى منه حقه كما هو موجب التسوية الغرا ويقضى المدة
 الحينية الزهرا وقبل المقر له هذا الرهن فبشرعا يشهد
 المقر الراسين والغير راسيه على انفسها بعد ائتمات ابرار
 وذلك جرى في تاج كذا **فصل في الضمان** وهو التزام
 دين على آخر ومثاله كتب ايضا بعد ذكر الدين حسب ما سبق
 امتثله وضمن عن المقر المدين المذكور باذنه بشرط الرجوع
 بجميع الدين المذكور فيه وهو كذا دينا والمقر له الدين المذكور
 فلان ضمان صحيحا شرعيا يجب بحجر المضمون له المذكور في استيفاء
 جميع ذلك عند استحقاق مطالبته من ايها شاؤا و اراد //

فصل في الكفالة وهي التزام احدا شخص اعيان بالدين
 مؤونة ردها مثال الكفالة بالدين لا بد في حقه من اذن
 المكونل بدينه وقد تكفل عن المقر المذكور بدينه باذنه تكفلا
 صحيحا شرعيا يجب على هذا المشكلى احصاء المقر المذكور
 عند المقر له لدى الحلي المذكور بلا مانع واشهد الكفيل بكفالاته
 على نفسه جده واقتات ابرار اذ كذا جرى في تاج كذا //

فصل في الابرار وكثير ما يقع ذلك في الابرار من المداق
 مثاله لما كان مبلغ كذا من نقد كذا صدقا ولجدا ومهرا
 لان الفضا معتقدا به نكاح فلازم زوجا فلان بولي فرشد
 وشهود عدول مستقر اياه في ذمته بالميسر والاضواء كانت
 صلحه الصداق المذكورة عاقلة بالغة رشيدة جازية التبرعات
 نافذة التبرعات تارتعت في حق زوجه كمن جميع صداقها
 المذكور فيه ابرارا وسوقيا واسقطت ذلك من ذمته اسقاطا
 مرعيا واشهدت على ابرارها هذا الجعاع من الغدول وذلك جرى

الابرار والغير ابرار جميعا ابرار اذ كذا جرى

فصل في الاعتاق هذا كذا في الملقوق
 يذكر انه اعتق فلان مملوكه المعروف بالرق فلانا ومن كلامه
 انه شاع ربح القامة ادرج الفين ادرج الحاجين مكلم
 الوجه اهنر اللون اصبحت الشجر شرجي اصل اعتاقا
 صحيحا شرعيا وحرره حرره حرره حرره سمعيا من غير فائدة حاله
 وعاقه مائة بل تقربا الى الله الكريم وطلب الثواب العظيم وربا
 من عقابه الاليم وطحا في جنات النعيم يوم لا ينفع مال ولا بنون
 الا من اتى الله فبذل عليم ورجاء ان يعق الله تعالى بكل
 عضوته غفوة امنته من النار يخرج العقيق المذكور من طبق
 الملك والبرق الى سعة الحرية والعنق وصار حراما من الاحرار
 ولم يبق لاحد عليه سبيل الاستيلاء الا بالثبات للساد على
 العتق وقد جتمعت كتابا بفصل الاعتاق بعد ابراء
 وجعلنا حكامه ايضا لفظ العتقا تيمنا وتقالا ليدرك الله
 تعالى نعمنا ودمعة الامم جميع هذه الامثلة ليط الله على كل
 الرافة والانعام الى قيام الساعة وساعة القيام من حقيقة
 وانامه ويعتق بقاها وايدانها من اوزار كمال مديته ونوا
 حتى يخرطقه محرر سائر ابياسه وابراره والحرر لله رب العالمين
 وصلى الله على سيدنا محمد النبي وآله
 الطاهرين وصحبه الاخيار الاميين
 وسلم وشرف وكرم

الابرار والغير ابرار جميعا ابرار اذ كذا جرى

تجوز ايضا من المستعارة ومثاله ومن فلان المذكور

حطه بكاح

الحمد لله المتوفى بجلال في رفته تعالى به المستوحى بالكمال
تتمة الوفاة الشريفة التام بالعدل فيما يقدره قضيه
والمع بالعدل فيما يقدره رفته به اعمده على ما ظاهر
من رفته وباديه حله بقضيه منا وبقضيه وبقضيه ما اذن
به من المزدت الكره واذن به امان من حذره وبقضيه
واستعنه على العدل وطاقته واستعده وبقضيه من
مخالفته وارتكاب معاصيه فاستعد ان لا اله الا الله وحده
لا شريك له اعطاه الله عن الند والتشبه وادغام الكل
محمد سفيده ورضي الله عن محمد عبده النقية ورسوله المورث
الرجيه صلوة تزيه ونحطيه وترفع منزله وتعليه
وعلى المبرار من عترته واقربيه والمصطفين من صحابته
وتابعيه والبطاح مما ابراه الله به واذن فيه ومجلسه
سابق في قضائه الذي يقضيه ثقت في كتاب يشتمل عليه
وتخصيه وفلان من فلان من يوم ظاهره ويا حنيد
وارتضيت قصرة ونداهته ويا تيه انا لم نخطب فلان
فلانه بنت فلان وقد ذل لها من الصدقات كذا وكذا
فاقبلوا منه ما هو اذله ومعطيه واجيبوه التي ما هو
ناجده وبقضيه رضي الله امرها على السداد وحمل الجرة فيه
واستغفر الله العظيم واتوكل على الله العليم

هر انصم انز وكنند انداخت
نمراد ولسن ساكن است
هر كه عاشق بنود مرد شد
نقاره فائق نكست تا انداخت
هواي مصالح كوي عشق رفته
كه ديا و لغت چراغ
احساسش بد كوتاهم
كه دارم خوش برداشت
مهمان سكر عشق لوم
كه كرم دل سوختن بخواهت
سعد باحو سكر اريد بود
كه در و در كار اهل سعاد
اقرن بر ريان شاد
لن هم سور در جهان انداخت

بسم الله الرحمن الرحيم
من يوم تالي في القعدة على القبط قد ربي مع
في يوم الجمعة من اربع ابي مضي من لناعند له
بعد من باللات من يوم عاشق في حنف على القبط
نزد يمين مع شرب من ورجع من قبله ابي مضي من
انق ما ان اربع لناعند سلمان اترقي في حنف من قرو
ابي مضي نصف من القبط طاه مع قرو
مع فودة انق ما ان اربع على حنف في الحج

وَنَسَمُكَ كَبِيرُ مَوْدِ شَاءَ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ
 وَكَانَ لِي بِكَ نَادِي وَجَزْ

بكرى بر آى ز ما ريك عباد
 زيبه

اما بعد يا اباي فاني بعد من كمال السلام
 انه قد ارفقني الفكر و بان بي الحق
 باعني به القصد قد مسني الضيق
 اني نفي عني اى عذر فثنا لله
 ناليله لا جعول ولا حق ولا قوة
 الا بالله العلي العظيم فصبر وما
 صبرك الا بالله العلي العظيم
 علي هو ملاسم يقول جئت ناس يقولون
 ماتت وبت عني تقول في حط عيري مات
 باح ميمون عام بهو هو فكنيت الهو فنت
 و اذا الناس في القيامة نوح من قنيل الهو
 عند ي من البرم خطاطن بخط البرم
 حتى اذ فارتق ارق اذ فارتق برم كله علي
 لحية يعبر علي البرم

حُرْمَتُهُ وَأَنَّ فَضْلَهُ وَجَعَلَهُ مُغْتَلَا بِالْأَيَّامِ
 كُلَّمَا يَوْمُ الْفَجْرِ الْكَبِيرُ يَوْمُ الْفَجْرِ
 خَلِيلُهُ وَقَدِيرُهُ فِيهِ مِثْرُ الدَّخْلِ بَيْتُهُ وَجَعَلَهُ
 حَاطَةً الْآيَّامِ الْمَعْدُومَاتِ مِنَ النَّفْسِ يَوْمُ
 حَرَامٍ فِي شَهْرِ حَرَامٍ مِنْ آيَّامِ عَظِيمٍ
 يَوْمُ كَمَارَةٍ فِيهِ النَّاسُ إِلَى مُشْهَدٍ وَتَزَلُّ
 اللَّهُ أَنْ تَعْطِيَهُ فَقَالَ عَزَمْتُ نَائِلٌ
 وَالْآنَ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَا قَوْلِي بِحَالِ
 وَحَالِ عَمَلٍ قَاتِلٍ بِأَيِّ مِثْرٍ يَوْمُ
 لَيْلَةٍ وَنَفَاحٍ وَهَمٍّ وَبَدِيدٍ وَهَمٍّ الْآيَّامِ
 مَحْلُومَاتٍ عَالِمًا لَدُنْهُمُ اللَّهُ سَبْعٌ مِثْرَةً
 الْآيَّامِ نَفَعْتُمْ إِلَى اللَّهِ بِذِي الْحَكَمِ وَ
 عَظِيمٍ وَاسْتَحْسِنُوا وَاسْتَشِيرُوا وَهَاتِلُوا
 مِنْ أَمِيرِ أَمْرِكُمْ بِصِحَّةٍ (الْمَقْصُودُ مِنْ قَوْلِهِمْ)
 وَالتَّائِبُ وَالْمُتَّعِبُ كَأَنَّكُمْ لَكُمْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
 مَا يَقُولُ وَتَوَلَّوْهُ الْحَقُّ كَأَنَّكُمْ لَكُمْ اسْتَطَوْنَا
 وَلَا رَيْبَ لَهَا وَلَكِنْ تَالَهُ (الْمَقْصُودُ مِنْ قَوْلِهِمْ) كَذَلِكَ
 حَقٌّ قَاتِلٌ لَكُمْ نَكْرَةً وَتَالَهُ بِمَا هَدَيْكُمْ وَأَوْ
 بَشِيرُ الْحَبِيرِ اللَّهُ أَتَى إِلَى آخِرِ

بسم الله الرحمن الرحيم
 قال قطرب بن احمد البصري

الخطابي في كتاب القصة يقال له المثلث
 وهو اسم يري من الكتاب واحد ونصف
 في الحكمة على ثلثة اوجه الفقه
 والصفحة والكسرة
 الفقه والفقه والفقه
 الى يسار جولي في جزه كنيه وجده
 للامام محمد بن الفضل الكوفي

والدال والذال
والکلب والکلب

الجَدُّ	والجَدُّ	والجَدُّ
لا یرید	الطالع الحسن والنجاة	حق وکوشش
الْقَطُّ	والقسط	والقسط
بد اری	دخمه و دخن	دادگری
الشَّكْلُ	والشَّكْلُ	والشَّكْلُ
مانده	جمع شکل دواب	غنی و دلال
الحَجَرُ	والحجر	والحجر
دلمن	ماسودی	خود و سحر
الظُّلَا	والظُّلَا	والظُّلَا
نجه آموکاد	الغاف یکی	شراب
وجع دواب	طلب	سینه
السَّلَامُ	والسَّلَامُ	والسَّلَامُ
خیز و درود	سست	سنگها
الکَلَامُ	الکَلَامُ	والکَلَامُ
کنش سخن	زین درشت	والکَلَامُ
حَلَمُ	وحلم	وحلم
حواب	بر داری و غم	ادی
الکَرَهُ	الکَرَهُ	الکَرَهُ
خواب	کوبها	احبه
رَعْوَةٌ	ودعوه	ودعوه
الکَرَجُ	خوانه نبطان	خویش را بماند

بسی کار از ایشان بماند

المَلَا	والمَلَا	والمَلَا
صحن بی	بلاحف	والمَلَا
رَقَافٌ	ورقاف	ورقاف
زینت یوسف	نان تک	ای دریا که
وینزی شیر	والصَّوْءُ	کلم شود بچوی
العَصَوَةُ	والصَّوْءُ	والصَّوْءُ
جمع سوسم	خزیمه زو	عبد و باد مرد
المَلَكُ	والملك	والملك
حایه	کدفتن ترا	بوی خوش
الحَمَامُ	والحمام	والحمام
سکوت	نام هر دو	موت
المِئْتَةُ	والمِئْتَةُ	والمِئْتَةُ
منها دن	دوی مثل	فواحد سن
الْأُمَّةُ	والأُمَّةُ	والأُمَّةُ
سکینه	کدوی مردم	بشوا
الکَلَاءُ	والکَلَاءُ	والکَلَاءُ
کیاه و حج	کد دمارد	نکاه دانست
الدِّشَا	والدِّشَا	والدِّشَا
اسوبه	جمع دشو	والدِّشَا

کوه

الحرف
ذمینی فحاجه

والخرف
اجمعی

الخرف
مردی غریظ

الجوار
کلیه کانی و
کشتی

والجوار
کاو بصر
وکوسا

والجوار
حما کی

القور
نشت کالود

والقور
دیها

والقور
کدی تابستان

النلی
مالا بن من
الحید

والنلی
درویشی
جوب که انی
کود کان بانه

والنلی
بعض حوران

اللقا
ردالة الماء
وعینه ازالم

واللقا
ممدود
ممدود

واللقا
ممدود
در حوب

اللمة
درد وزنج

واللمة
جماعت مردم

واللمة
جمعه جماعه

اللمة
الخ دواب
شاول درال
کند

اللمة
الخ ارقامه
سرای بال کند

اللمة
مایل الارب
وهو بانه

الشرب
جماعی مردم با
کید کجینی
اشاعنه

والشرب
شرب آب
وشران

والشرب
جای آب کجونه

الحمة
ن مینی راس
کافه کانی تر

والحمة
ن اذاد و
کدی

والحمة
تشکل
مخت

السنة
الها

والسنة
دیدار روی

والسنة
حواصیل

العقار
خانه ملک

والعقار
شراب

والعقار
کلیه

عقد نة
طعم دیوان
راسازند

وعقد نة
عذره در بلی
کود کان بانه

عقد نة
عذره
عذره

الحمام
کجیل منو کد

والحمام
بجای از بانه

والحمام
بجای

الظلم
سیاهی کوشند
ن دیوانی

الظلم
ستم جوب

الظلم
عجبت مرین

السواد
جمع ساریه

والسواد
سوار بجم و تراندان

والسواد
دستور

السقط
صد کون

والسقط
فردی کانی

والسقط
اش کانی

الضل
او اطلیه کانی
بعض بصر

الضل
اب کانی

الضل
ما کانی

اما فعولن مفاعيل بالبعده
 فلا يطولك بعض في العرض يجب
 وان اردت مدح بل بالي اربعة
 في الاصل من فاعلان فاعل فاعل
 وان اردت بسبب فاني اربعة
 مستعمل فاعل حين العرض يجب
 اما مفاعيل في سبب جرب
 فوافي فاعول في اول فقطب
 وان ترد كما لا فاعده مستعمل
 على شئ فيها عليه نصب
 وان ترد مرجا فانظر بحدة
 مفاعيل تشبه في الاصل يجب
 وان ترد رجا فاعله اسلمه
 مستعمل تشبها لذل يجب
 وان ترد ملا فاعده له سقما
 في الاصل من فاعلان شئ فيجب
 ووزن مستعمل مستعمل مع
 مفعولان له خبر الترموز في
 واجعل فاعل مستعمل مع
 مفعولان مستعمل نصف لذل يجب
 وفاعلان ان مستعمل ردفا
 بفاعلان نصف الخفيف مدح
 مضارع من مفاعيل تولف
 مع فاعلان مفاعيل لنصف نصب
 وفاعلان مؤ تعينه مفعول
 نعم مستعمل نصف لذل ارب
 واصل د النصف مفعولان تبعه
 مستعمل بعد مستعمل مؤرب
 مستعمل فاعلان جرب تنصنه
 فاعلان من الحجب لم يجب

اما فعولن نوالا فهو المتعارف انرا
 من غاي جز وودال نصب

اسماء الخفاف

خزم خزن ملي
 خزم خزن ملي
 خزم خزن ملي
 خزم خزن ملي

عصم
 عصم عصم
 عصم عصم
 عصم عصم

خمس واجام ورجيع

خمس خمس
 خمس خمس
 خمس خمس
 خمس خمس

خمس ناقص

خمس خمس
 خمس خمس
 خمس خمس
 خمس خمس

خمس تام

خمس خمس
 خمس خمس
 خمس خمس
 خمس خمس

فصل نهم
بیت آیت توفیق و جان
نیک بافت توفیق شاد

فصل دهم
هیچ ندخواه از احتیاج تو شام
کلب بد کوئی از افتخار تو خوار

فصل یازدهم
عدالت آفاق شنیده از آفات
طبع آناد برون از آزار

فصل بیستم
بیا و فای تو مهر جان یا حین
با هوای تو مهر جان جوهر

فصل سی و دوم
انوجاد ظلم را داد و
والفراعدهای ملک را خوار

فصل سی و سوم
روز کوشش جو بران اری
آن قضایک قدر یسار

فصل سی و چهارم
هر گشتان جهان داده و
اختران سبها آینه وار

فصل سی و پنجم
در سجده توان شود ز سر
بر وجود روان گشته شاد

فصل سی و ششم
آردت مؤخر در مکان امکان
دهدت کو بر قرار اقرار

فصل سی و هفتم
شکست در بر بزم و خشم
شکر سخت کند بلاد و دیار

فصل سی و هشتم
کرم کرد در باب دل پستان
مهر کرد در خشم بر سو فار

فصل سی و نهم
کو دودند قد که از شر جنگ
رای تو نوی لایک در شمشاد

فصل سی و دهم
کار عدل تو ملک داشت
عدل را خود جز این نباشد کار

فصل سی و یازدهم
بیار تو خود خورد عین
شد عین زمانه برز بسار

فصل سی و دهم
خشم تبار دولت تو گشتند
خشم نیکو تر است در تیمار

فصل سی و یازدهم
در مقامی یا بار ز بخشش
ریش این پر را بنامد بار

فصل سی و بیستم
می نزاری به جو وام عذو
کیس ندیدمت به وام کسزاد

فصل سی و یکم
چرخ از آینه او نیل از آرد
بد کار الجا رسد آن از

فصل سی و دوم
نار از خدمت تو بیرون سر
ورجه شکافین بپزند جو نثار

فصل سی و سوم
دشمن از راه اوردی خلاف
با قضاها بی گنبد دوار

شفا دار

فهر و کینف یاد دار جو فال
لطف و مهرش باب دانه جو فال

عیاب

ای نگو خواجه دولت تو عسکری
وای بزد اندیش روزگار تو خوار
مگر از نهار خوار عهد تو شد
مسیب از عالم خور خوار

الم زوجه

گاه روز بهیزه بر بای
خون گینی عزم رزم این سوار

الاستعانة

چون عیار صبر تو نبسد
دیده عقل بر من و بیدار

مراعات النظیر

در کل شرم یافت ای کل تو
پناه ده ماه جو خزینه دا

موج

آن کز کوشش تو بر اعلا
کیا کند بخشش تو بر بنادر

مخالف

با هوای تو کفر باشد دین
نیار صفا تو بخشد باشد عار

تاکید المانع مانع الیقین

عفت لب زمانه را عباد
لیک دست زمانه را غنادر

المعاذ

فلک افزون ز تو ندارد کس
ای فلک خشک کبر و نیلش دار

اسام

نخت سوی درت جوان اید
لست چون بپرست سوی تبار

تشبیه مظلوم

تغ تو همچو آفتاب ز نور
بی زداید زمانه را ز نگر

تشبیه توصیف

چرخ و مادی پیوستی با نکل
نیت این دورا تو ابرام فراد

تاکید تفضیل

یک از نیت چرخ را ملکین
یک از نیت ماه را اظهارد

تشبیه مشروط

مادی از ماه ناورد کافش
چرخ از چرخ شکند ز نهار

تشبیه افساد

کمر تو همچو چراغ دوسن مگور
و تو مای چراغ دوسن نوار

تشبیه تسویه

جای خفت جو جای است رفیع
آن تو خفت و آن خفت داد

تشبیه کفایت

چون نور روز و شب کفی پیدا
چند تو بر خار گل کفی نداد

تشبیه عکس

تمام کرد ز جو صحر زرد لباس
صحر کرد ز جو تمام تیره شعار

ساقه الاعلا

در شب بر دست گاه غرض و من
سجاده و ما و عدل و عیار

بنیو الصفات

نورت از مهر و لطفش آید
بیرت از این و حلیت از کفشار

حسن و قبح

مهرت از محمد شود ببرد
اسمان را بخیز و بیستاد

حسن و منو

لعل لطفش از فزایدون دم
بالمط در بر آورد رخسار

حسن و مبالغ

بلوغت با باز باد سلام
جنم بد دور رو صد ایست یار

المثلون

ای شد قبل و صبح و تریف
وای شد در و سفار و مجار

ادب الی الی الی

نگشدار چشم اشرف تو
نگشدار لب مور مهره مباد

ادب الی الی الی

کرمی فایح از هوای خسوف
کرمی این از بلای خمار

افز

جیست آن دور و فخر او زد یک
جیست آن خرد و فعل او بسیار

خام او مرجه علم راخته
مت او مرجه عقل را متباد

بیک دل بیک در دل پیوند
خوش گذر لیک روزگار گذار

درخ او نرد بدلان راحت
خواه او تدر ز بر کان دشوار

ایز عشق محو لهو راحت بخش
انشر عجب آب نوش کوار

چون دلعونز عسل بپزند
چون خضاره نوردند با صفاد

نور در روی شکوه موسیق
ناله در روی نای موسیق

عشق اولیت کز جفا بهتر
عقل هم کز شون ز دل عجبوار

خاصه عشق حق در غزلش
مدحت شاه می کنم تکرار

شاید در آن عزاله بنویسد
این خوانین غزل بنیغه زار

مطالع ذوقیان

از دلم بویش ببرد قفسار
بهرم بر کشتن ببرد خمار

مجاهد العارفه

و محاکل بر کس است با جلاوم
یارب ان سوسیت یا کلش

هو سوال و جواب

گفتم از جان بعشق بسبزه ارم
گفت عاشق بجان بود پیش از

المترج

دوست می در از من یار رفت
دشمن آن به یار خود نباشد یار

الملاح

سوخت در آتش هم کوی
کم خرقتی بغیر الناد

لأنه لا يمكن أن يكون
أعلم أن مطلق العلم لا يعرف إلا بموضوعه فقط وموافقا
لتصوره وموافقا لصورته التي في النفس وإنما تصدق
كمواكب على ما ينشأ أو يثبت فالمتصور للنفس والتقدير
للعقل وكل واحد من هذين القسمين إما أن يفرق بالاحتياج
فيه إلى فكر وإنما يصح أن يفكر في لفظه والفكر واعرف
بالفكر ترتيب الأمور معلومة يتوصل بها إلى أمور غير متناهية
أو أعلمت ذلك فلعل أن موضوع هذا العلم الذي هو بعد
ليس في الوجود ولو لم يكن في العقول والنفس والاحكام
مفعول أو بآلة التوفيق أن حصل ما هو متصور بحيث فهو لا
يفتقر إلى تفسير بنفسه والوجود في غير هذا فهو في
غير التوفيق لكنه ينقسم إلى أقسام لأن الموضوع يقع عليهم
واحد على الموضوعات باسمها كالحيوان والجماد والنبات
والإنسان أعني الجواهر والعرض والوصف والصفة والعلية
والمعلول والوجوب والامكان والقدم والحدث والمنفرد
والمتماثل والفعل والقوة **فصل** في تقسيم الموضوع إلى أجناس
جزئية فالعقل ما لا يشبه الشدة كالإنسان والجمادات
ما لا يشبه كزبد الصخر من أجناس **الأول** خمسة وهو
ما اشتبه على كثيرين بمثلين بلطافه كالجمادات **الثاني** التوح
ومثوما اشتبه على كثيرين بغيره كخيل الجفائف كالإنسان
الثالث الفصل وهو ما يفصل النوع عن الجنس كالناطق فإن
الإنسان الطائر هو الإنسان الحيوان الناطق فالناطق فصل
والنوع مركب من الجنس **الرابع** كخاصة كالنحل **الخامس**
فان الجنس هو العلم العام كالاستواء والبياض **فصل** وينقسم
إلى أجناس ومركب من أجناس وهو الموضوع في موضوع وهو
إما حاله من الصور أو محله أو ماله أو مركب منها
ومواكبهم أو لا حاله في أن قال تعالى بالتدبير فهو النفس
وإن لم يتعلق فهو العقل والعقل نور معارفه في محله
الجماد والنفس نور محله وجماد بطريق تركيب التفصيل والجماد
نور

الجماد

الجماد

نور يقبل بالاعتداد بالثلاثة أعني الطول والعرض والعمق
مواكب الجسم الطبيعي فإن الخط في الأبعاد صار حيزا تعليل
والعرض ما لا يقوم بنفسه ولو ينقسم إلى ثلث وكيف فالكامل متناهي
كأية الجسم وإنما انفصل كلية الأبعاد والمتصل إثباتا ليقبل
القسم من جهة واحدة وهو الخط فإنه لا يقبل القسمة من
جهة الطول فقط ويقبل القسمة من جهتين وهو السطح فإنه
لا يقبل القسمة إلا من جهة الطول والعرض أو من ثلث جهات
ومواكب ما لا يقبل القسمة طوله وعرضه وعمقه وكيف أيضا
أن يكون لهية واحدة من الجسم كالعلوم والذوات والألوان
أو غير ما يجيء في تسعة الحركات والسكنات والفعل والفاعل
والملك والملك واللام ومضى بالإضافة فالحركة انتقال
الجسم من حيز إلى حيز والسكن استواء الجسم في حيز واحد
زمانين والفعل حصول لا شيء ولا فعل قبول لا شيء
الملك كمن الشئ في كماله والقسم والقيمة والوضوح الجسم على شكل
مخمس من الأجناس الجسم في المكان وقع كونه في زمان
فصل وينقسم إلى واحد وكثير والواحد ينقسم إلى واحد بالتوح
كالإنسان والواحد بالجنس كالحيتان والواحد بالصفة كال
البياض والاستواء والواحد بالثبوت كالبيت وهذه
كلها تنقسم من بعض الوجوه وواحد أصل لا ينقسم أصل كونه
واحد حقيقة وهو الواحد بالعدد كالنقطة والكتلة
فانها تنقسم إلى علة وعالية ومعلول والعلية علة
حالة وجود كنهية وتحصل عن خبره وتلغز ما حصل عن
خبره والعلة أربعة مادية كالطين لكونه مثلاً ومثوره
كشله وماله كالكوان وعنايه كثر المادته **فصل**
وينقسم إلى واجب وممكن والواجب ما وجوده عن نفسه
والممكن بعكس **فصل** وينقسم إلى قدم وصات فالقدم
ما لا يتقدم عليه العلة بالذات والحادثة بعكسها
الحادث بالزمان فهو ما يكون الزمان شطبه حقيقة فال
القدم بالذات متوالت في الزمان والحادثة بالحادثة

ال

بالزمان متوال الاجسام المتراكبة **فصل** في التقديم والتأخير
 وتوالى اربع مراتب تقدم بالزمان تقدم العلة على المعلول
 وتقدم بالزمان تقدم الاسباب على المعلوم وتقدم المكان
 كتقدم الامام على المأموم وتقدم الشرف على التقديم العالم على
 المتفهم **فصل** في تقدم الموجد على الفعل وتقدم القوة على
 القوة مبدأ الحركة والنزول صدور الحركة عن القوة بالطبقة
 المتأخر على الجسم وتسمى حركة مفسدة حركة الجسم الى خارج
 وتأخر داخل الجسم في الداخل ان حدث كل الجسم على نحو واحد
 وتسمى حركة طبيعية كحركة النبات وان كان الامام في مختلف
 فسمى تلك الحركة ارادة كحركة الحيوان فالهركات غيب
 مباد بها الى قولها الحركة لثمة حركات متباعدة وطبيعة واما
 دية هذه اللوالب والاولية عن الوجود وهي اصول
 الموجودات الخمسة **فصل** في اسباب اجسام الوجود
 اد اعلم ان منها خمسة فالمثلثات لا بد ان تتحرك في
 وانما في الوجود وتساوي بانفسها في متغيرة في طيفها
 الى التميز وكل متغير فهو متحرك في الوجود من انفسه
 بل عن غير ذلك كالعلة انما يكون شيئا من احوالها في
 محال اد كل ما يمكنه ولا يمكنه اذا اجزأ ما يمكنه فالقوة يمكنه
 الموجود على الموجود وعرضا صادبا ونفسه واجبا الوجود
فصل في صفات الاول اعلم ان الاول صفات ثمانية
 تقدم لذاته وصفات اضر لثمة خبا لتوانم عنها والصفات
 عبارة عن اندامه ان تعدت اعتبارات تبا لتسعة اليها
 فصفاته الواجبة لتسعة اتم وجوده ووجوده بعينه و
 جدانية وعلمه والذليل على ان صفاته غير ذلك لو كانت
 زائدة لكانت غير فيكون محنة فيقتضه موت والموت
 اما الاول لا يغيره لا جاز ان يكون موالا ومن لا يغيره
 ان يكون ذلك انه فائقة وقاعة معا وتوجه القبول على جملة
 الصغار فيلزم الكثرة والتكليف في ذلك انه في محال ولا
 يظهر ان يكون ذلك منه في الاول ان يكون من غير **فصل**
 والذليل

هذا هو المقصود من قوله
 في مقدم العلة على المعلول
 في مقدم المكان
 في مقدم الشرف على التقديم
 في مقدم الامام على المأموم

والذليل على ان الله واحد لا يتغير من وجه احوال اذ كونه في كل
 وجود لا شر كانه وجوب الوجود وكل شيء كونه في
 ملائكة وكل شيء في كل زمان لا كانه واحد والمتحرك فيه
 غير المتغير في كل زمان الا في احوال المتغير وكل متغير في كل
 فلا يكون واجبا في هذا الصنف **فصل** في التبعان على الله
 فكل عالم انه محذور من المأذون وعن الحوادث المشغلة وكل
 محذور فلا حاجب كنهه وبين نفسه فيكون في الله حادثة
 له فيدركها ضرورة ويلزم من علمه بذاته علمه بالبرية
 فيتم الموجودات **برهان** في علم الموجودات
 فيماتيا من يعرفون من احوال الصفة ولونها معلوم
 لما في الاول ان يكون الصانع اعلم بها لان علمها
 منه ليس هذه القادرة جارية بغير الحكمة والا
 لتان من حكم عالم بالجزئيات الصانع واحد كلي لما
 تشاهد من احوالها كاحتياجها الى الماء والشراب ومحا
 طبات ويورد كبر الكثر كذا يحصل الا بالغير وحركة
 البذل الى هذه الاشياء فيجد كل صفة تلك الحالة
 ملها يلزم في كل حاله في كل حاله في كل حاله في كل حاله
 ليتبع بها في كل حاله في كل حاله في كل حاله في كل حاله
 الواردة على ان لا يتجدد هاتفتها على سبيل التبع
 محذور واعتناوا فقتل في كل حاله في كل حاله في كل حاله
 لكن نسخها في انفسنا محذور عن زمان والمكان والحس
 وذلك كله يدل على ان الله تعالى يعلم او يفيد هاتفتها
 اسبابا قبل وقوعها **فصل** اعلم ان الكلام المستعمل
 في النفس هو المعنى والكلام اعطى اثنى متوال للفظ والالة
 على المعنى وصيغة العقل في ما في النفس في المتلفظ
 عن المعنى الصانع النفس الالهية في العظمة وباله
 والنفس الاول في ايام بدوام النفس في التوكل الاول
 بع الموجودات الظاهرة والباطنية فاشاع علمه
 الاول مراتبه افادة الحقوق والتمتع من معلل الوجود

ليست من حقائق الممكنات باعتبار حصولها عن الأول
 في العقل ثم نحن العقل في النفس كصورة وهي غير الحيات
 لا حكمه وان كان الحق صدور عن الحيات التي اجتمعت باعتبار
 تحقيقها في الخارج وهو صدور ثالث وهو علم الجبر ولو انما
 ثم النور المتدبر حجة تدبر يقتضيه مادة يقبل كل الانوار
 في جهة التصرف فيقول الاول مادة نقل المعاني العقلية
 صوراً متشكلة في كل في النور المادي الذي خزن في الانوار
 هبة المعلوما العقلية صوراً خالية ومن حيث ان النور
 المادي متشابه لاجل ان النور يتركه هبة كدية ويكون
 ذلك جبراً فكذا في انوارك الانوار وعقل ونفس اقول
 عقولها ونفسها واما انطباع الصور في الفكر
 انطباع الصور في الماء ومثال افادة النفس للفكر تلك
 النقطة لتفقيش المعاني صفة في المادة ومثال العقل
 في افادة النور المتدبر تلك الافكار الضمنية كسليم
 بدم الصفة في نفسه فخص الحكيم ومنه لا مذود
 النور فيه بالادعائات ومثال المادة فيقول هذه النور
 كمثل لوح مدم فيه المعاني بالخطوط والشكل مخلوق
 فالعقل الاول غير له الا احد العلم للنفس المعاني
 الغير المحصورة في النفس لها تميزها وتفصيلها في افكار
 انما يحصل من جعلها صورة نوعية صالحة في النفس
 بعد اتمامه قيام الغاية في الخارج كالجسم فان تلك الصورة
 النوعية تقتضيه صورة محصورة يكون لها حامل في الخارج
 على الجسم فالنور الاول يعيد العقل لتأليف نورا او
 انما جاء وانما يعيد التأليف في النفس على اذراك
 والتأليف بعد النور يقوم بالغايات في العوالم ثلثة
 عالم حقيقي وعالم نفسي وعالم جبروت وفيها غاياتها وهي
 العقل في النور وتصرف النفس في الارحام ثم
 تبين كل عقول عقل وعين كل نفس نفس وعين كل
 فلك فلك دفعة واحدة اي فلك النور ومواضع الافلاك
 فاعلم

فأول الافلاك فلك الاطلس وتسمى بذلك خلوة عين الكواكب
 ثم فلك البروج المنقش بالكواكب اثنا عشر وسميت ثمانية
 بطور حركتها في فلك خلد وطبيعة البرودة واليبوسة
 وتوالت احوالها فاسدية كالتساقية والذباغة والقلابة
 كالملا حين ومن يقطع الحجارة والحديد وصناعة
 النسيج والخباب الا ثابته وشبه ذلك وتوالت من المعادن
 مثل الحديد والحجارة والعقير والكريت وشبهه بل من الاياد
 النملة ونور حانية الافراط في اليوسنة والمكروا النمل
 فيكون فعال الحدا حية وغير تلبس الافلاك التي تلبس
 انشئت المنة عن كونه في عالمنا اثر الشفة والقفاة و
 انشأ من وانشأ من ثم المديح وله في عالمنا الحدا حية
 وكه روحانية الغضب والديس وشبه ذلك في النفس في موقظ
 الفكر ونظام وله في عالمنا السلاطين ذو الكرامة والسياسة
 المعتدلة ثم انزهة وله في عالمنا الاعتدال في الافعال
 اللطيفة التزهة فيجمع بالاطرب والاصوات
 البرقية واصواتها والارهاق والاصوات اللطيفة
 ثم العطار وله في عالمنا الوزارة والحكمة والفلسفة
 الكليات والسطرة والكرامات في عالمنا الا نباهة عليهم
 السلام وارباب الحركات الشريفة كالحجامة وتوالت
 النور عقلهم على قلافعال وذلك لانه فيقول عالم العناصر
 ويتوالتها وينوع فيقول البشر الفسيفساء بالعقول والموت
 انشائية بينهم بالان العقل الاول يستفيد العقول
 كما رقت من النور الاول في العالم الكمال **السطرة الثاني**
الطبيعية في افلاك الا نواب المدبرة بعد المفارقة
 والطبيعية مواجعت من الجبر ولو ازمه الا ولية **اعلم** ان
 كل شيء له من جوهر قريب الا نواب المدبرة فهو جرم وكل
 جرم يقار اليه اشارة محسنة فهو لما مكنة من اللامدة
 والصورة او من اجزاء لا تتجزى لكن الحجة التي لا تتجزى
 مستحالة الوجود لانقسام الى احدى الطرفين فيلزم الاول

فاما مادة مائة وجود السهل كالخشب للحرارة والبرودة
 ما يلزم عنه لغير الجسم بالانفعال كصحة الحسنة وما قبل
 زمان مثلا ما يطبق الانفعال لحد ما من اللزج وجودا او عدلا
 فكلوا علة واحدة كالصقور والحرارة عن النار ثم الجسم
 بسيط وهو الجسم الذي يقوم حيزه مقام شكله غلام الجوز
 اذ انظر منه تقوم مقام البقرة الصقور والمذبح الطيب
 وانما كسوف وموالاته يكون موافقا من لسان الطير مختلفة بالان
 كالشجر مثلا فانه مركب من النار والمواد والماء والتراب
 والبسيط اما لثبوتها وتماثلها في النار والحرارة والبرودة
 جبهة خالها من الطين والطينة كالحرارة والبرودة
 والارطوبية واليبوسة وغير تباين الكيفيات الطبيعية واللونين
 والرائحة والعترة ما يكون حيزه جبهة خالها من
 ذلك فالا لثبوتها حسب طبيعة الواحدة من الاشكال
 والامكنة وغيرها من لوازم الجسم شيئا واحدة ابرز حيلته
 لانه اذا احيى طبعه من غير ان تعرض له ارضية غير قوت
 يقتضيه ان يكون طبيقا او غير ذلك واتا المعنى من
 مكانه فهو جلد الجهاب لياحي الابدان في عالم الاجساد
 ويلزم من ثباتها ان لا يكون وراء الخطط عالم اخر اصلا
 المحيط له حركة طبيعة حول مركز في اليوم والليل مرة
 ويحيط بحركته بار الاجسام العلكية لكن كيفية الابدان حسب
 ترتيب النجوم حركته ارضية عن النفس بالارادة في مقابلة نظرية
 الجسم الاول فالاول تبع للطبيعة الثانية تبع للارادة ثم
 يلزم ان يكون الاجسام من النفس قوى جبهة خالها من
 ملاية مطبوخة في جسم فكلما يتخلل نقطة ملاية تتحرك
 نحوها لتنتهي اليها لرغبة ثم تجدد لها من حركة النفس
 حركة ارضية واخرى وهكذا فان حركتها العقلية
 للنفس بالكلية داخلة من قبل حيلها المتعارفة فتستلزم
 ارضيا قوتها الفكر والارادة الانفعال لكن حيزا جبهة خالها
 ونفسها بالضرورة ما يطرده عنه لما على من ان جعلتها متماثلة

في الله

في الجوز ونوع الارادة وهذه الحركة اللاحقة انما هي اشبه اودا
 بالامر على سبيل الرغبة والشوق وذلك لانهم لا يزالون
 شرافان من قول نور الانوار على اديت التفويض ثم عنها لكل الترتيب
 بعد تعلق بعضها ببعض ثم عنهم ان القوة الحركية للجسم خال
 قوت القوة النفسانية وذلك لانها اوقات سرور يترجم على
 سبيل التمدد منتظا الحرف في القدر وسهلا لم يحسب الحركة
 مركبة ما دامت غناهم من عبادت بعالم المركبات لما صارت
 مرة بعد ان يكون لها شهوات الكمال الفعير كان ذلك من نوع
 الامتزاج العنصرية لكونه من النوع في عالمها وليس غايها
 في نوع الافلاك ثم من خلاف في سبعة **فصل في صفة عالم**
الاعتبار اعلم ان صفة هذا العالم ما هو عن فكر النفس وسمه ان في
 الامكان انتفاض هذا العالم باحوال ذلك العالم انتفاضا تاما فانتفاضا
 فافلاذ له كجيبون فينوزج من شبهة فكل النفس لانه حصة معلوم
 ان حركته ليد ما حرارة من عرض تقتصر صا لا وتكون
 الهوى فالهوى المتجه بعجب الحاسة وانتفاضه ليس فكل
 التراب وما من من الهوى المتكسفة وار حركته يعين فكل
 الهوى وفيه الارطوبية طبعا فخص من كائنا تلك الارطوبية
 ليس حركته الهوائية نسبة الا بعض حركته ارضية كالثقب
 وحاملها جريش فكل الماء عنه يتكثف صورة التراب بحيث
 الارطوبية الحام والحرارة سبب روقا لغير عليه يحصل فكل
 التراب يتكسفة سورا الارطوبية ثم حذر عن هذه الاصول
 الاربعة امور المكنات فظهر ان جسم الهوى اصل المركبات
 والارطوبية فيه صورة نوعية لا يتولد عنه وتعين بالارطوبية
 تساهل اجزاء الجسم فيقول الاشكال نكها وفادتها صط
 اصبر اذ تار عن تيد وهو له قبول شكله ولعن الحرارة
 قتل لطيف وفادتها بالتركيب تليد المتأثر بالانهاج
 المختلفة وموعد من عن الحركة العلكية في الهوى تعين
 باليبوسة هبة عرضية تحصل عن انكسار صور الارطوبية و
 شهاية الكون ضبط الارطوبية عن السيلان ولعن الارطوبية

عن السبلان ونعني بالبرودة الكسابة من الحرارة
في الجسم وقابلية في الترتيب استبقاء الصورة عن الذوال
بالتلف في البرودة واليكومة من امور نسبتة في ترتيب
شدة ضعف الحرارة والبرودة في نفس هذه
الربعة في الجسم يحصل الالوان والطعوم والذوات والاعتادات
المركبات فانها صارة بالربعة وهي حفيفة مطلقة والهواء
حار رطب ومو حفيف بالنسبة والاما الارز رطب ومو يبر
بالنسبة والتراب بارد ماس ومو ثقيل مطاوع وكل من
هذه العناصر هو مركز طبيعي وقد سيجي بعضه ان بعض
الغاية كما من جهة بعضها على بعض وذلك كما يدل على ان هذه
الصفات الاربعة والامارات اضرى في عالم هذه
الكيفيات وذلك من جهة مركز الحركة النفسانية في مركزها
و بعد ما عن مركزها وازداد في الحرارة لسيه في عالمنا
بقدره احوال الاجسام في الترتيب مستفيدة هذا العالم الا
من صورة العالم الاشراف ولا يتبع ذلك الا بعد ان يتم
جميع الاشكال المركبة والصورة والفتوح احداثها
عن عالم النفوس الفلكية الا صورة واحدة مشابهة بصورة
الفلك لا يظهر في عالمنا بواسطة تلك الصورة نفس طاقته
وعقلها فيكون في الغيب على سبيل التخييل والاعتناء
التي على عالمنا هذا لا يقع في العالم فغايه في التدبير الملقى
ون كل لظهور المحنة على النفوس السافله لئلا يتخلل
بوجه غيابة بها في تفسير ذلك العالم في عالمنا هذا
لترتيب المذكورة والافعال التي بالانعام هذه الاجسام العنصرية
بعضها بعض ليرتب ايضا في عالمنا لوجودها في ثلاث
سرات في الاول المرتبة المعدن ثم نبات ثم الحيوان والآخر
فان اشراف الحيوانات وعنده تنفك الحركة العقلية في
حيوان الاجسام وسياتقها الى الكمال **فصل في المعدن** يقال
في سببه ان امر حبه الكليات امتزاجا او تالفا يحصل
عن اجزاء جرم واحد فلا بد من مزاج وامتزاج لا تخلوا اما

اما ان يكون ايدرا بالربعة من صور الدخان المتولد عن
احتراف التراب اياها على البخار الذي يلقى عن على
الهواء والماء فيكون معدنه اما طرية ان كانت اجزاء
البرودة المنعولة صلبة غير ناضجة واما ان كانت اجزاء
البرودة الدخان تخفيفه ناضجة لمما شق اجزاء هوائية
لها والبرودة في ذلك لطيفة حترقة والحرارة غالبة فانه
يحدث الكبريت ان كانت البرودة معتدلة القوام مع الدخان
الا انه مقهور بالكم خلاص الشاذر وغيره من المعادن السائلة
من وجه بشرط ان يكون البرودة مستفزة في الدخان
وهذا حكم الغير والشبوايا يتحول في الفعل على طباع
لغيرها اما ان تخفف وتخفف فالقي من حفيف لعلية
الحرارة على اجزاء الدخان ولما انحرقت ايضا طبعه
باردة يابسة واصل يكون انما هو من الاضمة والاك
نحوه الغير الناضجة المتكاثرة بعضها على البعض يطلب
القل والحرارة عاجزة عن ظلمات مسام الام من تحرق
تلك المتكاثرات الارض لهذا للتصفي في تصافات اليها
الاتية الكبر في الخارج بسبب البرودة المحالفة الكثيرة
والارياح والسوايح والكثيف ثقيل لا يزال الحشر
فيها الامطار الكثيرة وتخرج بعضها بيفت ليخرج
ثم يخرج الاشعة الشمسية في انهم لا يصفى ثم يتقاع
متاخرها على هذا لساق حتى انها تعلقوا بشرفاتها
فصار كالحبال وذلك بتركيب الالوان بعضها على بعض
ثم اجمالنا في القليل حينئذ يتلوه نضجها بقاء
الشمس تخلص اللطيف منها موادا ثقيل الدخان فيكون
بعض الجبابرة الضعيف بسبب تلك الحرارة وتخرج
حيوانا يطلب مركزها والكثيف منه هو الاكثر كما يقتل
وايا يمتلئ من المعادن الثرية واما ان اعلقت الحرارة
والبرودة التي جوهه والحبيبة فان كانت الحرارة
والبرودة معتدلتان كما وكيفا الخبز البهنا

الطمان والشمس
من الظلمة

تعالى باعتداله حدث جميع الذئب وان كان الحداثة اظلمت
 والظلمة اضعفت ونوع من لطيف نافع حدث الله
 وان كان مع غلبة الحداثة وتولت الظلمة نافع حدث الخافض
 وان كانت الظلمة اشهر كغيا ونوع ذلك على طوع نافع
 حدث الصفر ثم البارز الذي في المعدن على وجوه مائة
 ان كانت البرودة والظلمة معدلتان في اقتناص
 الشعاع حدث جميع الغضو وان كانت البرودة الدوائية
 اقل نفعاً للثافة والظلمة لطيفة مشهورة بالمعادني
 حدث الذئب وان كانت الظلمة ناضجة منعقة نفع
 الحرارة لكن ينفذها عتقة بالمباشرة اجزاء هوائية صارة
 حدث صورة الذئب في موكا الوجع للفضة ثم الحان
 الرباير من المعادن في موكا الكوب الالهي والوزن والذئب
 ومثله في كوكب الفرف بين هذه ان الثابتات الكوب
 الالهة غلبت على الذئب والظلمة في موكا الحرارة
 نفع الحرارة لغلبتها فيه عتقة بالاشهاد الحرارة فيه
 ولما اجزاء الظلمة في الزرع في كنفه من ناضجة
 والعرف في الذئب في الاخر ان اجزاء الذئب بعد
 عليه اجزاء الترابية **فصل** في العلم ان سبب الظلمة في
 الانهية والاضطراب في المعدن من مثل الارض لست في
 الشئ في قوة الحرارة فيه فتصعد هذه المواد المذكورة
 قسماً او ذلك كسب من الاجسام المعدنية والترابية للماء
 لكن حالت ارتقاها وجدان في الهواء حركتها في جميع
 الهواء بصريرة العترة عنها لكن عترة جاد بصرها
 من الماء يلزم من غلبة حركتها الهوائية اجزاء السحاب
 في الانهية في وقت صوت الذئب في جميع من تصالها
 مما اقتداه البرق في نفع في اجزاء الذئب من الخافض
 بالاضطراب في غلبة الحرارة الصواعق لكن الغنيمة
 اشتدت الحركة فيه بسبب كثرة الحركة الهوائية في
 سواره شديدة في الحرارة تمنع بطيها وتطر الخافض

وتنجم بعضه على بعض نفعاً يحصل العترة فان طرقت
 الرطوبة في ذئب تكونه نفعاً اجففت العترة المنجم وصرها
 وان لم يكن النفع لينة تحتلته باردة صرها باردة
 تعذب هذه الاشياء المذكورة كان عترة كالموطينة
 والظلمة المادية ان امتزجت بالاجزاء الارضية امتزاجاً
 اقرب الى الاعتدال حدث النبات وله قوة عترة الشجر
 وموكا في جميع طبعه من جهة النمو والزيادة في الغلابة
 الوضعية القوة لها احوال في كوكب جميع النبات وتسمى قوت
 طبيعية واولها تسمى المعينة وهو فعل اول الحرارة في الرطوبة
 من جهة جفافها او لا وتجعلها امتداداً اما من حيث انها
 تعمل للقدار امتداداً استمر عامر جهة التغير والتغير
 والتجديد في غير ذلك في هذه القوة موصولة
 لكن في ما يخص هذه القوة ان الخراب في المقدار والظلمة
 اضرب في عترة الحلال في التغير في جميع جاد في
 حيث ان القوة تراجعي في التغير في ما بين الحالتين
 تسمى في كوكب من حيث انها تسوق الفضلات الطيفية
 المقدار النهائية في كوكب الحلال في دافعة وهذه الكمال
 الجوية وان كانت عن قوة حركتها في الاصل ما صادت
 عن ذلك كمال في موكا التوت المعدن بسبب حركتها في اجزاء
 جميع الظلمة وتسمى هذه الافعال من الحرارة قوة نباتية
 في الالوان والطعوم والذئب في عالم النبات انها
 مؤنسية غلبة الامزجة حالة التركيب في كوكبها من
 ذلك اختلاف المعادن في صورها المختلفة وتغيره طول
 فاد اعلم هذه الاشياء فاعلم ان النبات يحس سواره
 شرفاً في بعضه عترة وان عمل اجزاء صورة النبات وذلك
 يظهر فيما يكون منها ان بعضها يكون للغالب كمالاً في
 صورة الدخان وبعضها يكون سوار الخافض في بعضها سور
 الخافض في الطيف والظلمة وتختلف من هذه الجهة الواهية
 طوعها ورواها وما لها من طبع في كوكبها في كوكب الخافض

حركة القوة المدبرة في الجملة على ما في دور الفكر فتفصل
 صور الحيوانات ليس على الخلق النبات وتلك المذمومة
 الارض طامنا للتعفن من آلة المدبرة العاقلة وعند تلك
 صور الحيوانات التكون من صور عدة الحيوانات الزمنية
 في جسم الفكر على وجه لا يبدل او صانعها وهما في عالم العناصر
 وتسمى تلك الصورة النوعية لهذه الشخصيات وتكون
 هذه الشخصيات على الاول لا الظلال الخلقية الفكرية الصور
 الحركية وغيرها لكن معلوم بالبدنية للخلق النبات ما يكون
 غايه اوله بالاعتدال فتتغير عنها صورة حيوان
 يكون صالحا لا يتغير اعادة لصورة الانسان فيحتاج
 طلبا للاعتدال الخشب التعفن كاجل والشواذ الذي
 ما اوله ان لا يزال النسيج وهو ان التكون والتعفن
 فطيران الحيوان من حيث هو حيوان شرف على النبات
 من جهة قوته الدائمة ومن كماله اوله طبع طبيعي من جهة
 انه جبرك بالحيال التي مقاصد اختيارية بسبب العقول
 وله قوى طاهرة بها يتغير تدركه كالحوايل حسية وفكرية
 باطنة تخلق الهامة نحو الطمبات الملامات والمفاصل
 كالحياض واليوم وغرنا عن آلة العقل العاقلة تدبر
 الحيوانات **فائدة** فاد اعلم هذه الداسب **فائدة**
 ان من جملة الحيوانات الانان وهو اشرف من مراتب
 الحيوانات في عالمها هذه الكون ايضا من اعتدال من اجبه
 وضو جعفر التصاد اجسام السماوي من الشوك
 الفلكية بالية وله قوة لسيط ويدرك بها جميع العوالم الخلق
 وجهه كلي ويسمى تلك القوة الناطقة وبها تارة عن تشار
 عن سائر الحيوانات وهو كمال اوله طبع طبيعي من جهة انه
 يتحرك الى امور صاعقة بالتي يسبح الفكر وتسمى بذلك
 متحرك فظهر من هذه المباحث ان الموجودات اسرها
 مستندة عن التولد الاول والترتيب الطرحي الى العقل
 الاول وهو اشرف الموجودات بعد الاول ثم الى النفوس
 غنة الى الجسم في عالم الاجساد ما للعقول والنفوس بالفضل

النفوس
 والاعمال
 والاشياء
 والصور

|||

كله قوله بالقوة ثم الجسم تفكر بتوهم الاستعداد عن الاول
 الى الثاني كبريك باللعين الاول على وجه جزئية مرتبة الى
 المعدل فالنبات فالحيوان ثم الحيوان يتحرك بطبيعته لا
 استعدادا الى الاستقامة والخروج عن التضايق بالنسبة
 بصرف نوع الانسان ثم لا لسان يستفيد قوة طاهرة مستفان
 من العقل العاقلة في تارة ما يتحرك اليه الجسم من شرف عن
 القوة الناطقة للمعرفة الفكرية والنسبة الى العقل العاقلة المذكورة
 لكن لا لسانه من حيث ان لها وجودا في عالم الشخصيات
 لوضوحه من حيث فيلزمها الادراك للموجودات او النسبة بينها
 وبين الموجودات نسبة ادراكية وقد علمت ان الموجودات بعوضه
 كلي وبعض جزئية بالجزئية فيقول ان يدرك مجرد الشهود
 الجزئية المادة والكلي منها لا يكون اذ اكله جزيا بالتجزئة
 عن المادة والكلي ما هو عن العقل والفكر فالانسان هذا
 انفسه عالم وطبعه من عالم النيات من حيث هو متحرك وياتي
 عالم الجزيات من حيث هو موجود جزئية فيلزم بالضرورة
 قوت جزئية يدرك بها الاسرار الجزئية من جهة المادة الحيوانية
 لا لسانها القوية الجزئية المذكورة بالحوايل هي متحركة
 في تحت طاهرة ومن باطنة فالطاهرة احوالها النور الباهية
 فانك تراه بها الاضواء والالوان ومن قوتها منبعث عن الالوان
 الى عالم الشخصيات والتاثير السامع كالعقل بسبب الاصوات
 والحروف والصوت متصاعدا من الصدر ليس بحركة التربة
 مقاطعة بسبب حركته اللسان من الحروف والالوان المتشعبة
 ومن نور يدرك بها جميع ما يتصل باحوال الخطة الملامية و
 المتأتمية **الدليل** الدافعة وحين نور يدرك به جميع اللذونات
 كالحاسن الامر يدرك بها ما يتصل باحوال الجسم من جهة التفكير
 بالخطوة والحركة والبرودة وغير ذلك **اعلم ان** هذه كلها
 معلومات حسية تدركها على الاسانية من قبل الشخص وهي
 جملة الذرات الانسانية في الخارج وليس لها مقام معلوم
 محض والحيوان القوي الباطنة من ايضا اولها الجبر المشترك

الحق

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله العظيم الوهاب الرحيم التواب
 الذي جعل عن الأشكال والأضراب وتعالى
 عن مشكله الخطأ والأصحاب وقضت
 على ذلك صفاته غلات الأضباب وكجرت
 دول نفسه دابة عبات ذوى الأطناب
 فهو الباطن المقبوض بالموالات حجاب والغائب
 الموجود في العقول بلا أرباب إفتح
 على نعمة الهيبة العداية وأشهد أن لا اله
 إلا الله وحده لا شريك له شهادة ذابته
 بلا انصاف وأشهد أن محمداً عبده ورسوله
 أنجبه من شريف العريب والعشيرة من
 أطهر أصل ونصاب من تحت عبد مناف بن
 قصى بن كلاب معتمداً على دس وغاب
 مظهر القول عن الخطأ والكذاب ففرق الله
 بين جميع الأحزاب وأشد أذنه خبير صحاب
 صل الله عليه وآله وصحبه الخيرة الأطناب وصل
 تسليماً كثيراً
 أمّا القائل علواً أن الدنيا
 مركبة التواب وملوك الحجاب أوهاذمة
 كالشراب وأخذها دابة من تلاب حدتها
 تكون موانعاً فيها فلا يكون كلاً سوف تفلون
 ثم كلاً سوف تفلون وإني عن التذكرة
 معرضون وفي العاقبة لا تقفون عن المعاصي
 لا تخرجون وتبين مخي فلكم لا تغيرون
 وأهوال القيامة لا تتفهمون والموقوف
 يدي الملك الجبار لا تتدكرون يوم تبدل الأرض
 غير الأرض والسماوات وبذلك الله الواحد
 البقاع معاني الشيوخ الوحل الوحل فقد
 ما كبر لا جل معاني الكهول الجذ الجذ فان

فان الموت أيا لم يستغف معاشه الشبان التوبة
 التوبة مستغف الكبر التوبة كل شيء هالك
 إلا وجهه له الحكم وإليه ترجعون أيا لأم
 وهائل ابن نوح وإبراهيم الخليل ابن آدم
 اسمعيل ابن موسى وإسماعيل بن إبراهيم
 الذين يؤمنون بالآيات وأنتهلي عليه ذلك
 حبيل وميكائيل وبفضله نطق التوبة والأمر
 كلمه مدد أفعالهم الذات ووصلوا إلى ما
 قد تروى من الحسان والسيئات إن أحسن
 الكلام وأمينك لنظام كلام الله الملك العلام
 قال الله تعالى وإذا قرأ القرآن فاستمعوا له
 وأنصتوا لعلكم ترحمون أعوذ بالصالحين
 من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
 كل نبيذ أيقظ الموت ويولد بالشت
 والخير فتنه كوايات جعوت بآل الله لنا
 وكلهم ولبار السليل جمعيت من حلالكم رحم الزعيم
 الحمد لله حمداً كثيراً لا يمتد ولا ينقطع
 أن كالة إلا الله وقبلة لا شريك له أرغما
 لمن كفر وأشهد أن محمداً عبده ورسوله سيد
 كادات البشر صيا الله عليه وآله وصحبه ما انصرفت
 عني بالنظر عباد الله أو صمكم بالتقوى فاقوا الله
 وأخذوا قلوبكم بالطاعات وصلوا على نبي
 المصطفى صلوات الشفاعات فان الله جل جلاله
 يقول قوله الحق والصدق إن الله وملائكته
 يصلون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلوا
 عليه وسلموا تسليماً اللهم صل على محمد وعل
 الطاف الأحمد بالانصاف القابض بالعفاف
 المحنار من بني عبد مناف محمد علي السلام
 اللهم صل على محمد لا شرف صلح المحج

الحق

والاحقاف المنعوتين سورة الاعراف المنل
 على لا يلاف في على السلام اليهم صل على محمد
 الانبياء و صل على الخوص و بعد الذمة و شفيع
 هذه الامة و صل على اهل بيته و اذ واجبه و طفايه
 من بعد و ورايه في عهده خصوصاً صدر
 طلاقة الى كبرى النافه و على يد صاحب النار و
 عمد الخطر و على المنابر على التلاوة القرآن
 دي التورين عثمان بن عفان و على الدوا الجامع
 المناقب المرتضى على بن ابي طالب و
 سبطيه و ولديه الحسن والحسين و على حجة
 المحنة و العباس و على المناقب جمع
 و سلم تسليماً كبيراً

الحمد لله الظاهر القاهر العظيم القاطر
 القادر الحكيم المتعال العاقد الحكيم الزورف
 العطوف الكريم المديع بالانام و العبد للفظام
 الذميمة الشهيد على جلاله الخديم و التمسيد
 الى انضباط المستقيم الكمال لك تسليم
 و انشك لك تسليم مستحجة من جلال
 من الله عز وجل اني ظفرت انسان في
 احسن تقويم و جعله اصلاً للنسل المستديم
 كل رضيع و فطم و يلع و رجم و صبح و عظم
 و شاب جسم و شيخ عديم و جعل ثمار عبادك
 و اما ان و احب بفضل العيم و اشهد ان
 لا اله الا الله و حده لا شريك له شهادة
 مخبئة من العذاب الاليم و اشهد ان
 محمداً عبداً و رسوله ادسه برسالة داعية
 الى عيم من عيم الله عليه و عياله و انصافه الى كبر

خطبة النفاح
 الخطبة
 في يوم الجمعة
 في شهر ربيع الثاني
 سنة ١٠٠٠

الشي و عمر الدنيا و عثمان الذي و عيا الدنيا
 الوقي ما تشب بالاحكام السيم و بقد
 فان الله تعالى اناج النكاح في كلامه القديم
 قتال و انجوا الاياميكم و انصالح من
 عبادكم و اما لكم ان تكونوا افقر انفسهم
 ابنة من فضله و آية و اسنة عليم و قال بنون
 توه صيا الله عليه و سلم تا حوا كنزوا في ابي
 كلم الامم يوم القيامة و له يستقط قاله في
 خطه الكريم روى التوسيد و روى الله عنه
 قال بنون رسول الله صلى الله عليه و سلم الشا
 كاريح ملها و حبها و جرحها و ديهام اظفر
 بدأت الذب ترب يدان و سق في روات
 صادق صميم و لا يحجة اثنان الى بقية الله
 تدبره فقتله الله يحيا الى قدرة و قدرة
 في ابي اجد و احلة بذر الى كتابه و لكل
 قدرد و لكل قدرد اجل و لكل كتاب
 انشاء و يش عند ام الكتاب و ليس
 و لا قسم و من مخوم قضا الله و حكوم
 المدم ان هذا الغني فلان بن فلان
 انما خطب كويتك و
 انما بن فلان و قد يد ان
 به عشر دباد او نصف
 تحمداً و عسدر و سوسر
 انشب و انجوا
 تفضله العظيم
 بعد اذ ان
 و جاعل ثقات
 داند و قبي بلوغ
 عز و صل الى

بظان وكما ههنا اشكالاً سراج خذوه تعالى انما يد
 ونسند يد اذان لشعائهم واذ ان يؤدعي كنهم بعد اذ
 امش باسرايم وان كئيب دست كذا داريم
 وابن توبت با ايمان وشهادت با خدا تعالى سلام
 ان انا انت بعد اذان بعد مايد تاوي واما دروي
 سبل ويلماد واما باوي كويد الخدنة والقلادة
 والسلام على رسول الله يا فلان زوج حق انا
 المتماة فلانة على صداق تسعة عشر ديناراً
 دينار عينا ذهباً حمة طيبة طمينة وبعامة
 وعت وتسعين درهماً نفقة مصروفة مسكوك
 كاجبة الوقت بعد اذان ولي كويد زوجك اني
 المتماة فلانة على صداق تسعة عشر ديناراً الى
 اخره بعد اذان داماد كويد قبلك مسكوك الخ
 المتماة فلانة وتزوج بها على صداق تسعة عشر ديناراً
 بعد اذان بعد مايد تاد اما ديار جي باوي كويد
 يا فلان بنت فلانة دختر ديار فلانة بكاج
 نوزده دينار وبنم دينار در سر خديني
 وتودعهم نفقة مصروفة مسكوك
 بعد اذان ولي كويد بنمي
 فلانة نكاح مسلمان بمهر نون
 سرخ حبيبي طمينة اخ
 قبول كدم نكاح
 بمهر نوزده دينار
 طمينة وبعامة
 حوطي ابنة موقفا
 تسعة عشر ديناراً
 اذال ويكيل
 موكلك ابنة
 عشر دينار

فعتلوه حين تظهرون الله اكبر يخرج الخ من الميت
 ويخرج الميت من الخي وعلى الارض بعد موتها
 وكذلك خذون الله اكبر كويد كذب
 العادلون بالله وفضلوا اضلالاً بعد
 وحيدوا خذلنا اميناً واستوجفوا
 من الله عذرا انا انما الله اكبر ما الخد الله
 من وليه وما كان لعنه من اية اذنا لذيقت
 كل اية باظف وعلني بعضهم على بعض
 سبحانه الله عما يصفون كالم الغيب
 والشهادة فتعالي عما يشركون الله الب
 الخدنة مني اصناف العطر ومحبي الارض
 بوال المطير القام على بطن وطمينة اهل
 بانمي ودره الحمة كويد هدم اوني
 حيلة مسكوك واذ هه عن قول من
 بخدكم وكفت واشهد ان لا اله الا الله
 وصدور له شريك له اذله خد على
 من استصر وحتي طامن استلب مقام
 يا من ربه فيك واندروا هه في سبيله
 فتشروا وكذا الخ طاعة اية وامر ونهي
 محالفته ونجرت حتى ابوي من الحق فابده
 وعما الخ الاعيان فان هه وحقا كواكب
 الطفال فادب صلى الله عليه وعلى اله النبوة و
 السابق من صحابه وطفاه به الذمة وعما اية
 المؤمنين ابي بكر الانور وعمر الانور
 وعثمان الانور هه وعلى المطهر عدد من
 امتي له وطيب جانتهم وطهر وسلم الله
 عباد الله ان يومض هذا يوم
 عظيم وعيد كيدم يوم شق نذ الله الارض
 معظم

كربلا

عبد الله بن علي

وكيل الماد كوي يا وكيل في قلب من موكل نكاه
 ابنة وتوكلت على كل صديق استغنى
 دينار الى اخره عدا ان ياتى بها ويكسر الماد كوي
 يا وكيل وبي بي يوكى موزة نكاه دختى موكى نكاه
 المتعة فلا تفت فلان به مكر نوزده دنياء ونم دنياء
 يا اخى بعد ان يكسب دالماد كوي يفتى الكدم
 نكاه دختى موكى نكاه المتعة فلا تفت فلان
 مكر نوزده دنياء ونم دنياء يا اخى جون نام مقام
 كوي جمع الله ثلثا وثلثكم وتعلم جميع الميسر والميسر
 وتعلم جميع الميسر

جون خوانه كه باز عدا اخى كذا دالماد كوي
 كوي اصلى صلاة عبيد الا نقي سنة نيكى انا
 الله اكبر ويعنى ان يكسر الاحرام يفتى ايلم
 نه تكبير كوي يعنى دسب بداءه كوي الله البرماني
 هو تكبيرى يكسب كوي معان الله واخذ منه فله الا
 الله والله اكبر واكسبون اشد يادى يفتى كدم
 كه ناز عدا اخى كذا ايم ممتب خملت هذا الله
 اكبر ويعنى كوي اصلى صلاة عدا اخى سنة الله
 مامون الله اكبر وبعد ان نكسب الكتاب خوانه
 واكسب الا داند در ركعت اول سورة فخوانه
 ودر دوم افترب والله در ركعت اول والافتى
 فخوانه ودر دوم الم شبح واو كى ناز كى ابراهيم
 ان ان خطبه كوي

او كى الله اكبر كوي بدى تفت الله اكبر
 الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله والله اكبر الله اكبر
 وشاخه الله البر كبر او الحمد لله كبر او سبحان
 الله كبر او اصل الله سبحان الله حيث شئون
 حيث يصحون وله الحمد في السموات والارض

اشهرى وحط عدا من دجل نفا الى بلخ طالك كوي
 اكنت القباله كى عجم اسد الحيات كوي
 هذا ما اشهرى مغرور من مغرور دارا اصلها فى سكة
 الغامض الى بقاء الصاحبها فيها الحد الاول الى البيت المور
 والثاني الى القبر والثالث الى المحشر والرابع الى الجنة او
 الى النار فقراء على الرجل فرد الماد وصدور الماد
 رعدة الدنا ع

على ان يحى بر معاد لما اول بلخ تصاد وهو عبد الله
 بر طرف فكسب كوي صكر المواصله هذا ما اشهرى كوي
 بر معاد من لخبه عبد الله المسمى منه المودة القائمة الدارس
 بكل حق طراد اخلا فمخار خارج منها القبلة الى الجنت احد
 حقد ما ينتمى الى الصقاء الثاني الى الوفاء والثالث الى
 المسخه والرابع الى المندامه وعلى ان لا يقبل كل واحد
 منها كلام الساعى ولا ياخذ ما لظنون راقبه وشهد على
 ذلك النجا والكرم والاحتمال والمالحة وكسا شهادتهم وسلم

الملك يعق مع الز واهل مع القلم
 ملك كز ايدار سو نين با طلم كى مينا
 مع جاد مع اشان نيفت
 دلم ايزه مشرق على

دلم ايزه مشرق على

المعدل النصار من نصف النصار والزاوية قوس منه مثل وسط
 الشمس اليوم **ح** اليوم الخطين من دور واحد المعدل النصار
 كما قلنا وازاد هذا من نصف النصار مع مسيل الشمس المقسم
ل بعد بلان ذام ليا ليا هو الاختلاف من اليوم الربط
 واليوم الخطين **ح** طول البلاد قوس من معدل النصار ما بين
 داه نصف النصار باخر العمان واه نصف النصار البلاد
 وما من نصف النصار البلاد من معدل النصار ما بين الطولين
ل وسط القمر قوس من الفلك المثلث ما بين اول الجوار من السطح
 المار بمركز هذا الفلك ومركز فلك التدوير وهذه القوس
 من الفلك المثلث الفلك المثلث اخذ **ح** خامسة القمر
 بعد من ذروة فلك التدوير الى خلاف تقوالي **ح** البعد
 المضاعف قوس من الفلك المثلث ما بين موضع الاوج منه و
 من السطح المار بمركز هذا الفلك ومركز فلك التدوير **ل**
 التعديل الاول زاوية عند مركز فلك التدوير يرسم من خطين
 يخرجان من مركز الفلك المثلث من النقطة التي على استقامة الدور
 والمختص من التدوير وقد تقدم ذكر هذه النقطة في الاخر
 المثلث **ح** المثلث التدوير والخامسة المعدل قوس من فلك التدوير
 القمر والسطح الخارج من الفلك المثلث ما بين مركز فلك التدوير
ل التعديل الثاني زاوية عند مركز فلك المثلث يرسم من خطين
 يخرجان من هذا المركز الى مركز فلك التدوير الى يوم القمر
ح الاختلاف هو اختلاف قطري فلك التدوير من ما يركب
 عند بعد الاقرب **ح** ما توافق الغيب عند نسبتها الى
 سيم دقيقة كسبه الاختلاف اللازم حيث مركز فلك
 التدوير الى كل اختلاف في ذلك الموضع **ح** ميب تقويم القمر
 قوس من الفلك المثلث ما بين اول الجوار السطح المار بمركز هذا
 الفلك بحرم القمر **ح** الجوار هو العقدان الحادثان من
 تقاطع الفلك المائل والمثلث في كل كوكب **ح** مد وسط الكوكب
 قوس من الفلك المثلث بين سطحين يمران بمركز الفلك المعدل في
 باحدهما باول الحمل والاخر بمركز فلك التدوير **ح** عاص

الكواكب بعد من ذروة فلك التدوير الى تقوالي **ح** مو
 المركز قوس من الفلك بين سطحين يمران بمركز الفلك المعدل
 يخفى احدهما الى الاوج والاخر لمركز فلك التدوير **ح** م
 التعديل الاول زاوية عند مركز فلك التدوير يرسم من
 خطين يخرجان من مركز الفلك المثلث ومركز فلك المعدل المثلث
ح التدوير الخاصة المعدل قوس من فلك التدوير بين سطحين
 يمران بمركز الفلك المثلث فيصرا احدهما ذروة فلك التدوير
 والاخر بمركز الكوكب **ح** م المثلث المعدل قوس من الفلك المثلث
 بين سطحين يمران بمركز الفلك المثلث فيصرا احدهما الاوج و
 والاخر بمركز الكوكب **ح** م المثلث المعدل قوس من الفلك المثلث
 عند مركز فلك التدوير يرسم من خطين يخرجان منه الى
 مركز فلك التدوير والى حرم الكوكب **ح** م المثلث المعدل قوس من
 الاختلاف نصف قطر فلك التدوير من ما يركب عند بعد الاوج
 ومن ما يركب عند البعد المجدد الاقرب **ح** ميب تقويم
 الكوكب قوس من الفلك المثلث بين سطحين يمران بمركز فلك
 احدهما باول الحمل والاخر بحرم الكوكب **ح** م حصة القمر
 من بعد القمر الكوكب من افعاله الشمالية التي تسمى الراس **ح**
ل العرض قوس من دائرة عظيمة يمر بقطبي فلك اليوم ما بين
 الكوكب وفلك اليوم **ح** م قوس اليوم قوس من فلك
 التدوير وما من وفقى الكوكب مما يلي المختص **ح** نو
 ظهور الكوكب وخفاؤه هو خروجه من تحت شعاع الشمس
 اما العندات واما العشيات **ح** نو صعود الكوكب هو
 اما الى الاوج واما الى الذروة من فلك التدوير وهو طار من
 احد هذين المختصين **ح** م الميل الاول الجري قطعة قوس
 من دائرة يمر بقطبي معدل النصار **ح** م الميل الثاني الجري
 قطعة قوس من دائرة يمر بقطبي فلك اليوم ما بين معدل
 النصار وفلك اليوم **ح** م الميل الثاني الجري قطعة قوس
 قوس من دائرة يمر بقطبي الاوج ما بين فلك اليوم ومعدل
 النصار **ح** م مواضع خروجه من الدائرة التي على بسطة

على خط واحد مستقيم **ص** خط خور القمر هو وقته
 في محروط ظل الأرض **ص** دقايق الخسوف هو ما
 يسر من قطر دائرة صفحة القمر **ص** اصابع الخسوف
 هو ما يستمر من قطره على أن القطر الشاعش أصبغا
ص اصابع المعدلة هي ما يستمر من صفحته على
 أن مساحه صفحتها شاعشا أصبغا **ص** ازمان الخسوف
 خمسة بدأ الخسوف وبدا المكث وتام الخسوف وهو
 حقيقة الاستقبال المسمى وسط الخسوف وبدا الانحلال
 وتام الانحلال **ص** دقايق البقوت قوس من القوس
 المايل ما بين بدأ الخسوف ونهايه ومن بدأ الانحلال وتام
 الانحلال **ص** ازمان المعدلة هي هذه ازمته معدلة
 بحسب عرض القمر في كل زمان **ص** بعد النيز
 من الأرض هو الخط الوصل بين مركز الأرض ووسطها
 وبين القمر والشمس **ق** اختلاف المنظر قوس
 من دائرة الارتفاع ما بين موضع الكوكب بالقياس إلى
 مركز الأرض وبين موضعه بالقياس إلى مركز الأرض
 وبين موضعه بالقياس إلى سطح الأرض **ق** القيا
 الست التي تحتاج إليها في الكسوفات الشمسية ولما يحدث
 عن تقاطع فلك البروج ودائرة الارتفاع عند رجبنا القمر
 والمطلوب من كل تقاطع إحدى الزاويتين الشمالية التي
 هي أصغر من قائمه وهي زاوية العرض في تمامها من قوس
 زاوية الطول **ق** اختلاف المنظر في الطول هو
 ما بين موضع القمر المقوم من مركز البروج ومن موضعه في
 منه **ق** اختلاف المنظر في العرض هو ما بين عرض القمر
 الحقيقي ومن عرضه المري من دائرة عرض مركز البروج
ق العرض المري قوس من دائرة عرض مركز البروج
 ما بين موضع القمر المري من دائرة الارتفاع ومن دائرة
 فلك البروج **ق** كسوف الشمس هو استنارها بالقمر
ق ازمان الكسوف ثلثة بدأ الكسوف وتام الكسوف
 وهو

وهو

وهو وسطه وحقيقه الإجماع وتام الإجماع **ق**
 الأزمان المعدلة هي هذه ازمته الثالثة معدلة بحسب
 عرض القمر **ق** قوس الزاوية قوس من دائرة الارتفاع
 ما بين الأفق والكوكب عليه ومن الشمس تحت الأرض
 وإن أخذت هذه القوس من دائرة الارتفاع ما بين الكوكب
 فوق الأرض جاذبا **ق** بعد درجة الكوكب من الزاوية
 ساعات زمانيه من درجة الكوكب والزوايا الماخوذة
 منه البعد **ق** مطمح الشعاع بدرجة السواقي طوله
 من فلك البروج إن لم يكن للكوكب عرض وإن كان له عرض
 فسر ما بين مركزه والكوكب ومقادير ما عند درجة الكوكب
 إلى الزوال ستون وتسعون رماية وعشرون ومائة
 وثمانون **ق** مطمح الشعاع بدرجة المطالع من قوس
 اليبوت على أن اقيم درجة الكوكب هنا مقام المطالع
 هناك ويكون التسوية مطالع أفق موضع الكوكب **ق**
ق أفق موضع الكوكب هي الدائرة التي تحتها الكوكب
 وسماطع دائرة نصف النهار ودائرة الأفق **ق** قوس
 التسير هو بروج الدرجة المتأخرة في الطالع الموضع
 الدرجة المتقدمة في الطالع بدور الكل على أن كل درجة
 بينهما مطالع الدرجة المتقدمة سنة أو شهر أو يوم **ق** قوس
 كحول السنة هو عود الشمس إلى موضعها الأصلي وذلك
 في كل ثلثمائة وخمسة وستين يوما وخمس ساعات و
 ستة وأربعين دقيقة وأربعة عشر وثلاثين ساعة
ق الارتفاع الذي لا سمت له قوس من دائرة الارتفاع
 المارة بالشمس والكوكب ويدخل الاعتدال **ق** قوس
 الارتفاع قوس من دائرة الارتفاع ما بين مطالع الاعتدال
 وموقع دائرة الارتفاع من الأفق **ق** السميت من الطالع
 قوس من دائرة ما بين فلك البروج ودائرة الارتفاع **ق** قوس
 حصه الشمس هو الخط الخارج من موقع العود الخارج من
 جرم الشمس عودا على الفضل المشترك من دائرة المدار والأفق

بسم الله الرحمن الرحيم وبه يستوكل
 كتاب الشرح السعيد المختار السعيد من المختار
 قدس الله روحه العزيز الى الشرح الرئيس اعلى
 من سائر حمد الله تعالى سلام الله تعالى وبركاته
 ونجاته على سيدنا ومولانا الشرح الرئيس افضل المنا
 خرين مدنيته في عمل وزاد في الخبرات لذلك وافاض
 من حكمته عليك ورزقا محاورتك وعصمتنا وايالك
 من الخطاء والخطايا لا تله راعب العقل وقيض
 العدل وله الحمد وسلامه على رسوله محمد المصطفى
 والمطهر الطاهر وبعد فاسال من يلاي ويسى
 حمد الله له انواع السعادة بحق له نهاية التي الارادة
 عن سبب اجابة الدعاء وكيفية الزارة وحققها وانها
 في النفوس لا بد ان يكون تدكوة ورحى الشرح
 الرئيس اعلى راصد

فاجاب الشرح الرئيس

بسم الله الرحمن الرحيم
 سالت بلعلك الله السعادة القصوى ورشحك للعروج
 الى الذرة الاعلى ان اوضح لك كيفية الزارة وانها
 في النفوس والادب ان اوضحها بقدر الطاقة و
 المحرم في العلوم يسكتف لك هذا السمع جرافية
 المتجان والتخفيف مستعينا فيه بالله تعالى اعلم ان
 فهذه المسئلة مفك مايت ينبغي ان تعرف او لا حتى
 تسبح منها عند المطالب ورحى معرفة الموجودات في
 خلق من المبدأ الاول وهو العلة الاولى المسماة عند
 الحكماء بواجب الوجود واعني بواجب الوجود ان يكون
 وجوده من ذاته لا من غيره ووجود غيره منه ليكون
 كل ما سواه ممكن الوجود وهو الذي صدر منه جميع الموجدات
 وجودات وهو المتبع الغنيان التو على ما سواه الموثوقه

على

على حسب الارادة والمشيئة ثم معرفة الجواهر الثانية
 المنارة من المادة وهي الملائكة المقربون المسماة عند
 الحكماء العقول الفعالة لان كان الارادة معرفة
 النفوس السامية المتصلة بالمادة ثم الاركان الاربعة
 واعتراجاتها ما يحدث فيها من الانوار العلوية ثم
 المعادن ثم النبات ثم الحيوان ثم الانسان وهو الاشراف
 الموجودات في هذا العالم بسبب حدوث نفس الناطقة
 فيه والنهاية ما بلغت نهاية الكمال الى ان تصير جامعة
 للجواهر الثانية وفيه كلام طويل جدا وهذه الرسالة ليحتمل
 شرحها فعود الى الاول وتقول ان المبدأ الاول من نوع
 جميع الموجودات على الاطلاق واحاطة عليه بها سبب
 لوجده ما حتى لا يغرب عنه شئ من ذرة في الارض ولا في
 السماء اما على التقسيم الذي بيننا فيه هذه المسئلة مرات
 يور في الاجسام السامية حتى تحركها ائمة بحركة الذرية
 الاحيائية فتنبها تلك العقول واشتياها اليها الى الكمال
 على سبيل العقل ثم الاجرام السماوية تروى في هذا العالم
 التي تحت تلك القمر والعقل المحض بتلك القمر فيقصر النور
 على النفوس الانسانية ليرتدك به في ظلمات المعصيات
 مثل فاضة نور الشمس على المراجعة الى الحساسة لتقدركها
 العين ولولم يكن التشاب الذي وجد بين النفوس السامية
 والارضية في الجوهرية والذاتية وتماثل العالم الكبير
 بالعالم الصغير لما عرف الباري جل جلاله والشايع الحق
 ناطق به على الله عليه وسلم حيث يقول من عرف نفسه
 فقد عرف ربه فقد اتضح لك نظام سلسلة الموجودات
 الاخذ من المبدأ من ان يبر بعضها بعض وعودها
 الى من اثرها اثرها الواحد الحق تعالى ثم اعلم ان النفس
 يتعارف الشرف والعلم والكمال فانه بما طهرت نفس من
 النفوس في هذا العالم نورية كانت او غير ما ربلت الكمال
 في العلم والعمل الفظه او لاكتساب حتى صارت مصاحبة

للعقل فقال وان كانت دورته في الشرف والعلم والرتبة
 العقلية لانه علة وهي المعلول والعللة اثنان من المعلول
 ثم اذا تباركت بدينها بقيت في عالمها سعيدة ابد الابدي
 اشياهم من العنبر والنفس موزنة في هذا العالم فانزل العنبر
 التمارية فيدهم العرضة الزبارة والدعا ان النفس الزبارة
 المنصلة بالبدن الغدا المفاودة عنه يستمد من تلك النفس
 المزدرة خيرا او سعادة او دفع شرا او اذى ويحيط بكل شيئا
 في تلك الاستعداد ولا استعداد لتلك الصورة المطلوبة
 فلا بد ان النفس المزدرة بالعقل يحجرها بحوا
 مرها وترائها عظيم امداد انما احب استعداد
 المستمد والاستعداد اسباب شتى يختلف حسب الخلق
 الاحوال وهي الاجمانية واما انسانية الاجمانية مثل
 مزاج البدن اذا كان على حال معتدله في الطبيعة والظواهر
 حدوث منه الروح النساني الذي هو في تحريف الدواعي
 الانساني وهو الاله النفس الناطقة فينبغي ان يكون الفكر
 استعداد على احسن ما يمكن ان يكون ولا سيما اذا انصاف
 اليه قوة النفس وشرفها وايضا مثل المواضع التي فيها
 اذان الوزار والمرددين فيها يكون الخواطر اشدها
 والنفس احسن استعدادا للزيارة بيت الله واجتماع
 العقائد في آية موضع الذي يرد له في الحقبة الربوبية
 ويقترب الى الجنة المقدسة الالهوتية وفيها حكم
 عجيبة في خلاص بعض النفوس من العذاب الا في
 دون العذاب الا لغير واما النفسانية فمثل الاعراض
 عن متاع الدنيا وطبائرها والاحساس عن الشرائع
 والعوائق والتصرف في الفكر الى القدر والظهور ولا
 استعدادا لشروق نور الله في الشرائع ان النفس الناطقة
 للنفس الناطقة فهدانا الله والاك الى تخلص النفس
 شرايب هذه الاعراض للزوال فانه لما لم يخلصه من
 تلك الرسالة والظهور تيسر على من هو في عالمه انما

باب الروح الرحيم

نهد الحكام وسيرة القديما فينا عوثر
 كان من الحكمة الوعادية الدنيا اذ عند يوم المال
 فقال ما حاجتي الى شئ عطاء بالحق والحق
 ويحفظ على التوهم والشك وهكذا الخ والبدل
 وقال لا يمكن ان يوحى في النفس شئ من العلوم
 الشريفة العالية الالهية وهي مملوءة دفئا اذ كان
 السيد انما يستشيره وقال لتليد له تهاون
 بالعلم ايها المحدث اكل ان لم تصبر على تعب التعلم
 صبرت على شقا الجمل وقال الحكمة طب لا
 نفس وسيل عن الحكمة فقال العلم حقايق الا
 شيئا الموجود بحال واحده امد ومعرفة الشوق
 التمدد وقال لا يقص مودة انتك بعنة فانها
 يصرف عن بعنة وقيل له من السب وقال من
 استغفر علم الحق ولم يكشف شمس عقله ظلمة جهله
 وطبعه وقيل له من الحكيم الكامل فقال من ازال
 عين طوره عقله وشين العالم وقيل له من الذي
 يوحى حبه فقال من طهر اصابته بنفسه قيل
 وما اسما به نفسه قال طهرها في طرف التعاليم
 وهو استنارها انما راها وايد من جانب العقل
 سقراط مال خبير برأى سقراط ابو العلاء
 القدماء وهو حكيم الحكماء من عند ورده الفلسفة
 عنه صدرت الحكمة وكان راضا بطرحا للقياس للحكمة
 من المال والاذان والملابس والمأكلا ما شبع من طعام
 قط واسماحه وادل بما يقوته ولم يره طاردا الشرا على الدنيا
 عن قلبه ما يلا زمانه عن الحوض في غير الحكمة قال
 سوء لمن اعطى الحكمة فخرج لفقد الذهب والفضة ولمن
 اعطى السلامة فخرج لقعد التعب والافك فان لمسة
 الحكمة السلامة والنعمة ونعمه الذهب والفضة المتعب

والم وقال لا سحر صواب لا كساب المال فتبده
فكم لكم ونردل منكم وتجهل انفسكم وتخف عقوبكم وتضع
موسم حياتكم وكان جالساً عند رجل اسكاف فوطئ
الرجل فقال الغلام اذهب الى الحمار فقل له اعطنا
حره خمر وارفق بناي منها فقال سقراط احسن من
هذا ان تسلك ان تقع بالماء وقال سمعي
ان نعم الحياة ونفوح الموت لا تخيلا الموت ونفوح
الحياة وقيل له ما بالكم لا تحزن فقال لا في ما اقبى
ما يحزنني فقد وقيل له ما لك لا تشاؤم فقال لا في و
حدثت الانفراد والحلوة اجمع لدرجي السادة وقيل له
ما بالكم قليل الاسب فقال لا في لا اتجمل الاين
راودع المكن وقيل له ما بالكم قليل المنزلة من الطعام
فقال اشتاقنا على الطبايع من اصدادها وساله ملك
من النفق قال من كف عن الشهوات وقيل له من الناس
فقال معاذك على اساع الهوى وقيل له ما اسر الجوال
فقال المهرم والعظم وقيل له من اشتر الناس فقال
من يشق به احد السوء فله ولا يشق احد السوءة و
قيل له من الام الناس فقال من شغل العفو فله
وقال ملاحدة الجاهل غير موجودة وقيل له
ما بالكم قد خلجتم فقال لمن الضام احسن السبق
الى العاية وقيل له لا تدون لنا حكمك فقال ما ار
مكم محلود البهايم الميتة واشد بهنكم بالجوارح الحية
لخالده ورحوت التعلم من معدن الجهل ومشت منه
عنصر العقل وقال الدنيا عرض سمرها الاخرة
قال الدنيا سوق الشراء قال الصدق يدل على اعتدال
دور العقل وقال له لا ميد وهو في الحبس حين اقتوا
انه يسئل يا معلم ما تامل ان تفعل بديك اذا فلت
فقال بقى بهذا من احياح الى المكان وقال من احب
لنفسه الحياه اما تها وقال كما ان يكره واحد الطيب كذلك

من لطافة له يكره الموسيقى وقال الموت ساحل
الحياة وقال ادم اعلم لا ما اسع ولم اعرف لا ما اركى
فلا طلت ولا عرفت وقال سامرة القلوب عن المودات
فانها شواهد لا يقبل الرضى وقال لو سكت من لا يعلم
لوال الاختلاف وقال لا يرد عليك احد خطاة
فانه يستفيد علمك ويصير عدوك وقال وقد سال
اتى شى اكثر تعبا النفس ام الجسم فقال النفس لان
الجسد اما يتعب اذا كانت النفس فيه وقال العاقل
الحزين لا عدو له الا الجاهل الشرير فان الجاهل الشرير
او لا يعادى نفسه ثم يعادى نفسه ثم يعادى الاشياء
ثم يعادى الاحبار الغنيمة الجيدة اشرف من الرضا
بالسلامة وحيث السرور الدائم فهناك النعيم لا يدى
ومن عرفه نفسه فقد امن الهلاك ومن صح فكلم
اتاه الامام ومن دام اجتهاده اتاه التوفيق وقال
من يصبر من جهل حتى يرى ما ليس بحسوس يجب
عليه ان يفرح من ذلك فرح من كان في ظلمة فوجد
نورا او في مرض فاصاب برأف لم يقين ذلك
من نفسه فليبعدها من الهالكين وقال التواضع
والهلا يورث الرخا علة الشدة والكون علة الفساد
وسئل ما انفع ما اقساه الانسان فقال الصديق العاقل
الناصح البصير الكامل وقال من فوب شهرته ضعف
عقله وقال يابن ادا غرأ ملك الناس باب السلطان
واب الامير الطبيب وقال يجب على العاقل ان
يتخاطب الجاهل بحاطنة الطبيب المريض ومن عدل
قل حزنه واشتاق كل شى اليه وقيل له ذكر لفلان
فلم يعرفك فقال يفتقر لا يعرفني ويفتقر لا اعرفه لا
ان لا يعنى بعرفه خيس ولا يحيل على الاخيس ولا
عوقه را انفسكم ان تقل حاجتكم فان الاحياح تقص
وكما اكثر حاجتكم كثر تقصم وكما لا كنتم اقرب

الى ركن من ركن الله تعالى ليس يحتاج ولا يكون واجبا
 خلقا لا الجسم له راحة الحكمة وجود الحق وراحة
 النفس وراحة الباطل وقال للحياة هذان احداهما لامل
 والاخر لاجل فيقول بقاء ما بالثاني فانما للحياة
 لنا الفلسفة بعد التيسر وحشة عظيمة وقال له
 بعض تلامذته في مرعبة لا تدع لك طيرا فقال قارب
 المقربين في المعرفة بالحقائق منابر الملائكة ويطون
 المتدربين بالنهران قبور اصناف الحيوان المأكلة
 وقال الذي يطلب لثمة اشيا للعزيز والفقير و
 الراحة من زهد فيها غتر ومن فتح استغنى و
 من قل سعيه استراح القلب اثنان الهم والغم والغم
 يعرض منه الزم والهم يعرض منه السهر والغم لا فكرة
 فيه لانه انما يكون فيما تدعى وفتح القضي وقال
 فقال الانفس صاحبة ابا الحكمة وصداها في مصاحبة
 ابا الدنيا وقال الحافل لا يصح لاحد واحد من لم
 يستغنى به ثلث العلماء والسلطان والاخوان فان
 من استغنى العلماء افسد دمه ومن استغنى السلطان
 افسد دنياه ومن استغنى الاخوان افسد عمره وقال
 فقال لعقول في محال الذات وصداها في تارها
 تسفه رجل على ارسطو فقال له ان رية العفو عندنا
 احسن من مكانك على الاسباء وما لسهرك عنك
 جبر الا عنك وما لجررك دراهم الصبر عليه ورواينا
 من تفصل الظاهر ما برعنا في التفصل عليك والآخر
 عنك فلا تقدر في نفسك ان ادع حسن خلق
 بسو خلقك واكافيك مثل فعلك اراجري في مضارك
 فان المكافاة بالسوء دخل فيه وقال ليس المحسن
 من توجع المحسن بالاحسان دون المسمى ولكن
 من عجزها جميعا بالاحسان الا ترى ان المدرك
 يصدق من كذب الامين يودي الامانة الى من خانه

٤٤

ان العادل يعدل على من جاز عليه وكذلك المحسن
 يحسن الى من ساء اليه ويوفوا عن طيلة وجود
 على من خل عليه وقال من رفع نفسه فوق قدره
 استقلب مقت الناس الى نفسه رضى لا سكر
 فقال حدود العنايه والتفقد لا مودك ولا تل الى
 ما يبيد ويكبر نفاذه قريبا واطلب العنا الذي لا
 يغنى والحياة التي لا تبغى والملك الذي لا يزول
 والبقا الذي لا يفهم اعتبر من قبلك ولا تكن
 لمن بعدك لا تمدد اهلك الى ما بعد فذلك الطمع
 الكاذب ولا تل الى الغضب في غير واجب فانه من
 اخلاق القيان السباع ما برعك شي لو كان محمد
 الماكان في الدواب اكثر منه فيك ولا تفرط في الخزع
 على ما تأكل فان ذلك من خواص الناس للحق ولا تفرط
 وتقل الى الكراج فانه من خواص الخنازير اصله تسك
 لكن الناس تبعك الك عظم مودتك يزرع عقلك ويريد
 حكمك والكرم صاحبك حكم مروتك وامنك لعل

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي
 ابرأ العالم ونقل الله لما ينبغي ورد قل من سعادة
 الهدى ما ينبغي ان من الطريق الواحد المستقيم على يقين
 ان اورد به القنون على الطريق الواحد المشبعة
 راني من كل طالت طريقا لعل الله يقسح لي من
 حقيقه حالك يومئذ حقيقه ومن صدقه تصديقه
 وانك وفقت بالعلم لم يوم وبذا لمة طريقه من يوم
 ما سحني ما وزقت ومن ما عذبت ووفقت واعلم
 ان التدبب بيا به حال التوبع ومن ترجع ترك
 وهذا سهل جدا وعران عذبة ولغة والمال الوفق
 والموفق حقون فاجابة الشيخ
 وصل كتاب الشيخ الراعد منيبا عن جليل صنع الله

لديه وسبوع فتمت عليه وانشأ هذا يتد به حتى
 تيسر ما به والاسم سال بعونه الوثقي والاسم
 تجله المين والفت في سبيله والتولية نظر القرب
 اليه وترجمه بلقارجه والخذ في تحت القبل
 به فاضار انفا بهته الامتنام بهد السوماء القدة
 اعز واراد واشراويل واقصر طالع والارم طار
 فقر ته وفهمته وتدبرته وكردته حتى يتقنه و
 تصورته وحققته في نفس وقررت فذات بلكر القل
 واهب الخلق ومفيع العدل وحمدته على ما زله والله
 ان يوقه لا خراه في اوله ويثبت قدمه على ما توطنه
 بلفظه الحرام بوطه ويبدل الى هذا يتد بهد به والارم
 التي اناه داية انه الحاد في الملبس والملبس المقدر لا يعرف
 عنه شئ قال في في الارض والسماء ولا يحاط به
 حجة وقابضه ساكن في قدر منه وقضاء الخبير بضا
 وامر والمشر بضا يد وقدره كل من عند وامر الم والحل
 كلج بالبر مشق منه كل امر واليه تسند الحاد والغير
 كذلك يتقني المالكوت ويقضي به الخبيروت وهو من الله
 لا عظم يعلمه من علم ويدخل عنه من لا يصم التعبد
 سعيه في الارز والشي في الما بول لا يسال فيما فعل نظري
 لمن حازه العدد الى نمره السعد ارباع به من مرتبه
 شقياء واورقه استراح المقام من راس مال القنار
 يوم العاقل في دار اهلها نيامين احقاق والحاج غير
 باق يتشابه فيها عقي مدوك ومفروق وينار ان
 عند حلول وقت معرفت دار لا يرغب عن شهواتها
 الشهوة ولا يعرف عن لذاتها الا الله يعرف عن مطعها
 المنال ومن محبوبها الوصال وكل مسلط عليه الملل
 دار المها مرجع ولذيد هاميش محتها قسا ضار على
 دون اعداء وسلامتها استمرا ناقة الى استمداد مداقة
 رد رام حاجة الى محج حاجة والله ما المنقول بها الا المشقة
 والمفروق فيها الم الخط اخذ حركات شتى وعصف اوطار
 تترك في قسم الاحوال من روع المال بين ايل واپر ونور

فاجاب فاب العاقل عن مهاجة الى الترحد
 واعتماد النظام بالقرود والخاص عن التفتع الى
 التراب وعن القديس الى التمدب وعن الذرور
 الى التجدد وعن زوال لا يحظه الى ازل يطالع
 وعن تاد يارسه الى ابد يشارفه وهناك المنة
 حقا والخص صدقوا سالك كفا سقيه على الرق
 كان امنار شفا وزيق كلما اطعمته على الشبع
 كان اغنى وامر بك استشفاء لا رى الما وشبع
 انتفع لا شبع استشفاع وسال الله تعالى ان يحل
 عن ابحار الفساوة من قلوبنا الفساوة عن عقولنا
 الخير وعن نفوسنا الحسة وان يحرقنا بين هذه
 القارة العاشد البسر في هيات المواصلة المباشرة
 في طيله المباشرة وان يهدينا كما هداه ويومئنا من
 تيسر ما اناه وان يجعله امانيا انا واما رقايدنا
 فيما انا اليه وسار انه وليه فاما ما القسه
 من تذكره ورد عليه متى وتبصر اياته من قبل
 بيان يشفيه من كل امي كصير استرشد عن لغوي
 خير وجميع استقر عن موثوق التمع غير خير فكل
 المثل ان يحاط به بوعطية حسنة ومثل صالح ووصول
 مرشد وطريق سه مقدر الى عرضه الذي اتمه مقدر
 ومع هذا فليكن الله اول كل فكر واخره باطن كل اعتبار
 وظاهره وليكن عين عقله كعوله بنظره اليه وقدمه موقوفة
 على المشول بين يديه مساندا بعقله الملكوت الاعلى
 وما فيه من ايات ربه الكبرى واذا الخط الى قران فليكن
 الله اثاره فانه طاهر باطن تجل لكل شئ وكل شئ على
 شئ في كل شئ له اية تدل على الله واحد فاذا صارت
 هذه الحالة ملكة وحلاصلة وتيرة انطبع فيه نفس
 الملكوت ويجل لملكه قدس الاهورت فالف الانس لا
 على ردة ان اللات القصوى واحد عن نفسه الى من هو بها

اراد فواض عليه السكينة والوفاء وحقت له العلمانية
وتطلع الى هذا العالم الادنى اطلاع راجح لاعلم مستحسن
تجلبه مستحق لتعلم مستحق لطرفه فيذكر نفسه
وتعجبها ربحي بها الحجة ويحتجها بوجه فينتج منها ما منهم
تجيبهم منه وقد ردها وكان معها كان ليس معها ولتعليم
ان افضل الحركات القلابة وخير التكنات القيام وازكى
السير الاحتمال وبطل السعي المزايا وان يحصل النفس
عن الدزن ما التمس الى قيل وقال ومناقضة وجيل
وانفعلت عن الدنيا حال من الاحوال مقال رفاة وخير
العلم ما صدر عن مقام نية وخير النية ما انفرج عن جناب
علم والحكمة ام الفضائل معروفة الله اول الاوائل اليه
يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه اقول قولي
عدا واستغفر الله العظيم واشهده واسأله ان يهديني
اليه انه قريب مجيب ثم اخبر الرسالة والحكمة والعلامة

فصل

من كلامه رحمه الله عليه وبعد فان اكمل الناس عقلا
واصورهم رايًا وامثالهم طريقة واحمدهم منهجًا من حسن
نظرة لنفسه وعمل لمولاه في ربه ونظر الى الدنيا
بعيني بصير وانف من مشاركه اهل الفعلة والتقصير
وتسمع من السوء لانام اما يصيب من غير الايام واستعجز
اما من الصور سلجها نايح العبد ودمع من المراتب ما
يشله من تصاريف المحدثان وتصيح مخائف المروجون
فاشرف منها على عرايب المصنوعات فاستشف من ورا
حجب المحسوسات لطايف اسرار المعصولات مسابطة موعود
وشمر عن ساقه محتدًا واعرض عن زمرة الدنيا واقبل على
بلا خط الحبل الاعلى وهضم عن الدنيا كشًا واضرب عن
ذكر ما صفا وعلم انها دار زوالية انها لا تبقى على حال
يقتل با اهلها انتفاك ويعقبهم من بعد حال جازلا
يدوم حذر باراد يوم من فجعتها خيرا بعيد وشها

عنه

عند لا يعادل حلاوة رضاءها حارة وظاهها كمالا اطمان
صاحبها فيها الى سرور اشخصته منه الى ثور ما البت
امرًا من عمارت رفاق الا لزعمته من نواشها رصفا
فالقب عنها بقلبه ومعها للضرورة يدنه وترد
منها لاحتته ولم يحد ما اعلان تنبع بها نفسه وروحد
اهلا لن يكرها بهوان الدنيا فان من كلفت نفسه عليه
معونة الدنيا غيبه ومن صدق في حجة نفسه اقصى
لها ما يدوم واسعاها به ومن احبها الحب اللامع استمع
وسعد في مصاحبها وفكر فيها لها رعليها واشتعل لها نيد
الناس من حوضهم وجعل اول فكنه رفاحة نظن في دعوى
حقيقة نفسه وكيفية وروده الى هذا العالم وجعل كان
لها وجود قبل ذلك وكيف ارتباطها بالدين وكيف يكون
صدورها عنه والى اي حال يصير وما الذي يعلم بانفعها
في هذا الوجود وفيها بعد فانه لا يزال هذا البحث واجتمع
اليه ويعقرن به فانه لا يزال يحرك في مناد من التفكير
من ما انظر ويعوض به عجز العلم وسحج حوله الحجة
حتى يتهي ذلك الى سبل المتعاده في العاجلة والاجلة
ويصور حزن الدنيا لاخر ويصح اسعد الناس بدنيا
دار فرهم حقا منها حب جهاها سلبا الى اعلى المراتب
ومسلكا الى شرب المطالب والكتسب فيها الرجم وروح
بها الجنة واستعد فيها العود لا عظم والسعادة الكبرى
والخلود في خطيرة القدس ومرجع الارض ودار المقامه
وموطن المتعاده والكرامة حوار الله الكرم ومراقبه
الدين انعم الله عليهم من النبيين والصدقيين والشهداء
والصالحين وحسن اوليكم رفيقا ومن امل ما وصفت
وفهم ما نسب علم ان النفس الخف والكرم الظرف هذا
المراعاة البالغة والرواجح الرادعه والحكم البالغة والمعارف
الماسدة والسلم نت والحكمة حرم الله والصلوة على خير

حليمه محمد والله اعلم
وسلم

هذه المقطعات يتوذكّر لها في عهد

المشاورات ومكاتبتها في المكاتب

کتب الیوم من قلب خیر و عین من فرائد انعام
ما بعد خالد بن ولید

قطعه
لتبند قلبی الفراق معذب
دنی محکوم و اراهری تلیم
تله الخیر مع وال اول مانع
والا المیر موجود و الحب مد

قطعه
لكنه لو قدرت ان ارضعني
وطار بك الى الخ ^{شوقا}
الكل فلتني اني صاب
وطعه

اذا كنت جامعة مرسل
فارسل حكايا لا تمسه
فانزل امر عليك الثوبى
فانزل ليها والنصه

تا و عند وصل تو رسید بر سر
 هر خطه دل را چنان وصل است
 دل روی فرخ نذید لغنود
 عشاق لغنا نوست بر سر
 چشمه بره تا که گویم
 از وصل تو غمزه نشنود بر سر

انعم الله راجع مني بحكم
 وزكنا جود سلطان بحكم
 انما احوي ان رغب بحكم
 از ملكه دو عالم الله

ختم بران و نور که مانند آفتاب
بر کوه البرج خورشید گشوده

—

حواله صدر الميراث الى ابيهم كونه من قبله من قبله
كفره الى ابيهم من ابيهم من ابيهم من ابيهم

ای جمالت که درون رخ زلف دایا سامشی
ولدر شارب نار حشم مست را سیغاشی

شهرسار نیز قد تو سر و خرامان کنان
افتاب نیز در لوروی تو در تبق (امشی)

جهت رسی نردبان محکومان و مردان جهان
سفر از این راه اند بندگان کجای می

کرد. اند و سر بر او زد. بوضع فلک
بافتند. شاه ۷ مدرنسر سورعاشی

خبر داف و مرفت کشود قرداز
آه الییر شاه را کرده جان اسراشی

شاه عادل میر در یاد حقیتوانلوکند
مشی

از دیبضا نموده در سجا و در سخن
از زوال یافته جانستان را را مش

و ان ممالک و بیع جان سنان با ساسی
بذغال ملک را ناداده لیر هر کس رفت

بدستال حکم نالرده او شهر امسی
جزر سی نوردیک ایشان لومیان خان بلو

لوی زبده اطفال طبع و اجزاء بدن شما

حشمت حیوان بخود مایل نفس سوسا نشی
حشمتان افروزش مرازل پوشته اند

در چهارمندی شمارا بر لعل تو بقاشی
رای حال شمارا کاه ضبط ممالک

ایستاده عقل کل الله بی سیلاسی
وین الله بان کاه چشمتان وقتضرب

16

تا قباء جاستان ببرد دورانی کند
 سوزن اجل خان دشمنان کو کلا منشی
 دوست و دشمن را کلا که چهار لطف و مهر
 کرده کف و تنهار لمر ارق جان تو سفا منشی
 سرفرازی را سزاوارد کز سب و رنج و جور
 در جامه دلی شمایا کرده اند سینا منشی
 مدحان سوان نوبت و وصفتان سوان شمره
 کمر کنی دیال و ماه و در وصف سانا منشی
 شد که گاه و دولتها عشان کز صبر کرده
 در فراق چهره جوها عشان یاذا منشی
 با خرد سندان کنی بار غشی در مدح خان
 کمر کشد لطف خویش کز نظر ناسا منشی
 کامران باشد اندر حضرت شاه جهان
 مردم لرا اقبال او احاء و آغلا منشی
 حارودان مانند باشد حارمانا منشی
 در نعم و ناز و کام و دولت و جرجا منشی
 الغزل

سلام من برسان ای نسیم با دشمال
 بنزدان صنم ماه روی مشکین خال
 بدو بگوئی که باد و رکشبه ای زدم
 تنم و معین چو مری و دلم و خاله حورال
 روی جویت که بخاک بیا آید او ست
 طفل نیست که غنچه ای در دهان او ست
 زلفش تو بر عارض تو دانی چیست
 خنجر است که آفتاب در سایه او ست

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 و الصلوة علی محمد و آله
 و سلم

شعر بهر المانی

امامی افروزه الراج برکت عوسری المانیان الم الک
 و ان سارا و رخت سما اکفتم تدوینا بالذکر المتدارک
 اذ اکرکوا بسی المانیان المانیان المانیان المانیان
 اذ الاصل منسی و در کجا انهم اناح الی زور عظام المانیان
 عطار و تان یکی در کجا انهم اذ الاصل منسی فمهم غیر ضاحک
روایت حق بر احط المانیان و کان کلا خیر
 و خیر عبد المانی علیه السلام و العیون لم یدخل و کان فانی
 طریحک العیون منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان کلا الک
 حساب الجمل المانیان و احد الامام المانیان و المانیان المانیان
 العیون منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 انقل المانیان و احد الامام المانیان المانیان و المانیان
 یسعون عیون عیون منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان
 المانیان فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 نعم عیون منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان
قال المانیان المانیان المانیان المانیان
 صح منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 العلم و الکما منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان
 و التی منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 انا اخرنی و انا حاکم المانیان المانیان المانیان
 و هذا باطل المانیان المانیان المانیان المانیان
 کلا المانیان المانیان المانیان المانیان
 فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 و اصدقه فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان المانیان
 کلام اجمع علی ان منسی علیه السلام کان المانیان
 و الزهر و المریح و المانیان المانیان المانیان
 و ان فاش منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان
 عاشر و تان منسی فیسئل عن کلا نقال المانیان
 البامرات بالمانیان المانیان المانیان المانیان

لون

۴۰

بذلك واسلم صلي الله عليه وسلم في حق ولا عراض عن طاعة الحق المالك
 رسول الله صلى الله عليه واله قال الم من كلفه وولاه لسان
 ما احدثتم وحق ان ذاهالة ولكم بما حارب طاهه اهلون
 فاب حجر خطه لعمري حليل استوسع وهدية واستنص
 ففقه واطلب لديكم والله لا رص وسلا من الصفوة و
 احمل القرعة وبيع من المصلحة والباس من الله وحشفت
 الحال والذوق الامال ووضع الحرم واذا بل المحرمه هي والله
 للمصه الكبرى والدار له العظمى لا مثله انزاله واد بايقه
 حاجله اعلم ان الكتاب لله في افضلكم مساكم وصحكم عنافا
 وحراخا وتلاوة والحالا واقباه ما حبل باني الله ورسوله
 وما حشر الا رسول الى قوله الشاكرين اي قبيله افضلكم تراث
 اسه واهم موارى ومسمع بلسكم الدعوة وشماكم الحبرين فيكم
 القاء والمعدة ولكم الذرا والخبر تفريه صحى اذا تكلم
 فلا تحسون وتسمعون من حتى ملا تقشون واتبع حبه لله
 الى اي وخبرته التي تتحل لنا اهل البيت فانيتم العرب
 واحرم اليهم وكلفهم الامم المخرج ورجون ما حرم فانه من
 حتى دران لما يك رجي الاسلام ورجل ابلاد وهذات
 ريعو المخرج وسكرت قود الشراب وطعبت جمة العنفر
 وقرفاز الحن واستوسع نظام الدين فاني جرم بود القصد
 ونكصم بود الا تدام عن قوم زكوا ايمانهم الى قوله
 مومنين بالله ولله لقد اخذتم الى المحضر وكلفتم بالذمة و
 محتم بالذي وعينهم فان تكفروا اثم ومرت الا ورس الهية
 وقد فأت اذى فله عرع فيه منى ما حمله التي خاخرتم
 والكمنا فيضة النفس وبهضة العظم وكضه الصدر وفقته
 القوط وحوو الفساء ومعدن النجى مدوكيها فالحقها
 دوة الطهر بعهه الخفا بيه العار من مومنه الشنا وموموله
 سار الله الموقف التي تطلع على اذن من طحاكم الواحد الواحد
وما انصرف طاهر عليها السلام اعلم على ان ابطال الله الم
 عالين ان له طالك اشعلت شمة الخبز وتعدت حرة الطين

بذلك واسلم صلي الله عليه وسلم في حق ولا عراض عن طاعة الحق المالك
 رسول الله صلى الله عليه واله قال الم من كلفه وولاه لسان
 ما احدثتم وحق ان ذاهالة ولكم بما حارب طاهه اهلون
 فاب حجر خطه لعمري حليل استوسع وهدية واستنص
 ففقه واطلب لديكم والله لا رص وسلا من الصفوة و
 احمل القرعة وبيع من المصلحة والباس من الله وحشفت
 الحال والذوق الامال ووضع الحرم واذا بل المحرمه هي والله
 للمصه الكبرى والدار له العظمى لا مثله انزاله واد بايقه
 حاجله اعلم ان الكتاب لله في افضلكم مساكم وصحكم عنافا
 وحراخا وتلاوة والحالا واقباه ما حبل باني الله ورسوله
 وما حشر الا رسول الى قوله الشاكرين اي قبيله افضلكم تراث
 اسه واهم موارى ومسمع بلسكم الدعوة وشماكم الحبرين فيكم
 القاء والمعدة ولكم الذرا والخبر تفريه صحى اذا تكلم
 فلا تحسون وتسمعون من حتى ملا تقشون واتبع حبه لله
 الى اي وخبرته التي تتحل لنا اهل البيت فانيتم العرب
 واحرم اليهم وكلفهم الامم المخرج ورجون ما حرم فانه من
 حتى دران لما يك رجي الاسلام ورجل ابلاد وهذات
 ريعو المخرج وسكرت قود الشراب وطعبت جمة العنفر
 وقرفاز الحن واستوسع نظام الدين فاني جرم بود القصد
 ونكصم بود الا تدام عن قوم زكوا ايمانهم الى قوله
 مومنين بالله ولله لقد اخذتم الى المحضر وكلفتم بالذمة و
 محتم بالذي وعينهم فان تكفروا اثم ومرت الا ورس الهية
 وقد فأت اذى فله عرع فيه منى ما حمله التي خاخرتم
 والكمنا فيضة النفس وبهضة العظم وكضه الصدر وفقته
 القوط وحوو الفساء ومعدن النجى مدوكيها فالحقها
 دوة الطهر بعهه الخفا بيه العار من مومنه الشنا وموموله
 سار الله الموقف التي تطلع على اذن من طحاكم الواحد الواحد
وما انصرف طاهر عليها السلام اعلم على ان ابطال الله الم
 عالين ان له طالك اشعلت شمة الخبز وتعدت حرة الطين

فقدت قاصد الجدل خالداً في سر الأعراس وقامه
 فلا تترك محله إلى وليعة أي والله لقد أخذ في طائفة
 ذلك حصاحي حتى منقني القيله للمهاجر وصلها غضب
 الحامد وفي طررها فلا مانع ولا مانع حرجي لله كاطبة
 ورجوب لا غم لسي ولا حارجي من قبل ولي توقيت
 قتل ميتي عدي فكله حاماً ومنا عدا يارب كل
 شارقة ويلا في كل غاريه مات المهد ووهل العصد
 شكري إلى ربى بعدوا إلى إلى الله انتشد قوة
فلا ما على علم الله لا ويلك لا ويلك لا تبارك
 عن ربك يا رب الصوة وبقية النبوة قوله ما ورت في
 دوى والمخطان مفدوى فإن كتب يروا من البلوة نور
 فكيف صفون ولعلنا لا ما من وما اعتد لا خير ما قطع
 عدا وحسبي به الله حسبي الله وبع الوكيل **كلام**
فاطمة عليها السلام في ذكرها الصا قالت لقد جاءكم رسول من
 انفسكم على بوعليه ما عنتم حرجي عليكم المؤمني رورق
 وحين فان تعرفي بحجوه إلى دوى آياتكم واحاس عني
 دوى حاركم فلعن الربا له صادعاً بالدار ما يلا عن شبي
 المشركين ضاراً بالشجيم يدعو إلى جبل به بالحكمة الموعظة
 الحسنة أحداً ما عظم المشركين باسم الأصنام ونفاق
 الهام حتى بهم الحج وولي الدين حتى بهم الليل غريجه
 واستقر الحج عن محصه ونطق زعيم الدين وحرجت تناسق
 الشيطان وتمت كلمة الاخلاص وكنتم على شفا حفر
 النار ناره الطاعن ومده الشارب وقسه الخلان
 وموط الاقدام تسربون الطرة وبعانوا القدة
 اقله حاسبين يتحطفكم الناس من حولكم حتى انفسكم
 لله ورسوله بعدا للسا والى وبعدا مني بهم الرجال
 ودون العرب ورجة اهل الحار كما اوقدوا ناراً للحر
 اطفالا لله او يحتم نزل الشيطان او فغز للشرك فاشرة
 دوى حاه وهو ما فلا سلفي حتى يطا اصا محها انحصه

لقد

وربطي عادية لها حارة مكدو ذلك دار الله وانتم
 في رفاهه فكيف يكون وادعوني حقاً الحار لله
 عن جلال الله داراً لثابته طهرت حكمة النفاق
 وبها حساب الدبر ونطق كاذب العاوين
 ونفح حامل الأملين وهدد فسيو المبطلين في طر
 في صياتكم واطلع السطان راسه صا كباكم
 الفاكم للعوته مستحدين وهدد من حار حطرس ثم
 استمعتكم فوجدكم خفاكوا وحكمه فالفاكم بتميم
 عدا اليكم واوردكم غير شريك هذا والعهد قريب
 والكم رجب والخرج لما سد فلما دار عهم حوب
 الفقه الله في الفسه سقطوا وان حسم بحيطه الكافر
 فمهمات فيكم وفيكم ولي بومكون تكاب الله
 من اظلمكم وزواجهم منه وشواهد لا حبه ولا حبه
 واصحه رغبة عنه تردون ام بعدد يحكون من
 للظالمين بدلا من مع غير الاسلام دنا من قبل
 منه وهو في الاخير من الكاسين لم يلقوا الدرب
 ان ملكهم في اسرون حمو إلى الدنيا وفسون اهلها
 ولان الحمر والفراو به من على ان لا ارب لنا الحكم
 الكاهليه سعوف ومن احسن مرسله قوله اليوم يوم قنون
 بارك في حقه ارب بال ولا ارب ابيه **مسألة** التي
 علم الله ما من له على منك قال من لى عند الله **سأله**
بها على على بر له طالع الله ما الفرق بين الحب و
 والبغض ومعنا واحد وما الفرق بين النسيان والحيث
 ومعنا واحد وما الفرق بين الزوا الصادقة والزوا
 العاذية ومعنا واحد فقال عليه السلام ان الله خلق
 البرواج قبل الاجساد بالفي هام فاسكنها الهواء ففهمها
 اعرف هنال اعترق ما هنا ومما تبارك هنال تباركها
 هناك وما الحفظ والنسيان فان الله تعالى خاوي
 وجعل قلبه عاشية فيهما حروفي منفحة حفظ وحبي

ومما امر القلب والعاشية من طبقته لم يخطو ولم يحصى
واما الرويا الصادقة والكاذبة فان الله خلق الروح وحول
له سلطانا فسلط الله النفس فاذا نام الصديق خرج الروح و
بقي سلطانا فتمتبه جيل من الملائكة فاما كان من الرويا
الكاذبة فمن الخمر وما كان من الرويا الصادقة فمن الملائكة
فاسلمنا على نبيه وبقيا معه يوم صفتين **وهذا راس**
الحال ما اصل الاشياء فقال عليه السلام هو الماء العود انما
وجعلنا من الماء كل شئ حي واجدادنا تعلمنا اننا انما
والارض وما شان نريدان ونقصان في يوم الحساب وذلك
قال في اللسان النوار وفي السماء الذي ليس من الارض وفي
من السماء فقال الماء الذي بعثه سامر الى بلقيس وهو عرف
الحيل اذا اجرت في الخرب وسواء الذي تنفس بلا روح فقال
والصحة اذا تفسرت ما القبر الذي سار بصاحبه ما في ذلك
يونس لما سار به الحوت في البحر **نهي من قضا على**
على السلام يعني ان علاما طلع بالاسم من غير الخطا وكان
والله توفي بالكونية والوالد طفل بالمدينة تعاج عليه عمر بطرده
فخرج يتعلم منه فلقته على علمه الله فقال الاسير الى الجامع
حتى اكتم امره في حبه فضاله عن حاله فاحسن بحرفه العلم
فاحسن من احكامه حكم الله بها من فوق سبع سموات فحكم
بها الامم ارتضاه لعلمه ثم اسبغنا بعض اصحابه فقالوا
هذا القبر والاشوة واسمهم في ضلعا من اضلاعه
فادفعه الى الخلام وقال له شمة فلما شمه اسبغ الدم من
منجبه فقال على عليه السلام انه ولد فقال عمر ويا نبغات
الدم تسلم اليه فقال انه الحق بالماء المتنازع الناس
اجمعين ثم امر الحاضرين بسم الصلح فشموه فلم يبيح الدم
من واحد منهم فامر بان يعاد اليه ثانية وقال شمة فلما شمه
اسبغ الدم انبعاثا كثيرا فقال عليه السلام انه اوبه فسلم اليه المال
ثم قال له الله والله ما كنت رجلا كذبت **فهي اخري** وروى انه
حضر عند علي عليه السلام اربعون نسوة وباتت عن شهود الادي

فقال للرجل واحد للمرأة تسعة فاعلم ان بال الرجل لهم دوام
ومنفعة وسراى بحر من شهوة ورجل يحرق الروح واحد
مع تسعة اجراء فامر ان ياتي بكل واحد منهم يعرف ما
تعارف في تقيمتا وما فقال عليه السلام لو كان للمرأة ازواج عن
بما كان لبحر الولد وكان بكل رجل النسب والبرار فقال عمر
من الخطا عصفه كاذب ابقا في الله بعدل اعلى **فهي اخري**
روى ان عمر حكم على حصة فبر اخذوا زبا بالرحم فخطاه على علمه
وذلك وقدم رجلا واحدا فصر بعقته وقدم الثاني فرجعه
وقدم الثالث فصر به لحد وقدم الرابع فصر به نصف الحد
فجسور حلة وقدم الخامس فصره فقال عمر كيف كان فقال
اما الاول فكان دميما زبا سلمة ورجح عن حتمه فقلناه
واما الثاني فوجل محصرا فرجناه واما الثالث فصر محصرا
فصرناه لحد واما الرابع فوجدنا فصرناه نصف الحد واما
الخامس فجلور على عقلة مخون عن زناه فقال عمر لعنت
في امية ليس فيها الوالحس **فهي اخري** وروى عمر حكم
فامر بوجها فقال له على صلا سبل عليها وهل اسبل على ما
في بطنها والله يقول ربه برور ربه وزر اخري قال فما صنع
بها قال الحطط عليها حتى بلغها فاذا ولدت ووجدت لولدها
من يكفله فاقم الحد عليها فلما ولدت ماتت فقال عمر لو لم يخط
هكذا عمر **فهي اخري** صلا ربه الى عمر ان عبد الله موله
فامر بصله فدعا على عليه السلام فقال له امس مولاك قال نعم قال
ولم قبله قال على على نفسي واما في عجاى فقال لا وليا
المقتول اذ قسم وليكم قالوا نعم قال حتى فقموه قالوا الساعه
قال امر احبس هذا الغلام ولا تحدد ثاقفه حدنا حتى
يمضي اليه امامهم قال لا وليا للمقتول اذ امضت ثلثة ايام
فالوا فلما مضت ثلثة ايام حضر واخذ على يد عمر ورجل
فلما وقعوا على قتل الرجل المقتول قال له وليا هذا قبل صلحك
قالوا نعم قال الحفر واحي اتهموا الى الحد فقال اخبروا ميتكم
فقطروا الماء اكلنا في الحد ولم يحدوه واخبروا بذلك فقال على السلام

لانه لم يمسح من ثماره وبنار الله سمع عمر بن الخطاب رضي الله عنه
 ما حكى بالحقير فقال لو كان عاقلاً لصفاه احدكم خطب
 معه فقال ان الله تعالى يقول وان من شيء الا عندنا خزائنه
 وما ننزله الا بقدر معلوم فعلم بان موسى بن جعفر قال له
 لا تخف انما نأمر بك على ما في كتاب الله ولكن على ما انزل الله
 من خير جعلناه في كتابك وحلت بتنازعه فسكن معويه
 وقيل لبي في السوء انت طرف علم وعا حليم عبد الله بن
 عمار فقال وما فائدة طرفة اذ لم تستطع انما قال
 لولا القينا رجلاً فاعذر الله وحلف انه صادق واعيد ان يقال
 من كان الصدق حراماً فما يكون كذبة قال الله تعالى اي ايها
 اليكم تدع الناس ويدهم فقالوا الحسن او اسأفا
 فسئل الشيخ كان الحجاج مومناً قال نعم بالطائفة
 قال الحجاج لم يزل من ربه من سجد لم يزل سجدوا
 بعد اخي اما علم الناس ان النجعة اخي قال قد قبلت انت مثله
 فلله الحجاج وسبعة اذ رجعت تلك عشرة كالملة اما علم الناس
 ان ثلثه وسبعة عشرة فالحاج من جوابه قال معويه
 ان لا يرضى الله وان اخلقت في قصا فاعذت في حال الوارث
 على الناس فلو علمهم الله فقالوا معويه وماتت واقصى الناس
 فيه الاستواء ولكن من ملك اسائر فقصص معويه من قوله
 وقال قد سميت بك قالوا معويه ما كل من تم فعل صالح من
 حول معويه ومن ذلك قال الذي حول من المشركين
 كالبوس ما بالاضحيتا طبا فزادوا عليهم قال الذي
 ادعت في الزيت ما اتفقوا في الجسد بخوانه اسمهم نفسه
 في دراسة العلم ليلاً معويه على من عمل في ذلك عليه
 الحافظ فقال له ما تشتهي فقال اعين ارقبنا السر الوشاة
 واكباد الحساد سئل يفر الى عن عيسى وموسى ايها
 افضل قال عيسى بن مويى وموسى لقي فلما فركزة
 فقتلوه وعسى تكلم في المهد صبياً وموسى بعد اربع
 سنة يقول ولعل بعد من لسان يفرقوا قولى

قال

قال رسول الله صلى الله عليه وآله نزل على جبريل ما زال يبعثني
 في الحار حتى طابت امة سيرة الله وقال بعض الباقين
 جابر بن عبد الله او جابر بن عبد الله قال ان رجلاً حاد ومعه من
 فقال له ما هذا اليك فقلت في حال الخبايا بدل على درك وان
 حزن تكلم في ما حكم على حكم القسي على امله
 ذكر الخطبة بركة ان احسنه كان في حوران رجل حال وكان
 يعمل القبط ويبيع به خمر او شرية فاذ اسكر يعنى يقول للشاعر
 اصاعوني ولو في اصاعوا لزم كرمه وسداد تغش
 وكان للوحدة سادى حوران لفعلة فاحد الشط لعله وادع
 لكس نفقة للوحدة وسال عنه فغضب حاله فقال اصناف
 ولله ثم ركب جماعة الى صلح الشط فمقال له من عا لورد
 فقال احارنى فلان ترجمه من الجس فقال لار من الجس كلهم لجل
 تشدق لاي فخرج الرجل وسال الى اى حصة فقالوا اصناف
 فقال الرجل ما اضع لآخر كوكب فان يايت الى الله تعالى من شرب
 الخمر ثم يايت الى الله وقال بعض الحكماء من خرج من امة
 سعد من شرب لوانة لما دخل الدين الوليد بالكرت
 المير بنى احد اسم فخله اقية للقد وجد وجهه ما بالى
 النار وطرز اليه اخرارة من قومه على تلك الحال فقال له فدا
 وجهه ما بالكر النار فانه كان والله عصير الطر في العاراة
 حديد لظيرة العارات في شمع ليله بضاق ولانام ليله
 غنا ليا قدم قبده من مسلم حراسان قال امر كان في يد سقى
 من لار حازم فليشد ومن كان في صدق شى فاسقته وان
 كان في فقه فليلفظه مع الناس من نفسه وقال
 الحسن البصري ان الليل والنهار يعملان فيك واعمالهما
 لما خلعت الفرس الروم وملك شيريه قالوا اننا خلعتنا
 اكل واكلنا لنستبدل آسانه احسانا فان خلعت وفيال
 حي الطاعة والامانة فكل الجماعة فقال الحفظ والى امر
 المثل الحفظ لكم سنة العدل وادركم بالعدل والفعل فم
 كل من جمع ما يحاوي الى الله الشيل الى بعض الميامين

وقال من ساء به على الفقر فبعت الله بمولاه من الله من
 فضله فبعت الله النسي على مولاه الذي ساء به على الله من
 فضله ومثله في الأرض حمله ومثله من أجل **فصل**
 في الباري بحر الواردين به إذا خفف لا يقطع رزقه
 قل إن الملوك تغارت على الخيول لما خربان به قال عيسى
 عبد الله بن يوسف في الخواري لما دخلت فيه فقال له لست
 أخاف عليك إن تخاف أنا الخاف عليك لأن لا تخاف **م** دخل
 سالم بن عبد الله على هشام في البيت فقال له هشام سلط حنجر
 فقال له إن سلط من الله غير الله **م** ابن عمر مرادهم
 باب المنصور فطرد السلاج والمجر فقال له الله
 المرح خاب **قال** الرشيد للعصفور عباس ما رعدك قال يا
 أمير المؤمنين أريد مني في رعدتي الذي رعد في فانيه
 ورعدت أمة الأرض ومي فانيه **دخل** بهم على سلمان
 الفارسي رضي الله عنه يوم من مرضه فلم يرد من له أمانة
 فقال له سلمان إن من أمانة قال جئت من الله إلى الدار الأخرى
 رزق من الناس حرموا فاجتهد سلمان في محضه ومخلوته وخرج
 ظاهرا لله وقال له كبري على الخوف **م** وحدثني
 مشاع الصوفي عن أبيه رضي الله عنه لم يارها ولم يضعف
 قال له علم نفسي أني على سفيرو **م** قال رسول الله صلى الله
 عليه وآله أياكون المؤمن حقا قال نعم قال المؤمن كذا قال
وقال أبو حنيفة في كتابه في المحرمات المأثورة والكذب
وقال عبد الله بن المبارك عن عهده الكاذب أنه يرد عليه
 صدقه استعصر الحاج قوم من أصحاب أبي شعيب
 فقتل منهم جماعة ثم حج بهم منهم فامرهم بفسله فقالوا
 له إن لا عليك حقا قال وطحقك قال ساروا ثم
 شعيب فوردت عليه فقال ومن علم هذا فقال الرجل فشد
 ليه ولا سمع ذلك إلا ما شهد به فقام رجل من الأشرار
 فقال قد كان ذاك إنما امره فقالوا عنه ثم قال للشاهد
 وما منعك أن يرد عليه كما رد عليه هذا فقال الولد يعصى

كر

كرهها أخا راعه لصدقه **قال** بعض الكرامين قد
 قال الخائف إن أقول لا أقصد **قال** حجة صدق
 القام بأمر الله كتب الله أن الخطيب يبا الشاعر وطلعه
 شيئا فقال لجلل عن أحد الصدقة كتبت الله **م**
 إن ما لم يهذي يسوده يرفعي عن رايهم الصدقة
 ما عير الناس من سيدهم أعده في ليله هذه الشفقة
قال أبو الغول الميموني الفضل بن يحيى ثم جاء معتذرا فقال
 له يا أبا الغول يا أبا الرجوة نلقاني فقال يا الرجوة الذي ألقى الله
 به ود نوفي إلى الله أن من نوفي لك **م** الفردق
 بنجر **م** ما قال له ليله لا فسد على ابن المراجعة **م** ثم جاء
 مستقبلا له وأنشدك أنا في الحجاز الذي في الحجاز في الحجاز
 فقال له وليك اللهم ليكر **قال** رجل من على الحجاز
 قد عجزت المأمون وميت من صدقه كم عذرت وكان قد عجز
 المأمون جماعة من الشعراء وقفا إلى الباب فدخل منهم ثلثة
 أنا من أجله فقدم إليه أحد الرجلين فقال له عذرت قال
 من الذي موسى الأشعري قال فوات شغل وأمر بقبضه
 أنف وبعثهم وبعثهم الآخر فقال له عذرت قال من ضبته
 قال راضيه لعز ليله ضبته قال أمير المؤمنين لم يرض عنه
 البصر الذي أفاضوا عليه على علي بن شير المطال فقال له
 ولله ولد ما قد نعلم أهل الكوفة إلى المأمون من اليم
 فقال المأمون لا أعلم أحدا أعد منه فقال له أحدهم فقال
 أمير المؤمنين إن كان عاد لا حد يرد على أن يجعل الكرام
 من عدله نصيبا للفق التوبة بين الرعية فإذا فعل
 أمير المؤمنين ذلك لم يصبنا من طريته أكثر من طرات
 سيبين ففعل وعزله عنهم **قال** ورد الحاج العوا وكان
 حيا طاعون من عندهم فقال أبا الناس أحمد الله كيف
 رفع نوة بني عنكم الطاعون فقام إليه رجل وقال له لا
 مير الله أكرم من عندهم يردونك الطاعون **قال**
 إن الحاج كان إذا جلس في مجلسه فلا يقوم منه إلا وقد

قبل اننا نارسل الى انوار القربة وكان وجبة في
 قلم اسلم من يد سلم فقال له بعدد السلم بان القربة زعم
 الناس ان الكائن في حسن آفة بفتح ووضعه والوصف
 انما الامور قال فما آفة العطر قال الصلوات قال فما آفة الخطب
 قال الموت بالعصب **هـ** قال فما آفة السكا قال الجنة من
 الملائكة قال فما آفة المعروف قال وضوء غير اهله قال فما
 آفة المال قال سوء التدبير وكثرة التدبير قال فما آفة المال
 قال سوء التدبير قال فما آفة العلم قال النسيان قال فما آفة
 الدين قال وسوءه النفس قال فما آفة الكامل قال العدم
 من المال قال فما آفة الحياء قال الضيق قال فما آفة العطر
 قال الحب قال فما آفة العباد قال المربا قال فما آفة الحكم
 قال الذل قال فما آفة التقوى قال الخوف قال فما آفة الخراج
 من يوسف قال اصل الله الامين بآفة له كرم حسنة و
 طار نفسه وزكاه وظهره من عظم حلمه وغير
 علمه قال فما آفة الخراج قال الله يا ابن القربة ما الحضر منك
 واغتر عقلت وما الحضر منك واقصص لسائر غدا وكل
 كلمة في قلبك من ادراك هذا الروح حلمه الشيطان فقد
 حملت فاعا واظهرت شقاوا وقد علم ان لا اله الا الله
 الشقاق والتفارق اسباب اخر غفقه فلما بان راسه
 عن جسد قال لا اله الا الله فقلت اعلم العرب اخذاه
 بوزة دت اثم ان قلبه غيابه غمزة رافق ولعل التقى
 ارفعوا اجسته من بين يدي **سـ** لا اله الا الله احب
 اليك ان تلي الله تعالى ظالم او ظالم او ظالم او ظالم
 فقبل له ويحك لم قال ما عدوك اذ قال في يوم القيمة
 خلقتك تويا وحيثي يستوي **سـ** لا اله الا الله
 وقد ولد له مولود حمله الله بن اتيان فقال له حمله الله
 جبارا عصيا يوحى ولده وخافه عدوه **قال**
 الشعبي جهر في مجلس شرح القاضي بآفته امره خافه
 زعمه وان كي فقلت اطعموا مظلومه فقال شرح خفف

عنه

عليك فان اخبرني بوجاهة واعساء الامم وهم يكونون
 كانوا طامحين **سـ** عقد معوية السيف كوله يند دخل
 النار على معوية تمام الله رجل يقال اليوم بول الله المسلمين
 هذا لا تصف لامة فقال للاخضر فيفسر ما سؤلا ما اجر
 فقال اخاوا الله ان كنت واجا فكل ان صاقت فقال معوية
 جلال الله عن الامم خير **سـ** وفي الامم من يحى بالكم
 قصا البصرة وكان من امهات عشرين سنة فاراد
 بعض اهل البصرة يعين بذلك خط من قده فقال كم سن
 القاصي اعمر لله فقال سن عتاق بن اسد حروقه رول
 لله على الله فله والله فصا صكة فجل اجواه احماجة
 الشهيد من بعض سحره ما احدث فصا من السحر و
 المخرج فقال الامم من المخرج دون قدرك والسحر في
 دون ندرى ولكني اقول كما قال العناني **قال**
 ماذا عسى مخرج مني عليك وقد اداك في الوجع بعد من يظهر
 قنا المخرج الا ان السناسا مستطفا باما موى الضباب
سـ رجل الامم فقال له ما هو المخرج من
 العرب فقال لا يعرف الا في اريد كح قال الطر بول الله ما قال
 ليس مع نفقه قال سقط عنه القصر قال ارجس متحدا
 ولم انك مستغفرا فصلا وارله كايوم **قال** الخراج
 لا يخرج من الخراج اقرى سكا من القلن فمرار اذكجا
 نصر لله والقصر ورأس الناس يخرجون من دبره فكل
 اقواجا قال وتكاد يخلون قالت قد خاوا واتخرجهم
سـ لعبد الملك من رول لوداسع الملك الشيب
 فقال وكيف لا تسرع الى وانا اعرض عني على الناس وكل من
 صلي حمله راسه المنام كاف على بودة واشت على
 بعسل فقال المعلم هذا عملك المسح وهذا على الحسن فقال
 الصبي فاسمع ما المنام فقال هات فقال ورايتك كالحق
 وانا احسد فقال المعلم حمل الله بآفته الزانية **سـ** المستور
 الخراج احباب من لا شغل في منم جماعة وحي رجل القتل

فقال ايها الامير ليس بمانعة الذنوب المحتسبة في العفو
فقال اني قد اخطى ما كان فيهم من يقول مثل هؤلاء ثم
خلا سبيله وسبيل من خلفه **مسألة** حاصل المنصور
ابن حيدر في شهر ربيع الثاني من سنة ٦٨٠ هـ قال في المنصور
مثلنا في ذلك ما قبل ان يخرج من بغداد الى السند وقال اني
فعلت ما استطعت بكمي وموتي فليس لي في الدنيا
فليس لي حق في عظمي فقال له خبر من الصباح يتكلم في انكار
الاسد احتمال العار في الاسد من البلاط يوم خيبر **مسألة**
توصل رجل الى ليس فقال له في الصباح فقال
المسرح ما في حاله من عمره ورواه له الحسن بن
واريد ان يزيل راحته ورجع امره بعد فقال ليس له
صاحبه من اراد ان يطرأ في امره واشد في شئ فليظفر
الى هذا **مسألة** في سلم الخيل ما كان سبب زواله
بجملته قال له انهم ابدوا اولياهم بغيرهم وادبوا اعقابهم
تالفا لهم فلم يبق احد من النوصديكا وصار الصدوق
بالبعد عدا **مسألة** في سلم على اسم من فرجوا فقال
لم يجره من سلم هذا الجواد فقالوا للعدو والجهاد قال
اصبتم واحسنكم لم تصيبوا ما غدي يصنع لمن يرجع
ويعمر من حار السوء **مسألة** في السلم على الخيل فقال له
الحاج اشعبي دبر واقر وعقلنا في فقال صدقنا
الحاج العقل غيرة والادب كتبت فقال لودنا مطر
المزله انا اذم والمسلم لنا عليكم فقال الشجعي ولودنا
لما عرفتم بالكرم **مسألة** في العيش على طاهر بن الحسن
صاحباه فقيل له فقال يا ابا العيش ما اخبر سار بك
فقال انها الامير براتر الى سدة نصرها شوق القناد
فقال اعطوه عن عرق صيدهم القنا عن كلمه القنا
مسألة في المنصور وسلم بن شد لم يوصلهم اليه الف
فارس من الغنم وقال ضممت اليها الف من شيطان نزل بهم
شرب الناس فلما اتوا الموصل اسعدوا نواحيها وقلوها

الافرن

الطريق ونهبوا العري فبلغ ذلك المنصور فكتب الى سلم كثر
الغزو فكتب اليه واكثر سلم وكل الشياطين كفوا ففعل
المنصور وسدد بهم غريمهم **مسألة** في سلم على باب
معه فقال له امير المؤمنين في الباب رجلا له مايتي منه
فاحمله فامر باذنه فقال له معه امير الجبل الذي قال في
امير المؤمنين قال فاحمله ما كملت من امره فذكر فقال له
والعلمي بعد السند والحساب قال الحسن بن ابي اسود
الذي قال فقال ريس براديه وجهه لله والدار الآخرة قال فما فعل
ما رايته قال الرقة في السند والسفوح ذوى الحسار الحيلة
في الفقر او الحصر في الحكم قال القديس ان فليت عقله و
ادب فليكن اعطاه الله ما اراد ان يحكم على امير المؤمنين
ومن اراد بانحر الا يستامرنا قال صدق قوله ما به
الف درهم **مسألة** في الحلو طاهر بن احمد بن مسلم العقيلي
علام من حاشية المنصور فقال له المنصور واصمها ما
ليسمي في ذلك من حجب حليته فقال له امير المؤمنين
وقارنا المنع عن مائة وقرنا لثمة الغنم فليكن بوقنا
شرا لم غينا الماد والتمه باقية عليه ففعل في المور
بوقنا من الرجاورة الثالثة نجفهم بوقنا من الرجا
واسمها من العرو طاهر بن امير المؤمنين في المنصور
كله ولا فقهه وحلمه وارباطا فها **مسألة** في المنصور
في حشر نساله عن موت امه فقال بان رحمه الله يوم
اكرى وكان مرضه رحمه الله كذا فانهت الرعب وقال كم
تخرج على ايديك من يدك امير المؤمنين فقال له الشاب في الويل
عليك ذلك في تفرج حلاوه الما تفصل المنصور فوجها
عظيما وكان الرعب لغيره **مسألة** في بعض العامة الى
المنصور ساله بناسد محبته فوقع في رقبته ان من
اشراط الساعة كمن للساجدة وله المصلي فرد في خطا
يكرم في سؤال السلم **مسألة** في معوية بن ابي سفيان رجلا
من اصحاب علي بن ابي طالب عليه السلام فلما اقيم بين يديه

٣

٣

قال الخديجة الحكام من منار قال لا تقول ذلك يا معوية فانها
مصدقة قال ولي نهي اعظم من ان تطرف في ليله رجل في
ساعة واحدة من اصحاب جماعة احمد بن عاتقه فقال اللهم اشد
ان معصيه لم تعصني من ذلك انما تعصني غصبا كطام
الذيما الغاية اللهم فافعل به ما هو اهله وان لم يفعل به
ما هو اهله فافعل به ما انت اهله فاطلقه **حط**
الحاج يوم ما قال الصبر عن عارم الله اهل من الصبر على عذاب ليله
فقال اليه رجل فقال وحيانا يحتاج ما اجر الى ليله تعالى يحلم و
تدع وسمي نصيح فاعرب به الحاج فاحذر لما يرل قال يا رجل
علي فقال له الرجل الجعري على ليله فلا تسكر على نفسك وخذ على
فيسكر فالحج بحوايه وخلاه **سائر** بعضهم واليا فقال له الوا
في ما اضعف برودك فقالين مع الدنيا فوصله **قال**
ابوصف الورق الصالح بن عباد جردان من في صبر على الصبر من العبد
فقال اليه مشرف في الحظ **قال** الورق الحسن الورق قصرت
سيفك لذيله في دوح صابر او عمان فيه ملكوت يا معي فلم
يحدفه شيا فقال ما في رفقك كثر فقال اليك بيت عونا الى ليله
نصر فيها ما ملو كحاربه ففكر واجاز **قال** قوم نسيروا فيهم
ومعقد قوم قدوش من شراينا واعني سفيناه ثلثا ما ناصيل
فطرق عليهم الدار فقالوا من في افعال رجل رطل قنار وصفا
لعل اسع عينه **قال** رجل الاسكندر ان دارك وعسكرك عظم
فقال ان الغنم تدل لذبي واحد **قال** وفي رواية اخرى ان قال
لجزار له حوله كثر الغنم **قال** فقل لاجد من لم تحا لظ السقها
فقال لان الحكم قد فقدوا **قال** اراد الاسكندر ان يفر من سوك
الى الفرس فحرف ان يعود به فزده من الطوق فقال له لم
رد حتى فقال للشقيقه عليه فقال له رسول ان نسي مطينه
ان فصل في هوال فقال الاسكندر والواجب على ان اشقو على
مشكله **قال** ما اظن من يرضى اكل السمك واللبن فقال لوكا نا
عندك يا معصية في الصور رجلا فلما اراد ان يفر ثيابه قال له
ما اخذوا ثيابه في ارجلكم فبما فاقوا له ما اخرج قطع الطريق

بنسبه **قال** الخلع كجبان في بعض الجوب شد قبله كقل
كلما شدة تاستر في **قال** حرج كسرى من بعض حروب
كجانه فواي شكا انما يحى ووالى الى صاحبه فقال اشبع
انا في الحرب واس على منازله الحال فقال الشرح انما الملك
اما بلدت هذا السن هذا التربة وامثاله فقال لسكرته
قال ركب رجل اقام مع قوم مسلمين في سفينة فوقعت
في الحلة واشتد على الخرق فقال بعض من فيها ما اعظم كمل
هذا سبك اصلا فقال انا انما انكم اذ كان مني كبري
مع كبركم ووجدني **قال** روي عن المامون قال لا تطعني
الا ثلثة احدهم ام الفضل بن سهل بن عمار انما اولئك ان
حرجت على نكاح فانما كانه خلقا عنه فقال كيف لا حرج
على من تولى ولدك امثلك **قال** روي عن ابي ايوب وزعم
انه موسى بن عمار عليه السلام فقلت له ان ليله اخبر عن موسى
انه خرج يد يد بصر من عنده ان يدخلها لحية فقال
معي فقل ان السرد ان قال فرعون انا ركبتم الى على قول كما
قال فرعون اقل انما فعل موسى والبال ان جملة من اهل
الكوفة حصروا وشكوا من عائلهم فقلت لا اعرفه الا عاكبا
فقالوا واخفا من عدله نصيبا واقرط اربع سنين
فدعي ان نسم عليه في الوعة ليقع الشوم به منهم ففرض
عنهم **قال** بعض الشعراء **دم الشمام**
لم اقل للشمار في دعة لله ولا حوطه علاه استقل
زاور رانا اقام قليلا سوح الصبح الذوب وروى
قال بعض الحكماء الدنيا خان فالويل لمن توفد منها
لحسن **احسن** في حصن الركب في معنى قوم فلان
ناهد فقال الركبى الراهد من فعل الحرام صبر ولا
الحلال **قال** الله تعالى ان لو ناس من حدي فاحد منه
ومن خذ منك فاستخدمه **قال** لبعضهم صف لنا
الدنيا فقال ضحك و تعير **قال** قيل للفتاني فلان تعلم قال
اودن في فرج بالدنيا راي امر الميسر على الخطا

منهم من نظر الى صبي معه مصباح فقال له انقل يا ادم من اني
 هذا الصبي فقال الصبي ان اسألك عن امر من اني لا اريد ان
قال انسان لما عرج من شغل فقال انقل حي اقول
 الى ما انا شئت عاونا فقال له اسألك عن امر من اني لا اريد ان
 في كل صلاة والواو العينا اقول اللهم صل على محمد وآل محمد الطيبين
 الطاهرين يخرج منهم بذلك **قال** ادم صبي مررت بكنيسة بعض
 الطير وهو سعل على ظهره ونشد **قال** مفعلة
 واكرم نفسي اني ان امنتها وحققتم تكريم على احد بعدك
 قل عزي اي شيء تكرمها من هذه الطير على راسك فقال الطير اني
 على سقاه **قال** انه وقع من جحر من قريش منارعه فخرجت عليه
 على نعله فلقها ابراه عسيو فقال لها اني احبب فداك فقال الصبي
 بر هذا الخبير قال والله ما عسلنا رؤوسنا من يوم الجبل فكيف
 اذا قبل يوم البعل فابصر فث **قال** ان بعضهم فطر
 في الجحر فزاي وجهه فقوا الى امه وقال لها انا ام الجحر
 فطلعت وقالت ومعه نخبة **قال** ان اسألك عن امر من اني لا اريد ان
 خرج رجل فلما راى الاسد سقط وركبه الاسد فشدوا عليه با
 جمعهم واستغفروا ونجى الاسد فقالوا له ما انا الا نال داس
 على وكن الاسد فخرى في نراو لي قال جامع الكتاب بل الكليل
 خري في نراو نله **قال** رجل من الجحر ما سرق حماري بعد له فقال
 الا فلاق فقال له رجل قد حصل في يدك احد السارقين في طلب
 الآخر **قال** ان رايها استحق من التوراة اي عشرة كلمة فلقها
 في عنقه لينظر فيها صاحبها وسأول في الكلمة الاولى يا ادم من اني لا اريد ان
 من في سلطان ما ادم سلطان في اذ و سلطان اذ و سلطان اذ و
 الثانية يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 ما ادم خري ما ادم خري ما ادم خري ما ادم خري ما ادم خري
 كثر في حيا **قال** الرابعة يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 طينتي خدي **قال** الخامسة يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 اله اظ **قال** السادسة يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 من اجل فلان من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 السابعة يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري

علي

على من اجل فلك من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 كل يدك له وانا اريد اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 التاسعة يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 حالفيني وبقضي لم اخالفك رزقك على ما كان منك **قال**
 العاشرة يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 واعسى يرضع صوفك البكر في كل حين من الحاد عشرة
 يا ادم من اني لا اريد اني ما ادم خري ما ادم خري
 احكاما لك فيه لا رزق **قال** الثانية عشرة يا ادم من اني لا اريد ان
 قمت لك اي حيت فلك وبنك وانت محي وازن لم نرضع
 قمت لك اي حيت فلك وبنك وانت محي وازن لم نرضع
 البرية هم وعروى وجاتي برجال من اهل ما قمت لك وازن لم نرضع
 في نوسه وان اي شيء احو ان يجهده في الصبي والشار في
 كل حين **قال** الثالثة عشرة يا ادم من اني لا اريد ان
 واما في كل حين فاجتات الذوب **قال** ان يجي ما ادم خري
 الرشدا انه ما عروى من نعلك لا يغير من يوسى مثله والموعود
 قريب وعنده الله الملتقى **قال** ان في النور مكنو ما موضع
 المعروف في غير له كسبت عليه خطيه **قال** ان اريد من نخل
 للكل فكل من انا مع كلمات كانا ريت عن نوس واحد فقال
 الروم افضل على العلماء السكوت وقال على الفرس اذا تكلمت الكلمة
 ملكي ولم املكها وقال على الهندانا على زدم ما لم اقل اقد في
 على رة ما قلت وقال على مصر ندمت على الكلام ولم ادم على السكوت
قال ان كسرتي قال تحت شجر من الجحر فلما اراد الركوب صوت
 بيل من نخل فاخرج فشابه وراه فسله وقال يا احسن حوطة
 اللسان بالطلاوة ولا انسان **قال** ان الطيور اشكت الى
 سائر من اذ و على الم من فضيل البازي عليهم فقال البازي لله
 لم ي سبب حاسر من اذ و سأل على ابي الملوك والاساطير من
 ويكرهونه وليس له صوت كصوتنا وله الا ان شيء فقال
 سائر البازي ان ما اذ و الطيور رحمت ان تعلم ما خصصت به من
 هذه المنزلة دونهم فقال الخي ريت افعال غلبت من اني لا اريد ان

وتصنف للملحة بالخط فقال ليست ثوب النفاق
 كما ساج ثوباً بعد انطفاها فضل خير وروحها في التراق
 قالوا المهر كبريا فقلت قاهرة لمقال من لم يتبد في قبيل
 سكر الحديث شعاف قلبنا واو الخوف متعلنا على تقييبا
فصل سال بعضهم متى ولدت قال داس الملال الضيف من
 رمضان بعد اليوم بثلث ايام احسبوا كيف شئتم **فصل** تعلق
 انسان اسنار الكعبه وقال اللهم اغفر لى فضل وابول فقال هو رجل
 كحلال نفسه **فصل** شتم انسان ابن خبير وطال فقال لك
 اعني فقال رعتك الحوص **فصل** لاسكدران فلا تايدوا فلو
 عاقبة فقال هو على تلي شتم بعد العقوبة اعذر **روى**
 في السير فان من جى المهادى كان بيبا وصيا وكان معلمه سالم براسه
 فقدم اليه المهن كان خطه ارجوه وزبه فاطى عليه العصد و
 شط عليه انه متى لم يورج ما نكره منعه حفظ الادا ووجهه فزا
 فسر عليها وكرها وانقضا حفظا ثم اورد هار وجهه فمفرد
 سالم براسه خطه او لغفته ورفض حذ وقال الحسب قنارت
 الشجاعه الهاشمية واخذ اللوح وكسره على راسه ثم هجر ودعا
 على ابيه لحيته فوجد عند جمعا كبيرا استحي فخدم ووقف اليه
 يعالنه فقال له ما لا احبني فارتحل في الحال ونظم المعنى شعرا
 فقال **روى** انه وابنه لو ذانت لم يرح منى بالمنا اسد
 فقال ولم احبني فقال **روى**

انه قد رام من خطه لم يرحها قبله مني لحد
 فقال ومارام اذله لنبه فقال

رام يصلى ونقصا الى اويج العضفور في حيس الاسد
 فاطرق مليا ثم قرينه وقبله ثم تقدم في الحال الواحد من ان يرفع
 على ابن اسد خلوة سنية ونوطيه القوا يقول له قد استغنى
 عن خدمتي فانصرف فقال بعض جلسائه بامر المرحوم من بعد
 في حقه بهذا رجائيه عظيمة فقال له ان رجلا رفع ولدي من
 خضيف الجبل الى مضيه هذا الفهم حيث نظم مع العصب و
 هي ان القواد المراد كدرا ان يورق فضيلته وتعفر خطته

دبر

على

ويصرف عن الخار ويصرف ذرته الحجاب **فصل** حوى من
 رجلي تخرج من الحصة طخه عليها السلام كلام ارتفع الى الوجنه
 فاما وصلح من الحصة الى منزله كبر الى الحرس عليه لم ابق الله
 يا اخي ورف من الخدر حفاك يور الى على طالب انفضا
 به وذا انفاك را حى في الشر من قومها واما فاطمه بنت رسول الله
 صلى الله عليه واله لم يوان بها احدة قد رها فاذا فرات كتابا
 هذا فصر الى روضي وابل لم اياك ان اسبقك الى الفضل الذي
 اريد ولى به منى والسلام **فصل** نصرت كسرى على محمد بن قيس
 وصنع عليه والمسه الحش من الصوف واران نظم كل يوم
 قصا من شعره وان تحصى الفاطمه وعقل عنه برهه ثم سأل عنه
 وصار انه على حاله لم يغير عليه شئ واهم باحصار جماعة من
 اصحابه الحكما و امرهم ان يدخلوا عليه ويقاخوا الكلام و
 يسارونه ما الذي ايق صحته وحسب حبه على ما هو عليه من
 الصبر والشده حس اللون والشحه فقال الى استعمل حارث
 من شته اخا فاطمه والذى ايقى للصحة فاجبر وكسرى بذلك
 فقال سلوه ان نفعه لكم فقالوا لا يا الحكيم صفه لنا ما كوزعنا
 وانا ابلى احدا تابا لوان فاستعمله ففرج عنه فقال الخط الاول
 الثقب بالله والخط الثاني على بانك مقدور كابر الخط
 الثالث فذكر ان يكون ما هو اسد من هذا الخط الرابع الصبر
 خير واستعمله المتبحر الخط الخامس فان لم اصبر فائى شئ
 اعلم ولم اغنى على نفسى بالجمع الخط السادس من ساعه الى
 ساعه فرج فخرج من عند واخبر وكسرى بمقالته فدعا في
 الحال اخلع عليه وردة الى ما كان عليه وزادت منزلته عند
فصل كان بعض الملوك سرح الغضب فاذا غضب بطش
 ثم يندم بعد ذلك فيكتب ثلاث رقاع وياها الحاجه وقال له
 اذا اشتد غضبي فناولني اولى فان لم يسكن فناولني الثانيه
 فان لم يسكن فناولني الثالثه وكان في الاولى مكتوب اقصر
 فالمرقصر والثانيه تعلى فانك صبرت والثالثه مرشفي
 عيظنه بغير شمل ملاصته وبينها الموت **فصل** كان

١

معونه يقول دائما اني اكون نفسي ان يكون في الارض جهنم
 فيسبحه على وحيث لا يسبحه عفو ولا سجد ولا سجد
فصل ان اسما شتم معويه فاطا لقتاله باثا العرب
 قدور في علكه حتى متوا واستل الله عند الكثر مما كنت **وال**
 بعض الحكما الطغوانا العصب بذكرنا جهم **فصل** اعطاه
 سفيه حكام فقال له لم لا تعصب فقال ان كنت حاد كما قلت
 فليس سمع ان اعصب وان كنت كاذبا فانا لمحي ان لا اعصب
فصل دخل عبد الله بن عمر على عبد الملك بن مروان فصور
 بالكوفة ومروان ربه ان من مضج بن الزبير فقال له عطي فقال يا
 عتصام ما رايت فقال بل رايت فانه اشقى للغيل قال نعم
 ما من المومنين اني حلت هذا القصر ورايت هذا الانوار عتصم
 لسد من ياد ويبريده راس الحسن بن علي عليه السلام وجملة
 مرة ثانية فواس راس عبد الله بن زياد بن ملك المختار
 بن ابي عبد الله ثم دخلته ثالثة فواس راسه راس المختار بن
 ملك مصعب بن الزبير ثم دخل القصر ابن فواس بن راس
 مضجع فوس عبد الملك والاهل مولود القصر للاوراسي بن ملك
 خليفة غري شامي ثمان مائة على ندم واجد طمان التميم
لوالعياض فاعلجود خذفة واقهر صندوق التميم
 اسطيداك وقل له يا ذا اللعالي والقدم
 ان كنت محرق بالفتح فانت تعرف بالكرم
والله اموته اتصال من ازل ترك بالمر على رغبه
 حلس الحد راس حذرهما واحد الولد من اموه
 اهورب السيلون والحول ان المنيا اسرعة اللدك
 ما الخلف الليل والنهار وطار حتم السماء فلك
 لا لبق السلطان من طلاق نقض ملكه الى ملكه
 وطك في العرش واه ابا ليس بمان ولا يث ترك
 اراو رجل الح فقال له ما نه اني عازم على الحج
 فقال له سمع الله تعالى اجملك من النفعه فقال قدزنا
 حليو على من العشر **فصل** طاف الرشيد بالندب فوطي

جراوة

جراوة فلم يدروا عليه فيها ففت المامون الى العسل بن
 عياض فسلم عليه وقال ان امر المؤمنين قرا عليك السلام يقول
 لكان لنا اليك حاجة فاحر ان تصد اليها فلم يحضر الفصل
 فخرج المامون وقال رايت رجلا يسب به اليك حله فقام
 الرشيد غضبا حتى خرق قناعه على الفضيل منه فوقف عليه وعلم
 قد وعلمه السلام ووسع له فلما جلس اقبل على الفضيل وقال من
 لديه فتكان الواجب ان تاتنا وتعرف حصادا وانا الله لوكم
 وصير الحكماء في دماكم واللامن من حرككم واذ لم تاتنا فقد ابتلك
 اني وطئت اذن علي جندبه فماد بها قال فبكي الفصل كما
 شدك حتى خلا صوته وقال اذا كان الراعي سئل الغنم فقلت
 الغنم وانما يحى على الراعي ان يراى لغنمه الراعي وحده الحاء
 وعدت كما فاذا كنت امير المؤمنين تسلي عن معالم الدنيا في شيء
 شوس رعدا قال الخيال الرشيد حتى عرف وانصرف **قال**
 رابعه القصة ما سمعت الا فان لا ذكرت فتادى بالجمه
 ولا رايت النبل الا ذكرت تطاير الصحف ولا رايت الجراد
 الا ذكرت الخشر **فصل** روي بعضهم بصلي في السمير قبل طلال
 وجو قاتل الشمس فقال ليطول وقوز في الظل **فصل** دخل
 تحت نفسك فقال لاحتما اريد **قال** الفضيل عياض الرشيد
 ما من المومنين بلغني ان غاملا لعمر بن عبد العزيز شكى اليه فكتب
 اليه يا اخي اذكر كل سهر اهل النار في النار مع خلود لا يبرواك
 ان يصروا بك من غنله يكون اخر العهد وانقطع الرجاء
فصل خرج او قلابه هاربا من البصر الى الشام لما اطلب
 لولايه القضا فقال لما يوب لو انك ولبت فعدلت رجوت ان
 لك فيه اجرا فقال يا اوب اذا وقع السامح في حركم عساه ان
 يسبح **وقال** ان المامون قال ذات يوم مجلسا به من اجن
 الناس ان يورث غما فكل قال اعند فقال لهم انكم تصولون
 لغير الناس ان يورث غما اجل ارا ان سمع على احد سمع فثنا فلما
 فثنته **فصل** قهر انسان لمر بن عبد العزيز بن موموجه
 الى الجامع للصلاه فقال يا امير المؤمنين يا الكاحه فقال اذا

عدت من الصلاة قضيتها حاله ومن ان تقرر فلي قضى حاجته **قال** بعض الفقهاء اعتصموا بالمرء في انفاق الرجال ما ملكتم الفرض **قال** سئل المراجع من حاله انه اراد ان يخرج على ان المراجع ياكل الجنيه كما كان كل النار الحطب دخلوا فيهم على اي بغض الشطرنجي وهو في سياق الموت فقلت له طاله الله الله فظن ان طويلا ثم اتشد لله **قال** ابن عباس دخل على علي بن عمر بن العاص وقد اخصى بعد عبد الله بن عمر فقال له ما باعد الله اباك عن قول استمينا اري رجلا فاقلا اقبله عند الموت اي شيء جعل فكيف يجادل فقال الجدل السبا مطبقة على الارض وكان انتفسر من حرم ابوه ثم رفع يده الى السماء وقال اللهم انك امرت فخصيت ونحيت فمكيت فلا اري فاعندوه وقوى فاصبروا لئلا يارب الله الى البارئ قضى **قال** وهو انما قد رجع له ليسترجع فلم يقدر على ذلك صارا خزيان ورر الكعبة **قال** كتب بعض رجال كسرى يطلبه جوده ربع حاجته في علم واستادته الزيادة على الوسم فامسك عن حاجته فعاودة العامل ذلك فكتب اليه قد كان تركي اجابك عن كتابك ما حسبتهك ثم خرج عن تكلف عالم قومه فاد اودعت الم عادنا من الارباب ناقض احدكم اذ سكر والعف على السمن شاكرا فوطع العامل احدكم اذ شيه انما قال القوله **قال** رجع الى السفاح سلقاه فيها جسدك مشحوا واريدوا نوا نوقع على رفته بقرت الينا ما اعدك من ليل فلا ثواب لمن اشر عليه وبالفاعة **قال** وقع كافي الكفاة وسفاه السعاه محة ولوا ناصحة فان كتب بداهة حقا خرج النصح فخر لك من الاثم ومن رخص في سماعها

نور

فقد استحسن لنفسه اتباعها ومعاذ الله ان احد في محظور او اسع قول من يتولى مستور ولو انك في خفاء الضيف لعلك على نكاحها يستحق انك لا وترد عه امثالك فاستمر على نفسك هذا العبد وتق من يعلم الغيب فان الله لا صالح والطالح بالمصاد انتقاما واكلا **قال** ارجو الله الى من عليه السلام ان في مد يدك غالا فاخرجه منها فقال يارب اعطني من هو فقال يا موسى اكره النجاسة وان **قال** رسول الله صلى الله عليه وآله اخذ من هذا المثلثة قدام من هو يارب رسول الله قال الذي سعي لحيه الى سلطانه فبذلك نفسه واكاه وسلطانه **قال** الى جبال الحرس على علمها الم قال يارب رسول الله ان فلانا له على مال ويريد ان يحسنني فقال له عليه السلام ولله ما عندي في هذه الحاله ما لا تقضي عليك قال يا موسى سئل غربي في القاهر فلبس ثيابه ومضى معه وكان حنكنا المسجد فقيل يا رسول الله اني كنت لا اعتكاف فقال لم انس وكنت سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول من سعي في حاحه اخيه المسلم فكا ما يقبدا الله تعالى اسمه الا سنة ما كانا نيا ليله **قال** عن رسول الله صلى الله عليه وآله انه قال لا يزال الله عز وجل يحاحه العبد ما دام العبد في حاحه اخيه **قال** صار الفضل من السبع الى اربع عا دة بكتبه يساله حاحه فارح عليه فقال يا العباس هذا اللسان دبرت خليفته فقال لا اعود ما انفسنا ان تسال ما عودنا ما ان تسال **قال** ما رجع على رجلي طالع الله مزحرب الخواج سراوان كسرى فقال لا تبسرون بكل ربع ايه تعبتون وتحدون مصانع لعلمك فخلدون واذا بطشتم بطشتم جبارين ثم سمع بعض اصحابه وهو مثل يقول الاسود بر بعضه **قال** حارب الوباح على محل دارهم فكا انهم كانوا على ميعاد **قال** على عليه السلام حلا قلت كما قال الله تعالى كم تردوا من جئات عيون وزروع ومقام كريم ونوعه كانوا فيها فاكهين كذلك وارتاعا قومنا اخبرهم ثم قال ان قومه كانوا واثقوا صبحوا موثرين ولم يكونوا شاكرين فاصبحوا مسلمين

سواء علمانه هـ قبل غير حصر بايقه ومالت لها
 انما اندر عمل كاه مره واحده ثم يعقروا النعم الا انه
 اسد هـ قبل صرخ بعد وعلب وانشد فاصطادوا
 غير او فابينا وارينا فقال المسد للذئب اقسام هذا ايضا
 قال لعنه الله الطيلى واورث الثعلب فخصص المسد
 من كلام الذئب وقصده ففعل راسه وقال للثعلب اقسام
 انت فقال له بعد انك الطيلى احشاك المردف علكه فقال
 من علكه هذه القسمه فقال راس الذئب لذي من يدك
 قال للثعلب اقسامه دمار ونفسي كان الى الكلب
 فقال له الجعل فضني را الطيلى بخوفه حلاله قبل
 دخل كلب محرابا فباله الحراب وقال قودايم فقال
 للثعلب اما تخافاه بقوله الحراب فقال له الكلب
 ما الحسن ما ضرر كحي نخصب له علكه كلب
 را طيلى فالتفت اليه الطيلى وقال للكلب علكه حقني
 وشعب فقال له قال في اعدو النفس راسه فقال له
 قال له خمساه دمه ما اياه دمه ما اياه دمه ما اياه
 طيلى قال له كلبه جرد وركله قال له الداء طار ايت
 اقل وقا منك فقال له الداء كيف فلك قال له كلب
 بيضه ووروك كحي نكر فاذا اراد ركل فزفهم وانا
 ياخذهم من الجاهل خيطون عسى في روي وعلو في
 صطادهم راخي تصدك اليهم فقال له انك كلب من النبله
 في السقا فند على النان ساد حرام في **الافاحه**
شعر اخاذل الشرب لكاويش من سل الملك لم سنك من النان
 لزير السبع عز دارالم سماحي لوجل عفا صاحب الدار
 ذهب الشارب فما اراه مرافقي ونا المشرب فما اراه مفاقي
 لما ترحل فكن في ساعه حتى اوجع والاك في حقي
 جعل الحاج يوسف على هند بيت سما من خارجه تقامه
 وقال له من هذا بالامير واللكا
 فقال له كبرني وحرني في المده

تحتاج بوجه ان الت حاجه او افرد امفان توجده ان افرد
 به جلوت شوق كسي يحكي كفا را بنده ما نكسر طيلى
 بجلوت شوق كفا را بنده ما نكسر طيلى
 انسان ما در شوق كفا را بنده ما نكسر طيلى
 باش حكمت قولي در حمان ما نكسر طيلى
 وانما ما نكسر طيلى كفا را بنده ما نكسر طيلى
 واكر انك ما نكسر طيلى كفا را بنده ما نكسر طيلى
 نرا اوز دهنده تو را انك استماع رطو محروم باشي
 ونيكوي ونيكوي تو را انك استماع رطو محروم باشي
 انما ما نكسر طيلى كفا را بنده ما نكسر طيلى
 مكران وحققت كفا را بنده ما نكسر طيلى
 انما ما نكسر طيلى كفا را بنده ما نكسر طيلى
 كفا را بنده ما نكسر طيلى كفا را بنده ما نكسر طيلى
 مع جوي كفا را بنده ما نكسر طيلى
 ساد ونيكوي تو را انك استماع رطو محروم باشي
 كفا را بنده ما نكسر طيلى كفا را بنده ما نكسر طيلى
 ونيكوي تو را انك استماع رطو محروم باشي
 تواني مكران كفا را بنده ما نكسر طيلى
 حسنه سرباه سنان وازامه فصل جهرت سروي زانك
 مكن لزمه در ايم اعراض كفا را بنده ما نكسر طيلى
 بشو ونيكوي تو را انك استماع رطو محروم باشي
 ونيكوي تو را انك استماع رطو محروم باشي
 لزمه در ايم اعراض كفا را بنده ما نكسر طيلى
 مصان كفا را بنده ما نكسر طيلى
 احكام كفا را بنده ما نكسر طيلى
 بود باصه كفا را بنده ما نكسر طيلى
 راحه مشرق را بنده ما نكسر طيلى
 ونيكوي تو را انك استماع رطو محروم باشي
 باصه كفا را بنده ما نكسر طيلى

حضرات مواظبت کن خدای تعالیٰ سے کہنا از اوفیو الکسان حرات
واقضای حسنا کہ امر کہاد و رطل برضای خود و خیر و کمال
انہ لطیف محمد علی

[illegible][illegible]

مجلد اول

اصدا و لای و سید حبیب و سید نور محمد
الکفری و سید ملا محمد و سید ابوالفضل

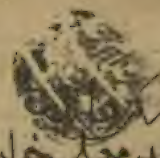
مجلس خبره معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
مجلس خبره معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

قطعه
جلال ابدی محمدی که در دست
محمد مصطفی است

1871

100

بشتن بر قصه اديان رهن اي اهل هنر
 کز اديان رسا درين کلامين هست
 درين اي که جوهر صاف و درو قوت باشد
 کز انسان داني جماد و باريک ديگر
 مرد تو سار که جوهر نيزه ان راست
 جو شود در دره و درو دس مسحا مضطر
 بر جفتاد و در سر کشته چه مشتاقان
 در صلا الله مسلمان چه بود خبير
 صف رشک و درنگ و کور و نام
 هر دو نوزد زن اگر نام نهندش جدر
 هست که نيز مسلمان و جود و نيز
 همه واد و ريل و درين را اسناد و بند
 مسلمانان احم که نه راسب جو يند
 چونک بک قول نه اند لکن هر سحر
 کرنی راه بستر اس و کلان راه بند
 راه بستر نشناسي بويعل از ره بدي
 کار کم راه بود بوي کم ره و در
 هر کس که ره بکشد بود خوش سهر
 شرف نيرست و در ليلان محالف مختار
 رجا افکندن و با در نيسر هست
 کرنی آمد و نه بوساوس در ناس
 کابو رخ نوزد مردم با کبير سيد
 خود بدان مقصد اهل به ته اني بترسي
 مسطر باشد و فرج حويي بخواه طفر
 شکر حق را انتم بخود کنی خبران
 کوشه خانه لاسنت و دم کار و سيم خر
 بغلط ريش بون و ديگران نهم تا
 مدها و گوید گويم که حسانت مکر

اهل اديان لا حير و اله سر کلام
 وقت انست گوید معك خواهر غر
 قبي تو سايان در سر مسلمان و جود
 ريك ايها بسک ماد و در مسلمان دو
 اينک هر چه حماند سزاي ايند
 محلد و مستقسطي وان ديگر ابرام خطر

شرح الشفيعه اصفيائي و طاب

اي نيا جبر از عالم ارواح طاب
 مباد شمس سدره ليلال قانع شده چون راه نشنان بلدي
 تو جام و وايه عالم خبيث تو در کلامه دراي ماس
 بش نيز جوهران ماسخونه هر چند نيز محضري بش همان
 شهادت که کلي بر صفا ان مغز در الا نون ميهط اسرار خطاي
 در ظلمت اين طيله ابرار هر بوي در ورطه اين عالم خدارج باي
 کرد و در نوايه لوح حنائق که نيز کل از اينه در اير و احي
 ميو طيله بلقي سدا عالم علوي کباب سوي عالم سفلي کلاب
 انحرام سوي کاشش قدي جيق حير حرم و خاصيله در و راي
 نثار کفي و بيه اول راه و بغي بکنا شده اندر عشاق و دواني
 مامشکل اسرار کسي را نشودم حير نيز در خلوت و در محرم ماني
 جداري کلان اي دوست که در نيز طوار بالي تو از خوار افاق و رجا و غيا
 در خواج و ربي و ندي جبر از جوش حريف غرضي ان او زلا از غوار

جو عا و ارا با عا صبر
 به افلاطون و سايان کرد
 در ان عا صبر و ارا و جدار
 کلامه و کلامه و کلامه

ارو سوي قبي بوي و ريش
 و ريش و سوي جان جا غوي و ريش
 لعل و کين و کين و کين
 الوط و کين و کين

شیخ ایرید را بر سیرده که راه با حق جاود است
 گفت تو از راه بر حیرت نماندی روحی **شیخ ایرید** گفت
 دلم با جان رفت غمراخ چون باز آمد بر میان از ضار
 گری داشت و بر سر داشت ناجی **ایرید** گوید چند
 سال بود از خدای تعالی میگویم اسم که ایستد را نیم آخر
 روزی با وی سخن گفتم و مرا افسه جواب داد که با سبک
 عاقل و بدانی جوئی گفت خدای تعالی کردی گفت تو بنی
 هم سخن میان می گویی مخالفت حق باشد با حق
 و خدای تعالی اجتناب نیست و موافقت با مانند با مانند
 با مانند و خدای تعالی مانند نیست ندانی که آن روز
 که موافقت کردم از من بود و اکنون که مخالفت کردم از
 من است این مرد و از وی بود او ظاهر و نهی است قهار
 فعال با بر سر کس را بر وی فرمان نیست و آن قدر قضا
 کس را جاره نیست گفت اکنون چه طعم داری گفت امید رفت
 چه خدای تعالی فرموده و رحمت و معیت کل شمس و جمعه
 و این همه خبری را بر سر من نیز آخر در چهار چیزی را
 گفتم بنظر رحمت گفت خاموش باش تا شرط کسی کند لا
 کاره را از خرداند و خداوندی است که هم اول داد
 و هم آخر دانه و بهیچ چیزی بر وی پوشیدنی نیست
 گفت و نامید شد **امام ابو موسی علی**
 فرزند خویش را حسین رضی الله عنه فرمود ترا وصیت
 کنم چهار چیزی باید که یاد داری گفت بگو باید رفت
 اتباع مولی که ایان از توجه اشود وطن بد بخدای
 تعالی مبارکه دعا تو ایمان محرم شود و از خود ترا
 نگار باید مآوی که از نظر خدای تعالی بوفی و مداد
 بر کس نماند که کشت نه جا، طلالان است **حیدر**
توید چهار چیزی را بر سر من فرمود و رفت
 بشم از بسته شود و بغیر بخوف و ایمان بر هر چیز
 و اخلاص بخاور ملکوی **حام اصم و صفین**
 را کسد

را گفت مرا وصفت کن مرا گفت هیچ که ملامت مکن
 ملامت کردن از نادیدن قضا حذر و نادیدن قضا باطل
 کفریت و حد میر که حد از نادیدن قضا حذر و
 نادیدن قضا باطل کفریت و عاقل از خطای حرام و حرام
 یک چیز کردن مال از نادیدن حساب حذر و نادیدن حساب
 باطل کفریت و بر روی دادن از خدای تعالی این باش
 که این ناپودنی بر روی از نادیدن و عاقل حذر و نادیدن
 و عاقل باطل کفریت **عبد الوادین**
کود حاجی دل از به حیر بود اول بهوای بدعت
 دوم از حرص و خوف سیم از اصرار و همت و هوان دلی
 که بدین سه چیز اندک شد خلاص عبارت ماور چون بهوای
 بدعت در دل اندک عقل رخنه ایستد و حق به حیر میزد
 و بعقل مشغول معیوب شد **امام المومنین**
علی فرمود که هر آنکسی که از دنیا جدا بماند از
 عذاب دوزخ نجات یابد بیکایمان باشد دوم در
 نه سوای بدعت سوم فریضت که از دنیا سبب
 و غفلت چهارم بیایه خصوصیت و عیبت **عبد الله**
بن مسعود گوید هفت چیزی باید و هفت چیز لا
 باید کرد اول حسد بیاید و باویش نماند و دوم
عبد بیاید و ثواب نماند بود سوم مبارک بیاید
 ثواب زکوة نماند چهارم بیاید و ثواب عبادت نماند
 پنجم طمع بیاید و ثواب محامد نماند ششم دروغ بیاید و
 ثواب صدق و راستی نماند هفتم کبر و عجب بیاید
 و ثواب تواضع نماند **مالک بن نوید** خدای
 تعالی سه چیز در سه چیز سزاوار طاعت و در
 در معصیت و عصیت در مقام شب **سمر عیسی**
ایرید مرا ایست که خدای تعالی او را از فساد و اوزان
 و در صحیف داد او را از به عذاب نجات داد گفتند
 چیست فساد در زبان من گفت فساد در چهار چیز

کبر و خفا و حسد و حرص و فساد زبان و بکار
 جبین است در روح گفتش و عین کون و قیاد
 و برسان کردن و فساد از چهار جنب است حرام کردن
 و حرام کردن و حرام دیدن و استیلا مولوی کردن
 مرا کسی که این فسادها خلاص یافت به جزیی رسیده
 و تحت آید باقی است پس میخواند ظنیر الفساد فی
 البتر و البجید **قصه عیاض** گوید هر روز بگوید
 که فرزند آدم از بسز جواب برخیزد چهار روی بوی
 خدا اگر این چهار را بشمارد آب به نشانه او را هلاک
 کند و اگر آنست چهار آب علم بعلوم او را به نشانه او را هلاک
 کند و روز آخر حرص و کدایب و فساد به نشانه
 او را هلاک کند به سیم است شکل اگر بایست به نشانه
 لا شکر او را هلاک کند چهارم است هوا اگر بایست به نشانه
 به نشانه او را هلاک کند **نقار حلیم بابی**
خوشی و غم طایر بدر بسیار باز گمان برداشتم
 و بار که آن ترا در باران کشیدم و طعامها خورم بسیار
 خوردیم و طعام خوشتر از عاقبت ندیدم و طایر
 بسیار جنبیدیم و بهیچ طایف صعب از سخت با ما عمو
 کردن نپذیردیم و چنان بسیار دیدم بهیچ خفا سخت
 از سخت از حیای خویش ندیدم **حکیم ام**
مهر خورشید را گفت به آنک مسقی چهار است او را مسقی
 شراب خوردن و مسقی جوان و مسقی مال و خواسته
 و مسقی ملک و بادشاهی و کمتر از همه مسقی مسقی
 شراب و بیزین مسقی مسقی مال و خواسته
سویق بنوری گوید اگر روز قیامت با همتی
 تمام بر حق تعالی دوست نیدارم که یک نگاه بامیان
 من و بعد کان خدای تعالی باشد **نقار حلیم بابی**
خوشی و غم را گفت یا فرزند آدمی چه گفت که کند او را
 کرد و چون خرسند شود دید بنار شود و چون دیار است
 دارد

بداند از مشرب و ناسخ شود و چون حسد کند بر زبان
 محبوب شود و چون عاقبت حوی باشد از شجاعت این
 کرد و چون از طلق برود امور شود **حکیم ام**
 چنان که نظر کردن تو در حق عیبت باشد و کار کند
 تو در دنیا ضرورت باشد و کار است دنیا ترا احتیاجی
 باشد و طلب آخرت کردن تو با احتیاج نبود و گفت جبین
 تراند و حق کردن بطل باشد **حکیم ام**
 از علامات قیامت هفت چیز است اول آنکه مردان
 طایمان باشند دوم آنکه و زوان دروغ گویند سیم
 آنکه صندان خلیفان باشند چهارم آنکه طمان فاسقان
 باشند پنجم آنکه باز اراکان را با خوارگان باشند ششم
 آنکه و بیایان جزع گمان باشند هفتم آنکه قران خوانان
 عین گمان باشند **و هب** **حکیم ام**
 نقایا و حق موسیقی کرد فرمود که نا موسیقی از مخلوق میسر
 تا ملک من بخاطر باشد و هم روزی بخور با خویش من
 نمی شود و از مکر ایستادن میباش تا ندان باشند و طایر
 که از طایر ایضا فایان او از نفس خود ایضا و طایر
سعی بنوری گوید هفت سال مرادش
 بود از هفت صد که از اهل فساد علم بر سیدم و همه
 بر یک معنی جواب دادند گفت اصل دین چیست گفتند
 حق گفت فساد دین چیست گفتند کسب کلاه گفتند دین
 دین چیست گفتند علم گفتند هلاک دین چیست گفتند عجب
 گفتند رسته دین چیست گفتند سبک نگاه داشتن **حکیم ام**
ارز بران گوید که چهار چیز هر که بوی رسیده
 ایمان و بی تمام شد چون خشمی کرد قصد باطل کند و چون
 خشنود شود حق میگذارد و چون قادر شود پیش از
 حق نشانه و چون در جمعیت حاضر شود خلاف طایر
 سخن گوید یعنی آنچه در دل ناستد نکوید **حکیم ام**
گوید که کور شبایا ترا چها حرف است که میجو

از آن حلیا باشند اول آنک ثواب طاعت می باشد
و بر آن زیادت می توانند کرد و در خضمان می باشند و
و انشال یافته نتوانند کرد و پیغمبر که عقیقت معصیت
می باشد و نوبت نمی توانند کرد چهار خواسته و مال
خوش در دست دشمنان می باشد و از آن زادی نمی
توانند گرفت **ارهم خاص گوید که**
هر کس که بر خویشش ظفر باند چهار چیز از سه غذای
رشت و از عقوق خلاص یافت اول آنک شاگرد باشد
بندگی نیت دوم آنک صابر باشد بسیاری شدت
سیم آنک که زبان باشد باندگی گناه چهارم آنک ترسان
باشد بسیاری عمل **حام اصم گوید که** چون
خواهی که صلاح هر مرد را بشناسی سر چیز بروی نگاه دار
اگر بروی ایند او را نگاه دار و باوی صحبت کن و الا بگذار
او را و دیگر طلب کن و اگر او را نگاه بان زبان یا بی
صحبت کن و از وی طلب کن افرو خواهی دیگر بنگر تا او حسن
ایجاد دارد و نسبت و خاست ناله دارد بر دیگر بنگر تا
خوردن و آشامیدن و نوشیدن وی چگونه است اگر
چنان باشند یا او را بسیار کوچ باند و نسبت و خاست
با نا اهل کند و بخاید خورد و نوشد با وی صحبت
و بهیچ کن **ابو زر غنی گوید که** یارب
نه بخار خولیم از تو از سر گذار و نه از تو بگذر
دل از به چیز گفت از آنک مرا هر حاجتی بکاری
باشد هر کس که در کسب در کله کوشند آن کنند
بر آنکدی در می بند **سید هارون گوید که** نه حرام
نور ایمان رو در از آن نشاید که باو جواخ باشد
و مشهور افزون تر آنکه بندگان با او نشد را مؤثر دهد
از **مقصود لغز فاطمه گوید که** بر سید نه لا
نجات خلق در جنت گفتیم التعلیم لامر الله و الشفق
یا خلق الله و در **بی بی حنیف** گفته اند

یا ابا سعید

یا ابا سعید مرا بکنی ده گفت خیل میباش که از نیت
نیقی خود میباش که از دین بیق حرص میباش
بر تو دنیا اوفی کردن میباش که از نظر خدا بی تقایا بیق
بی سکن میباش که بروی درود بخ افی **عبد الله**
خویش بگو که گاهان جهان بد که اوقات گرم بر
را برد و جوی بد بگو که راجحان باده کند که شکر که غسل
را بیا که **حامد لقاف گوید که** مرا آنکس که بر
مادر و پدر جدا کند از فرزند آن خویش هرگز نشاکی
نمید و هر که باز بر دست ممدار نکند لذت زندگیا
نماید و هر که ابد کارها مشوره نکند بر مردمان لحظت
نرسد **ابو المومنین** فرمود که محتسب رفیع
انست که بنگر خوش خندان بهمان که در بیک بهمان که
ابو الفسح حاتم گوید که از آدم مرگ است که مال
خوش ساز شاه نگاه دارد و خوش بهمان نگاه دارد
و در خوش بهمان نگاه دارد و بر عهد خدای تعالی
میباشد باشد و قدم بر سراط مستقیم بدارد **مغیر**
که می گوید که روزی که سار و در طهر رفت
تا طهارت بخورد کند چاه قرآن و دستاری اندر
مسجد بگذشت چون باز آمد دل را دید مود و بر
دانش بود و می رفت معوفی از نسب وی قرآن رفت
چون او را دریافت روی بد یوار کرد گفت من معوفی
که نمی یا چاه من میزد که من ترا سوا ننگم ترا که می
سراست که ترال خواند گفت نه گفت که هست ترا که
قرآن دانند گفتند گفت اکنون دستار تو قرآن بازده
اصف معری گوید خود را راحت نبود و دروغ
گوی را هر وقت بود و بدخواه را هر می نبود و ابله را
حکمت نبود و ناگرا و فاسد **حنی بصری**
گوید که از قول رسول علیه السلام گفت اللهم اعوذ انک
جهنم البلاء کفد جهد بلاد باشد گفت عقال

بسیار و مال اندک دیگر میسازد و برای نزد ورن
 ساق و مهر کردن و صفت که با کسی باشد و از جهت
 برنگرد و دیگر دردی نبرد و همان کسی بش **سوی**
آقا و گفت مراد می ده که موی بازار گام تجارت
 کنند گفت بدان و آگاه باش که از دنیا فراتر
 اگر چه بگذرم باشد که نه فرض از خدای تعالی تو را لازم
 آید و اول آنکه بسازد ملک حلال دوم آنکه حرفه ملک
 را دور حلال سیم آنکه آن خرج کفی که ثواب خدای
 تعالی حتم داری و نه دنیا خواهی و نه نانی ظواهر
المؤمنین علیهم السلام بر رسیدند که قیامت
 چند سال را هست گفت سه قدم یک قدم در امور
 نهفته دوم از بهرهای بیرون بپند ستود در کس نهفته
سوی ابوحنیفه قدس سره بود که بحقیقت بداند
 که مگر آینه بیند و نوا حقند او را حجت بلا و حق
 کرد آینه نه و هر که التفت دنیا دادند و کام و مراد و مزا
 در کنار او نهادند بر خودش مشغول گردند چه این
 دنیا را قیمت است نزد بزرگان بی مقدار **و هب**
بن نبی گوید که ملک تعالی و خدی موسی علیه السلام کرد
 گفت و ابروی شش چیز از من بخواه که بنیاد اول از بزرگان
 نه مگر دوم هر که به حیرت سم در دنیا یعنی
 چهارم که عالم در آن خلوت بودی و محو در استیسم
 قضا و قدر را از یاد بسطایم بر رسیدند
 که خدای تعالی خلقت را بجه از به گفت خلقت نقاضا
 قدرت است و روزی دادن افسار خود و شفت
 است و مباددن عین جباری و قهر و سیاست
 است و زنده کردن اشک را کردن عظمت و جلالت
 و حساب باز خواستن ملاک کردن عدل و مروت است
 و امر زدن و در کشت کردن محض کرامت است **و**
پیر گوید حال باشد که کسی حرف شناسد و هر کس

ندارد **سوی گوید** باوند در بعضی از شبهات
 کردی گفتی بار خدایا ایلا میان من و تو می و تو می باشد
 عینی من از میان برگیر یا منی من بنویسند یا برید گوید
 جوان دعا من در صلوات شد مستجاب کرد آید و
 نمراد رسانید و مراد رخسار شد و وقت خون من برای
 مهر تمام **و هب** خدای تعالی دوست
 دارم که خود را دشمن دارم و بزرگ مخلوقان نعمت ناخالص
 رسیدم خون خدمت خلق بر گردیدم خلایق را منم خدمت
 خود دیدم مشغول شد **ابن ابی عمیر**
 بنیف در چه رسیدی گفت نه اسباب دنیا چه کردم
 و در حال فناء هستم و در محض صدق کفایم و در قعر
 نومیدی افتادم و خود را از سخت برهانیدم و مراد
 رسیدم **و هب گوید** که خدای تعالی وحی کرد
 موسی علیه السلام از حید دور باش تا سعادت یابد و از
 حرص دور باش تا سلامت یابد و در دنیا زاهد باش
 تا نجات یابد و از ریاء دور باش تا خلاص یابد و از ظن
 دور باش تا کرامت یابد و خودی خود بگذارد تا برادر
 یابد **عمر دورا** گوید که در عالم چیزی که بر او
 نوبت بودی به چیز بودی بلال و بنکوی خلق و
 شفت بر خلق و اگر چیزی بودی که اندر عالم بودی
 کوها بودی به چیز بودی صبر و رضای و **و هب**
مهرن بن مرین گوید علامت اهل کشت
 چهار چیز است کشادن روی و بنکوی خلق و با
 دل و شفت بردن بر خلق و سعادت مردم در هر چیز
 است لطف با آن گفتار صواب کرد با با خلاص
 گفت الفه حرام لذت عبادت مجوی که بنیاد و اقتدار
 بسیار حکمت مجوی که بنیاد و با که دار بار یا قبول از حق
 مجوی که بنیاد **اموالنا** **طهر** **مرکز**
 من از نه چیز خطا بوده ام او را نظر کردم او دید که

خویش خلق و دیم که خویش را با روی افکندم درم نظر
 کردم روزی ده خلق خلق دیم طبع از خلق بر آید
 سیوم نظر کردم درین خود را که بر دیم عداوت باوی
 کردم چهارم نظر کردم طبع خویش که در دیم بنکارستان
 مشغول شدم پنجم نظر کردم آخر خویش که در دیم طاعت
 مشغول شدم و سلام **شیخ عبد الله انصاری**
 فرماید شریعت خلق قائم است و حقیقت بحق قائم است
 در شریعت مشارکت روا باشد و در حقیقت از هر انکه
 شریعت باشد کردن بشیریت است و حقیقت خود را
 باشد که شریعت بر چیز و حقیقت بر چیز شریعت
 نادر مراد و لیسور باشد و حقیقت باقی باشد
فضل عباسی که چنین فرموده است که در
 سلیمان میوه چیز بزرگتر از شناخت حرمت نیست و در که
 حرمت شناخت حق او بداند **شیخ و بی**
 قدس الله روحه می فرماید که در کار با حق راسخ
 و با خلق انصاف و با نفس قهر و با همه خدمت و با هر دست
 شفقت و با دوست نصیحت و با دشمن حلم و با جامه احوال
 و با علم تواضع و با فقر بذل **بعضی از حکما چنین**
 فرموده اند قدس الله روحهم که محبت فرزند رضا است و
 عقل ثمره، مروت است و معرفت ثمره و شکر است و طاعت
 ثمره شرف است و وفایت ثمره بعد از است و محبت ثمره
 سخاوت است و عاقل ثمره تواضع است و اخلاص ثمره صدف
 است و نظافت ثمره سیادت است و عذر ثمره ولایت است
حزین فیاض که بسیار رعیت میکنند هر
 که بر محاصل است و عاقل عام است و گفت تعارف
 بسیار رعیت میکنند با خلایق که عبادت علم است
 و اخلاص خاص است و گفت بصحت بسیار رعیت میکنند
 تعویذ داشتن که بعد که محبت عام است و حرمت نگاه
 خاص

خاص

این نه حکمی که است خاص است این نه حکمی که است
 هست که اذن خیر و سبب و نه کار خیر از کار است
 اسرمد و سبب ندادن کار خیر و سبب و نه کار خیر
 آن و سبب ندادن کار خیر و سبب و نه کار خیر
 بخویشی از شرف و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 خشم از اندازه و سبب از سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 خای خوردن و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 اسان دانستن ضرر و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 روی و خوشی از باری و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 بسیار و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 که خدا سبب و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 آفت سبب و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 راوی و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 و سبب آب روی باذن خواهند که و سبب و نه کار خیر
 کسایه و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 فراوانی دستکار خدمت از شاه مقام و سبب و نه کار خیر
 مردم باز آمد و سبب و نه کار خیر و سبب و نه کار خیر
 و دایم **مالک بن نوید** که خداکی تعالی و نه کار خیر
 در غایت عزت و طاعت و در در معصیت و نه کار خیر
 تمام است و حکم و نه کار خیر و نه کار خیر **قالید**
۲ بریل و نه کار خیر خدا ای عز و جل
 ده چیز بداد بندگان و ده بفرمود از بندگان خواه است
 ایمان بداد و قول و شهادت بفرمود صدق از بندگان خواه است
 روزی بداد امر بفرمود شکر از بندگان خواه است طاعت
 بداد طاعت بفرمود جهاد از بندگان خواه است شهوت
 بداد حفظ بفرمود شرم از بندگان خواه است قرآن بداد
 مع بفرمود متانت از بندگان خواه است توحید بداد
 توکل بفرمود تعظیم و حرمت از بندگان خواه است دورخ

بمرد خورف بفرمود حذر از باده بخواست
 رعیت بفرمود عذر از باده بخواست عقل یاد را بخور
 رهاست از باده بخواست نه را بفرستاد تلخش بخور
 متابعت از باده بخواست مرا نکند لاین معی را اعتدال
 کبر و باده آن کار کند امیدوار باشد در دنیا و در آخرت
مردی که با عسل رسید در خواست عسلها
 گفت عسل خورایم المؤمنین قالت اعطک الله کلمات
 گفت یاد دار و کار دار و کرد کن و سخت دار و بخور و
 و موش و نیز و بردار و بده و ستان اولیای دار
 خدای را و کار دار و فایز و کرد کن عمار و سخت دار
 دین را و بخور خشم را و بیویش عیبت و دمان را و بران
 یار بد و بردار از اول مردم و بده حق ایشان و بستان
 بخت را منت **است کلاه**
از سوال محمد مصطفی صلی الله علیه و آله فرمود که
 پنج چیز حفظ را باده کند آب اگر کسی بسیار خواهد
 و طویا خوردن و گوشت پس کردن خوردن و بخور
 خوردن و مان سرشته خوردن **و مردی که**
 که در حیز نسیان اورد حجامت از پس کردن و کم خورده
 موشان خوردن و سبب ترش خوردن و اشش زدن افکندن
 و بواز غایط در آب استاده کردن و کشش بر خوردن
 و خیزی خوردن نوقت انکه غل حجابت آید کردن و
 و خواندن حیز هلا بر سر کوفتش باشد و خوردن
 چیزی که خدای تعالی نپسندد در شدن در میان دو
 زن و نگاه در کمی کردن که او سخت باشد **و مردی که**
است که در حیز غم آورد سر را از آب بوشیدن
 و رفتن میان کوسه ها آن و کندن موی محاسن نه آن
 و نشستن بر اشکها و روی سپردن به امان و شدن
 بر پوست ظایه و بدست راست استنجاء کردن و مکر
 موزه یا گفتی شدن و در کورستنی خندیدن **و**

دگر خورن است در حیز درویشی آوردن
 بخورد در حیدن و خوردن آن و کمی و روی سپردن
 سر را از دست نشستن سببست و جو و تلخ افکندن
 در خلا و برای استاده بول کردن و راه مسلمانان و
 و طایفه کردن و بول را بنویسند کردن و ناخن را کفر و خلل
 کردن نگاه دیوار **و مردی که**
 حیز غم بفرماید صدقه دادن و در کار کردن و طلعت
 طایفه و باده است **و مردی که** شب و استغفار
 کردن مثل روضه **و فرمود** **است** که در حیز
 رادل روشن کند قرآن خواندن و با علم استن و بستان
 صومع مسواک کردن و بیویش جلعیت نگاه داشتن و
 باز کردن و بر سر خوردن و میان تمام و خفتن باز
 کردن و خورما خوردن **و فرمود** **است**
 دوازده چیز بری آورده بسیار خفتن از زبان و کل
 بسیار بر سر نهادن و در خلا بسیار نشستن و سخن
 بر سر طهارت کاه گفتن و بوی خوش بسیار بکار دادن
 و آب شست بسیار خوردن و نظر در موزه کردن
 و آب برای خوردن و هر دو استن روی سپردن
 و سخت بسیار کردن **و فرمود** **است** که در
 حیز غم ببرد و خدای آرد بر خواندن و با حق
 جیدن و موی غام باز کردن و بر آب نشستن
 و غسل کردن و موی سر و موی محاسن نشان کردن
 و باد و ستان نشستن و مسواک کردن و بوقند و خور
 عسل کردن و بر نگاه داشتن **و فرمود** **است**
است که چند چیز است یا خدای تعالی در دنیا دارد
 آنکه بفرماید هر کس بخورد و آنکه در طعام اسراف کند
 و آنکه نام مردم بدی ببرد و آنکه میان دو دوست را
 مکر و مکر و در حیز افکند و آنکه باز نکند و آنکه
 روزه ندارد و آنکه وزن دارد و میان اقبال راستی

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد وآله وصحبه وسلم
 وعلى آله وصحبه الطاهرين اما بعد يا ابا عبد الله اسبح حسان
 ثمر نثاره احسن بودگان راه حق چه بودگان فرموده اند
 كحساب بودگان اسكندري است اولش در سال ۲۰۰ بودگان
 بدان نوبت شود و آن حساب ۲۰۰ فرموده اند صاحب كان به از
 كانك وصحبت بدان بدار كاريد تا بورد هر يك را
 وصفت كرده اگر مرقه اي را بنویسند طاهر بودگان گوید
 و گمان مکن شود و قول كنند آن قول كنند را بگویند تا بدارند
 باذدانه اطفال حال دماء و دستان و دوسه لایق و دستان لاله
 و حق و سوار علی الملک است که المرحوم من اجبت باین دود
 لیسند در بر راه از نا ارمیدگی آید بدید و بار بار عباد
 از بنار بی نهایت فریاد و کفر فرموده اند با بدانی اندر جای که
 معنی نقل کنند زبان دعوی که گشت **انور** در حدیث می گوید
 که در سوار علی المرحوم ۲۰۰ لوصف نفس مرده باشد یا بسند و ختم
 خدای خلق خنود که باندی بر صاحب خلق و خالق را با زارده
 و دله خدای حال داه باشد شا کرمه و احوا و اسلم کرد
 دم کند و بگوید ندانم آنچه حق تعالی روی کس کرد و بگوید
 هر چه ان را دت شود و کما هیبت جماعتی کار عاقل معصان نکند و
 در حق تعالی روی و فرج و رضا و بقا نماید و اندوه و شدت
 در شکر و خط اساس دنیا است **و مولی خاص** گوید شی
 باورد بکار ددم و در سدم و در حسبت که ضلالت و رفاق
 یعنی در آسایش بر خود بسوزد و بر سر زانو و اندوه رحمت
 خوش نشین **تاورد** گوید حق با حلال احوال ددم
 و در سدم راه سوخته است گفت هر که خود بگوید من بسیدگی حق
 مخالفت هوا موافقت حق باشد **تاورد** می گوید چهل سال در حجر
 عمار عاصی کردم زاری بر میان خود ددم خون سر بر ددم
 یعنی طالع بلب نگاه داشتیم که گشت که اعماد طالعان بر کرم
 الهی تو میز و بانی باشد و صاحب دله کم آورد در صحن فضل الهی

الهی باشد و سار سینه و سوار حکم سار و نشود و ندانست
 و تو سر عاصان بهتر از اسیر عابدان **تاورد** گفت همه کس
 در درای عمل عرفه کشند و در درای جو غرقه کشتم
 یعنی کز ان تراخت حرم دیدند من ارباب حق **تاورد**
 بود وجود را بر هر دروغ مشهور که دانند بود یا نوبت روی
 ماران را گفت بر حرم با برادر و شوم و او روی ماند طلع دارم
 خون سر او در شدندان مرده آب دهان در روی کف ایداخت
 باورد که ماران را که از کرم دیدم که طاهر او بر روی آداب
 نبوت نباشد اهل او را از سر و حقیقت و الطاف ربوبیت
 خبر نبود **تاورد** گفت بسیار نزدگان که مراد و راند
 و بسیار دوان اند که با نرد بدارند و در ان غلبه معذور اند
 یعنی حضور و حضور و دست و معرفت معرفت راست و الوقت
 العجائب روی شجران بهمان چه سوز و ولایت خاتمیتان
 طرار **تاورد** می گوید ۱ را را ما را کسی آمد اگر حدیثی را
 در دست راست کمر و دست مصطفی علیه السلام و در دست
 رویش ای بر و شمع می شود باز و در مثال شعله او در و در طاعت
 بدعت بود **تاورد** گفت من فریاد سار طلاق فادم و
 و بخدمت حضرت خانه باو ستادم گفت با رخدا با چه تو کس ندانم
 خون بر دادم بهم و او در حق صدف او طاهر دانه **تاورد** گفت
 که امن کردان بود که احسانا نفس من از من من بر داشت و طاهر
 را نفس من نصیب که داند و ما را با الشان بنده است با با خلق و دم
 تصور را حق بودم حقیقت **تاورد** می گوید سراید
 حوت نه به حرم براد دست خون هست و به حرم نصیب است
 اگر که حرم در عالم نیست بدار که به حرم نیست در عالم هست
 و **تاورد** گوید من در کار بگویم فکر می کنم بسیدم معش
 انبیا چه حقیقت ندیدم و چرا از او که خلق حق نیست و با
 کس حق کس حق نیست و دم و مصطفی علیه السلام می زارند
 حجت الشیعی و بهم و دست داشتن چهره را دین نور و در و
 و کوش توانوا کرد که اند یعنی است دون آن بدست داری

چند کرم با این زار جانور بر دارم و اساتم لیس ناز بیا دم خون
 کشف حاصل از نثار بدین بند بگرسم جلالت را خجسته و دیدم
 چهار تکبیری در کارشان کردم و این خیال همه باز گردیدم و در
 حجت طریقه حدیثی را بخیر می بینم **باز** گفت **باز** گاه
 عمر رفتم محراب رحمت بر هر گاه وی شود اهل دنیا بدینا
 مستول بودند محراب را اهل آخر بطبع آخری و مدعیان
 مدعی و لایزال طریقت و تصوف قومی و اکثریست کذب
 و قومی بیایع و رشوهاد و آنها که مقدمات راه و شش و یان و شش
 روان ساه بودند و تیرا دیه حیرت کم تنک و درویشی عجز
 عری و کینه **باز** در دایره رسیدند از هر چه می گشت
 حکایت را در بویست بیرون آمدن از نهاده و خود بیرون آمدن
 و سکر سیم می نمودم همه او بود یعنی بقائش حکم او است
 و فاش بقا او است من از فاش خود باخترم و در بقا خود بی خبر
باز گفت اولی که در دم خانه دادم و دوم حدیثی
 دادم و حاکم ندادم سیم خانه دادم و چهار حدیثی
 که مارا در بستنی راه بود و دوم مسافری رسیدن بنظر نگاه
 بودم باریسم نالی مشاهده بودم و سکر گفتی مرید را حاکم
 بدیدم بر طاعت خون بدان خرم شوره سادگی او و محال او و در حجب
 قرب کرد و مرادش اینست که چرخ نکرست و روند راه را آفت
باز گفتی که عارف او را در حال رسیدن و عابد او را در حال
 و معنی این سخن اینست که عابد را مدد طاعت حال است و عارف را
 حال خود هست پس مدد بولش از نه الاوت آن مدد در
 بقا و حق داود و اسد دل و عابد را در اجرم شمع طاعت عابد
 و غیر معروف حق محبتی قفا و او است و معرفتانی بقائا
 او است **باز** گفت که تو به امر معصیت کی است و در طاعت عارف
 معنی آفت اصاح و لذت را ندانست پس باشد اما امر و مطیع را
 توبه از پناهی و توبه و تکی کردن بر طاعت باید از شرک خفی
 و اعتماد کردن بر عمل خویش که استوار احوال روی او می نماید
باز گفت که حاکم حصر را چهارم و پنجم است قومی در منزل

خجسته

حصر و سکر دانم معنی این طاعت کس را و اراد حق
 می دارد خلاص می شود کس را حاکم و انحصار ابد و من
 بسیار گویم که جان آدمی را از معبود است و با معبود و است
 و قومی در هر کس را که بر قدم طاعت ساهد ابد مریدان
 از حقیقت این سخن بسیار رسیده اند و آید و برود و کر و محبت
 ماحکمه در و رانی حال انسان را می گوید **باز**
 گوید مرید اگر در این مس مکرر کردیم در جان خویش این ام سیر
 و قومی در هر کس را که بر قدم طاعت ساهد ابد مریدان
 باز نگردد و مریدان را در هر سیم انسان از روی و قومی در هر
 یو کل و سیم نیستند و هر که در رضا و عبادت است و اندک
 خون و حشر احوال را در ده انگشت روزگار آمد می شمارد و خود
 بجه ناید او است **باز** گفت که شی دل خوشی می طلبم
 چون عرق گاه شد ندای شدم ای ای مرید حاکم کی در مظهر
 تو را و دل خوشی که کار **باز** گفت که مرید است که قومی می گویند
 کلید است کلید لا اله الا الله است گفت بلی و لیکن
 کلید را در نهاده و باز نکشاید و در نهاده آن کلید چهار حشر
 است اول را با کمال در روح و نهان و بعد در دوم
 دلی که مکرر و خات صافی و سیم سکی که حرام و شهوت
 خالی حاکم علی را خواور و عفت **باز** گفت که علم است
 و هدایت باشد و راضی نه بر وایت **باز** گفت که مرید و رسیدند
 که هر چه حشر است حشر است گفت فریقه صحبت و عبادت
 و سبب نکشاید و نیا مریدان را هر چه و سبب دانست
 دانستن من نشان نام گشت کتاب چهار بهائیت و لیکن صحبت
 مولی و سبب حشر و عبادت بر کلاس دنیا **باز** گفت که مرید
 حشر را احباب دیدم که هم بار خدایا راه سوخته است
 گفت **باز** در بگذارد و آن دیگر بی شایه **باز** گفت که
 دنیا را حشر اهل دنیا غریب است و آخر اهل آخر است
 و دوستی حشر اهل محراب را نور اندر نور است **باز** گفت که مرید
 روش حاکمان بر وجه قسم است اول نهاده است حق تعالی را که ششم

و جلاله تعالی بیاورد و بماند کشته لوطی که کشته و دست این
 جبار در آن کشته دوم سید است در راه استقامت ایستاد
 و نه بود و حق تعالی هر دو را به طاعت صادق لوطی فایز
 لرحله تعالی شاگرد سیم سید ای است لوطی در در و لرحله
 خاتون مجبور شد بدنا آورد و در وی فراعقی کرده
 و صادق مشغول شد و چهارم سید است راضی نعمای او
 و قانع بوظای او و اما در شش ماه کاه سید است دنیا را
 از سر نشسته گذاشته و قدم لرحله برداشته دل خوش کرده
 و کوی در میدان مراد بیان بوده که خدای حق تعالی رها کرده
تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت
است که کفایت معرب و عبادت اسما و معرفت اسراف است
 ازان که او را بر طاعت و بر طاعت خلو اطلاع و شناس
 است تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 خوش طلب کرد و در حق تعالی در حق تعالی نفس خود
 جوی که اندک که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 او آمد و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 امی از مکر حق در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 نفس است که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 و مخدود بود در راه بماند و از رفعتان مخدوم شوی
 و منزل برسی تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 تر بعدی که اگر ساعت دل را از مکر انداخته و در کفر و توبه
 و کفر و توبه را از حد صحت کردن خالی مدارد تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 شایع حق که حق لوطی باشد و عامی که در
 معرفت حق تعالی و طاعت حق در حق تعالی در حق تعالی
 که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 کسی بر تو اعان کند نجس خدای را است که در حق تعالی

که در آن کس را حق تعالی نوبت هر زمان که خواهد و چون باری
 روی بیاورد که در حضرت عزت بداند و در حق تعالی
 که در حق تعالی خواهد که صبر بکند و حق تعالی مال ندارد
تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 و نصیحت کردن بر فاجر را و موسم رضا حق و بدین و طاعت
 و امر بر حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 و خصلت خصلت بر حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 مهیا بودن و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 بر آن در آخر بر طاعت تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 غیر کواری مرد مست علم و حیا و ورع و تقوی و حوی
 خوش و بد داری و معارف طاعت خدای کردن و خشم
 فرو خوردن و سوا که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 حیرت خرابی و خرابی را است و در حق تعالی در حق تعالی
 مایه آن را با حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 اما در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 خردن و عباد و توبه و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 محنتان مسلمانان او در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
تا او بداند که نصای حق تعالی در طاعت و طاعت و طاعت
 بر حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 و حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 راه قدر هم به مدد قدم توان رفت با حق تعالی در حق تعالی
 حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 رسول الله که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 خیر محیی اما در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 طلب که در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 باشد و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی
 علم او را بد کرد و در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی در حق تعالی

نصفان آرد و در هر دو سرای بود دارد که **ماورق**
 آخر حواصیر است و دنیا عوام را هر که خواهد از
 حواصیر بود که دست در سر کلاه و در کفش و کرد دنیا کرده
 که دنیا آینه آخر است هر که دنیا و کس آخر بد و کجاست
 یافت و هر که بد و مشغول بد ها که کشت و آینه او زنگ کرفت
کفت بد گشت و داری فوخی اسانست دار و جودن
 کار هر دانت **ماورق** گوید نشان آنکه حق تعالی او را در دست
 و از خان بود و در دست حبل بد و دهد سخاو و جود است
 در آن در جهان هر کسی که روحی باید دوم شقی حوسب
 آفات در همه عالم کسان باید سیم تواضعی جود تواضع زمین
 که آدمی نفس بروی بود و کس جود بروی بود **ماورق**
 کفتی نفس بدنا بد و روح بوقی و دل حال معرفت بود
 هر که را نفس بروی عالم بود او هلاک باشد و هر که روح بروی
 مسیولی بجهت کرد و هر که دشت با شامی کرد به حواصیر
 بودی بر همان او مدد و راج کرامت بر روی بود **ماورق**
 و آنکه گوید دنا و دکان سلطان است که با او دکان او هر که
 بر داری طلب تو با بد و ترا بکشد و کند حوسب بر باید
 و نفس را دان یعلم کیف منزله عند الله فلیطهر کیف منزله
 الله عند کفت بر سبب اذای مردمان که در روضها هست
 که بد کفید با رسول الله می فرار حبس و کجاست که غلظها
 ذکر که معنیان فراهم شود و جدای عمر و عیار او کند اما در
 و نشان که و بود که خدای مواظب نماید توکل قال الله تعالی
 و توکل علی الحی الذی لا یفلت و توکل اعاده کردن و عصا
 و مسکن بود و بصله بدان معیار که نیک در طلب معصیت
 خود و کس به مات خود و در کار خرج کند از لوازم دس
 و مهات او مرا طمی محرم اند که هر که مدار کند بد و آن
 ملحه هر که بعد کرد و سر طردگی آن که حور حکم
 را دنت ساک طرب و طالب حقیقت بود و سبب ارمال خود
 خود ندارد و روی له خص خود حوسب نکند و دیگر اراکی
 اعمار

اعمال و اعظام له طایف بود و توکل بود که خدا بود کند
 الله تعالی که هر که کند قال الله تعالی که فی الله
 الدعا که و الا که حوسب می نماید سید عالم علیه السلام
 که او دنا ساری است و هر که آفت کس بود که را کار
 بهیست سید را از نعم دنیا جدا می کفایت است از سوار
 باشد که سحر می بود و حواس سوار بار سوار بر دانه
 و کس خفوا انفاکم فان العقده کرد ما را بود سبب
 کند که مقبها مد و دشوار و کس و حواس کل معصیل
 در سبب است و مراد از کس حوسب که بدست که در امداد
 که در دنیا را عرفه در خاطر بدید اما التفاتش بعلام
 می شود و آن عرفه التفات حجاب می کرد و دنیا را سوار
 دوا صانع کند و الله اعلم

فوائد کلام خواجه فضل بن محمد علیه
 فرمود که هر که دنی به چرخ کرد بر دست دنی شهوت دنی حوسب
 دنی طعام نیک و خبیث است که نیک باشد و نیک خبیث نیکان
 با دگر و نیک نیک از جهار از هر چه که نیک را کند و معصیت
 دنی نیک و کفایت حق اصل مسلمانی است و عرفی از نفوی است
 رذل و مضرت و هر که مؤمن است ایست است همه عالم از او است
 و هر که خیانت کند دنی نیک نماند نشان دانا و در چهرت دنیا
 نسیه داند و کفر نقد داند و نشان نادان و در چهرت دنی
 نقد اند و کفر نسیه راه نشان حق به حوسب که سبب
 دنی خلوت نجاست و نفس خود بخانه و امید می رسد عالم نند
انسان ایمان به چهرت دنی نگوید و خیانت نکند و غیبت نکند
 خدا بر خلق جمال چهرت اگر سعادتمندان فرستاد و عقل
 داد و توانای داد و رحمتی اند که ازین عالم نمی بارد و در
 نشان دانی به چهرت اگر نعمت فانی باقی کند و اگر عالم
 فانی باقی کرد و اگر وجود خسر سود کند نشان معرفت و علم
 چهار چهرت معرفت انبیا معرفت ملک و معرفت نفس و حج

[illegible]

ستم جو دلم دلم چو دستم شدن تنگ
 دلزدست دل تنگ ز رویم شدن رنک
 میجا نشان سیم و نلد میجویم
 یال کف سفله ایت یا سدر ل منکر

دعا
 لا اله الا الله الحليم الكريم لا اله الا الله العزیز
 سبحان الله رب السموات ورب الارضين

دل چو نندگی در جهان که در هیچ جا ندیده میگو
 روح بر لبها منور گشت بناسد و بیرون نفس
 بر غایت چو دردی با ناله گشتی ناله می

~~بسم الله الرحمن الرحيم~~
~~الحمد لله رب العالمين~~

نمود این رو چو غشایم درم
 بگفتم چه خنیا بی درم
 بقوله تو خود را میا
 با ایل و بانم که از کرم

در عهد معهود زین شهر

طاقت کند نخست باری طاعت دروی نیافرید و حوت
 معصیت عزم کند باری معصیت درو نیافرید و حوت
 جایی باشد اسرونی او معقول بود **فصل**
 در آخ میج کس را هیچ وجه بر خدای اعتراض نرسد
 برهان است کی مادرست کردم کی اگر بود هیچ چو ک
 واجب بود اگر آن واجب نکند عاجز بود و عجز بر خدای
 محالست پس ایجاد در حق باری محال بود و معقول بود

فصل در آخ باری میبد است جمله ممکنات را و در
 ملک او هیچ چیزی را ی حکم او فضا و قدر نبود **برهان**

آفت کی درست کردم کی باری تعالی موحده جمله
 ممکنات است و هر فاعلی کی موحده جمله ممکنات بود
 مرید آن چو بود پس باری مرید جمله ممکنات بود
اینجا هر فاعلی کی چو می خواند و مراد او حاصل نشود
 آن فاعل عاجز بود اگر در ملک باری چو حاصل شود
 برخلاف ارادت او لازم آید کی باری عاجز بود با آن محالست

فصل در بیان آنچه او نداند جز یکی نیست برهان
 آفت کی اگر درم الله فرض کرده شود با بیان ایشان هیچ
 استیازی بود یا نبود اگر هیچ وجه استیازی نبود از دو پس
 دو بودن معقول نبود اگر استیازی بود آن قدر کی بدان
 امتیاز حاصل شود باور اتمیت متعین بود یا نبود اگر
 در اتمیت شکی بود و آن دو درم را آن صفت نبود پس
 باید کی آن دو درم الله نبود و اگر در اتمیت متعین نبود
 باید کی ذات الله بدان موصوف نبود و الله نبود **برهان**

اگر درم الله باشد یکی حرکتی شخص خواهد یکی سکون او اگر
 سر او هر دو حاصل شود یک چیز هم متحرک و هم ساکن بود
 و اگر هیچ مرد حاصل نشود هر دو عاجز باشد و اگر یکی حاصل
 شود و درم حاصل نشود نمی تواند حاصل شود قادر بود
 و ملک مراد حاصل نشود عاجز بود و عاجز خدای را قضا بود
حکایت آوردند که در وقت ابو الجاس مناجات که اول

۲۱۲
 خلفا رخی عباس بوده است زندیق باید و طلق را بدو دعا
 دعوت می کرد و شهادت او آن بود که ما در حق می بینیم و عا
 خیر و بسند یکه بود و فاعل بشر شر و مدموم بود و یک
 فاعل م خیر و هم شر و هم مجود و هم مدموم حال بود پس
 دو آفرید گاد باید تا یکی خیر بود و یکی شر بر بس اورا حضرت
 ابو العباس صفاح بردند و بفرموده آنها حاضر شدند پس
 از زندیق پرسیدند که چرا دو خدای اشارت میکنی این
 شهادت کی ذکر کرده شد باز گفت خلیفه فقها را رسید
 کی چه می گوید درین باب جمله فقها گفتند یا امیر المومنین
 السیف السیف خلیفه گفت نیک نمی گویند اول باید
 که تحت الزام کنید انکار کشتن و الا شهادت او در دل
 خلق جای گیرد پس خلیفه زندیق را گفت اگر از خدای
 خیر خواهی که دفع خدای شر کند تو باید یانه و اگر خدای
 شر خواهی که دفع خدای خیر کند تو باید بانه گفت نه خلیفه
 گفت پس هر دو خدای عاجز باشند عاجز خدای را فتااید
 زندیق معطوف شد خلیفه گفت همچو شهادتی دیگر مساند
 زندیق گفت نه خلیفه فرمود نا اورا بکشند جمله فقها
 برخاستند و گفتند یا امیر المومنین اگر نه جواب تو بودی
 که گفتی شهادت او در دل ما جای گرفته بود **باب پنجم**
 در مقالات نبوت **فصل اول در اثبات نبوت**
عنه علیه السلام بدانکه مرا معلوم شده است خبر توانست
 که بخبر ما علیه السلام دعوی میخامری کرد و بردست
 او معجزه ظاهر شد و هر کسی که چنین بود میخامری بود اما
 میان آنچه معجزه بردست او ظاهر شد آفت کی از عرب
 معارضه قرآن طلبید و ایشان از آن عاجز آمدند و چون
 باشد قرآن معجزه باشد اثبات آن معجزه هر کس کی معجزه بروی
 ظاهر شود بیعی بود آفت کی ظهور معجزه عقب دعوی
 دلک صدق مدعی است چنانکه با دشامی در محفل نشسته
 بود شخصی برخیزد و گوید که من رسول این بادشاهم بشما
 بر میگویم

سلا
 شیخ
 والی
 دل
 ریح
 بر

بقوا

پس گوید ای بادشاه اگر من در حق قول صادق از برای حضرت
 من فعلی بر خلاف عادت بکن حق آن بادشاه آن فعل کند
 حاضران بفرورفت عقلت برانند کی آن صادق است و چون
 این معلوم شد از آن آید که آن فعل از برای تصدیق آن حضرت
فصل دوم در امانت آنچه میخامری از رعای
 معصومند **برهان** آفت کی ما را متابعت میخامریان
 فرموده اند چنانکه خدای تعالی می فرماید یا ایها الذین آمنوا
 و ما نعیم عنده فانتهوا پس اگر میخامری علیه السلام
 محصیت کند و ما ما مور باشند متابعت او پس ما مور باشیم
 بنقل محصیت و این روا بود **فصل سوم**
 جواز امانت اولیا **برهان** آفت کی مردم میخامری بود
 و اورا خدای تعالی بگرامات مخصوص کرد و روا بود
 کی از گرامات معجزه عیسی علیه السلام بود زیرا که
 روا بود کی معجزه متقدم بود و دعوی **فصل چهارم**
 در آنچه میخامریان از ملایکه فاضله بد و برهان
 آفت کی طاعت و اشیان با شہوت دشوار تر از آنکه طاعت
 دانش می شہوت و ملایکه و اشیان با شہوت بطعن و فرج نیست
 پس طاعت و اشیان اسان تر از آنکه برنی آدم پس باید
 کی از ملایکه فاضله باشد **فصل پنجم** در امان
 احوال اخوت باید دانست کی خدای تعالی قادر است
 حشر و نشد و چون چنین بود باید کی باری تعالی قادر بود
 بر کف معلومات پس باید کی عالم بود بدانکه اجزای هر شخصی
 کدام است پس حق اس اجزاء را جمع و تالیف کند آن شخص
 باز موجود شود و حق معلوم شد که این معنی ممکن است
 و جمله اینها علیهم السلام از وقوع آن خبر دادند تصدیق
 باید کردن روا که هر چه ممکن باشد و صادق از وقوع
 آن خبر دهند باید و نفع باشد **فصل ششم در بیان حدیث**
قید و برهان آفت کی خدای تعالی می فرماید انما
 یرضون علیها عند و احشبا و بخبر علیه السلام می فرماید

نوعی مردم را بر کوفت روشن و دیگران که بدانند با عقاید حق
 باطل و حق را راست نهند و عجز و خیر را با بد و خست کردن این عقاید
 مستحق کرده توابع را و بعد از این مستوجب مرتبه قوت را و با او عالم این
 معنی مستحق جان حکم و کفایت کرده وجود وی بسبب برادران
 موجودات را که در وقت بر اطلاق پس از جدا کردن او برین فصل است
 و انواع و اشخاص بر یکو و بر چهری و در هر یک کالی و تقصیری در یکو
 کالی از تقیاضات فعل و انقضا که فعل او در او باشد که یکی از قبیل آن که
 مفعول اید و فعل تمام اند و اما تقصیر فعل از آن است که با احتیاج اند به اشیان
 که باقی دارند ایشان را موجود می گویند و از قبل او نیز علم بوجود اند
 و در وقت مفاد همان که ضرورت واجب حین اقتضا کرده روحان و
 جسام را با وجود حکم خویش و فعل و در حین خویش بر حین ضرورت
 راست تو خالق و کمال توصیف آنیم توان کردن و اندک فعلی از آن
 جدا از حین فعل و وجه تفریق آن آنگاه وجه انفس و نفس و وجه و نفسانی
 که ایک بر عقلی است و دیگر بر نفسانی لغو نیست شکر امدادی را
 از نور که از عالم و قاهر و حکم و جواد بذات تکریم اندون و جبر و دی
 و حیم و مهربان برده خلق را و در کار عقل عالم مرون کشند بدینان
 بندگان اسباب و بر آن تو فرستاده اند ما بر همه خیر **فصل**
در عقاید الاقنونی و الحرامی و در کتب معتبره
 حین گوید الاقنونی حکم که در هر چیز است که از بان نشود بوقتی از
 و قتها که آن وقت از و توان داشتند تا او را از وقت و او بر وقت
 محیط است نه وقت بر او زیرا که در هر امر و نیست و فوفا و زمانه
 نه حین است که زمانی امر و نیست و زمانی دیگر و راست و درک و
 امر و زدی دیگر است و فوفا از امر و دیگر پس یعنی بنسبیم
 که زمانی این می شود و در هر بار نشود زیرا که در هر محیط است
 بر وی و امر و زدی و فوفا و در هر امر و نیست و همیشه از وی
 آید پس امر و زدی و فوفا در هر باشد پس هر چیز است که وی
 شمرده نشود بهمان و بان نشود و همیشه بدین حال است **فصل**
در اشیان و در حین و در کتب معتبره حین گوید که واجب که بدانیم
 که این چیزها را فرید که ایشان را حوام میسوط خواهد و آن حوام میسوط

چهری و صورتی و اما فانی کرد او را باقی

مست

حون

حون این حوام را سطفت که امر و اطباع خواهد و در هر است و
 عقل و طبع پس ما این همه را یک جای دینیم حون یکی را از دیگر
 جدا نند دینیم اندیشه کردیم اندک آن توانستیم چه گوئیم آنچه
 را یکی آفریدن است آورد ما یکی را بیشتر آفریدن است و یکی را کمتر
 پس گوئیم که فعل اسطفت را او را عناصر و ارکان گویند و لطیف
 تر است از هر و در هر و واجب نماید ست (صحیح جوهری بود است
 پس از هر مکرر و واجب کرد است که باید در هر یک جای بود است
 اندر هر بود است حان را ما کردیم که اسطفتات و عقل لطیف
 تر است از هر و در هر و کبریا آفرینش ایشان را ما هر دو یکجا اینیم و همه
 را متصل بنسبیم یکدیگر کردیم و واجب آید که ابتدا اول از پس
 عقل را اسطفتات باید از اول عقل را اسطفتات است و در هر زده
 و در هر است ایشان و در هر ایشان بر است حون می آید مایه آفتاب
 که آفتاب بسبب سایه است نه سایه بسبب آفتاب و از آفتاب ایشان
 برود و یکجا است و از بعد از اول حین گوئیم که حرام را آفرینش
 حوام را از هر سه سو یکی باشد

کرد و در هر که احببت مرکب و سه دیگر حوام است مرکب
 که میسوط و مرکب و مثال آن چنانست که اطباع مفرد که تنها
 و سه تنها و مرکب تنها و تنها حوام میسوط اند و مرکب از
 حون آتش که مرکب است و آب که سه و در است و حال که سه
 و خالص است و هوا که مرکب است پس حون این حوام مرکب است
 میسوط آید و آن مرکب است که میسوط و مرکب حون حیوانست حوام را
 جان از حوام میسوط است و تن از حوام مرکب آن مرکب است از
 میسوط و مرکب پس میسوط علت مرکب است و مرکب علت مرکب
 پس اگر در حرام حوام میسوط است جای نسب از آن که یکی از این
 حوام میسوط است با از این اسطفتا را در مرکب است اما از همه مرکب
 است با از حرومی پس اگر یکی از این اسطفتا است نام در حوام و
 او را محال است پس کار اسطفتا است و اسطفتا در است و اگر

اسطقس است پس جوهر منبسط می شود آمد از فعل و یا به جهت
 پس چنین باید که هستی که هر چه بدانی که او از چیست اگر مرکب
 است حرکت نماید اما در دو جوهر منبسط و اندر چه دوم بگویم
 اگر هر یک از اسطقس بودی و که هر یک از اسطقس بودی
 و اسطقس زیاده بودی و هر یک از اسطقس بودی هر جوهر اول را اسطقس
 اگر چند باد و در هر است به حاله که او از ما نیست اندر زمان است
 اگر از زمان است اندر زمان محیط است بود و لطیف تر از است
 و اندر که او حرکت است نه منبسط و زمان نیز از او حرکت است از جوهر
 او **فصل** **در بیان کمال و کمال** **در بیان کمال** **در بیان کمال** **در بیان کمال**
 ساکن و توانی علی کون عالم است و علی حدش او در قبل هستی او را
 که هست بود و هست باشد این عالم موجود شد و او در نه چیزی
 است مرصوف و نه حری است محدود و نه اندر در هر است و نه
 اندر زمان و در هر زمان زوا و کمال است و فعل از جوهر و فعل از جوهر
 زمان و انلاک است هر که فعل و فساد و بد و نه است حال ندارد
 ذات او که این است حال و فساد حرکت مکان و انتقال و است
 این همه در جوهر محدود است و علی حدش فعل او است
 اندر عالم و فعل او در زمان باشد و نه اندر زید و هر که در زمان
 است فعل او است اما زمان متحرک است از حرکت افلاک متصل
 یکدیگر اگر حرکت از او برکری آن که می زمان بر و متحرک شود جان
 نیست که حرکت متصل نماید و آن حرکت متصل و هر است و در
 بر و زکار گذشته و نه آن که می خواهد آمدن افلاک چون
 نجات برکری گذشته و آمدن اندر نجات باشد و در از وجود شود
 و در هر حرکت متصل است پس حرکت فعل از است و زمان و در هر
 و جوهری که حرکت اند و آن است حال در در در در حرکت
 فعل از است که از حرکت است که از آن حرکت کرد و است و از حرکت
 ابداع که مدیس این حرکتها که از آن است او بداند است هر
 از حرکتها حرکت طبیعی اند چون حرکت اسطقس است هر حرکت
 مکانی چون حرکت افلاک و هر حرکت است حال حرکت هر که می
 آب کرده و آب که هر که در هر حرکت انتقال چون کسی که از حرکت
 بجای

بجای شده و حرکت از جوهر او در جوهر نداشت که او حرکت است
 حرکت ابداع است که از جوهر هر که حرکت است و از حرکت ابداع
 گویند و آن ما بعد الطبیعه است و ما بعد از افلاک و آن را علت
 ملازمی گویند و فاعله الاشیاء متحده لها کسره حیرهای تمامی و
 فاعل حقیقت او در جوهر است و آن فاعل دیگر آن متفعل که
 ایشان آن مایه حرکتند و آن بکار را است حال نه فعل و فعل او در
 است که او حرکت است و آن حرکت است و آن فعل از نیست و این
 فاعلهاء دیگر اسطفاقی که از طبایع مردم کرد اندر وقت باید بود
 و زمان این چون است حال است که از حرکتی بجای با صوت دیگر شد
 و نام دیگر گشت و آن از فعل حقیقت نیست که آن متفعل است
 با صوت و مایه و زمان باشد از متفعل فعل بدین مایه و فاعل
 حقیقت فعل مایه بدیده آید و آن از است جوهر اما علت
 فاعل از ابتدا حرکت است حرکت آن متفعل که از کون فاعل اول
 بدیده آمدست و حرکت که فاعل موجود شد آنکه متفعل اندر پس
 کون و تا فاعل موجود باشد متفعل موجود نشود و مثل
 این چنانست که اگر موجود نشد چنان موجود شد پس که
 فاعل بود و حرکت متفعل که اگر که بدیده آمد توام حکم کردی
 محسوس توام این جوهر کردی می فعل بدیده آمد آن فعل اول است
 و این متفعل و فعل از نیست و در حرکت اگر این فعل اول
 موجود و انبار بودی و او را می فعل نام بدیده آمد پس
 درست است که فعل بدیده آمد و فعل بدیده آمد و فاعل موجود
 بود که پس فعل او در مایه که وقت بود است نه چون فعل متفعل
 است که از پس که بدیده آمد و بدیده آمد و بدیده آمد و بدیده آمد
 وقت بود است فعل فاعل نام فعلش تمام باید که مکان زمان
 نه مایه و مکان و زمان از فعل او بدیده آمدست و هر مایه است
 توسط متفعل او در فاعل او و او در جوهر توسط فاعل او است
 چون انسان و چهار لنگان این همه یک جای بدیده آمد و هر چیزی
 که باشد توسط این چیزها باشد اما فاعل توسط باشد چون
 کون نورید و بود فاعل او که آمدن مایه و بدیده آمد پس آن حرکت

در بیان کمال

ابداع کار آید و از دست خود فعل دیگر حرکت همه فعلی آخر و هر چه
 نخواهد بود ن بدید آمد و کرده شد و که چند فعل بدید نماید
 اندر قوت شی اول موجود شد چون فردا کار بر وقت حرکت
 فکر موجود است چون آمدن که اندر قوت کرد آمدن و از دریا
 موجود است و که چند فردا هنوز را ماست و فهمید که یکم مادر
 مردن را ماست پس فعل متعللان متعصل شدست اندر حرکت زمان
 و مکان افتادست و فعل ماضی نام از روی ازلی ماضی موجود
 شدست و قوت ابدان حرکت ابداع **فصل پنجم در احوال**
و مقایسه ابد و وجود آید و وجوب ماکم هر چه که با وجود
 برابر و محسوس است و در آن چیزی که موقوع فعل و است
 یا محسوس یعنی توانی دانستی و اس ما را در است که میگوید
 که چشم خود میگرد و او را بینند و هر کسی را که او سواهی خود سخن
 مواند گفتن او را که او سخن نشودست محسوسند اندر است
 است که مفعول برابر محسوس است و محسوس برابر قدیم اگر قدیم نوی
 محسوس از او را بچیزی بود و که محسوس بود قدیم را نشان
 توانستی مردم پس محسوس است که میگوید دلم با بدان محسوس است
 که آن قدیم است و هر چه محسوس است آن ازلی نیست که آن تبه شوند
 است پس کرده و قرار است و قدیم بقا را و هم حق نه موجودی
 را بر مفعول دست و زدن و خلق بداند آن است که از او را
 خلق و خلق را بر آنست که وی محسوس است بخلق پس آن
 کسی که از او گوید که موجود را بر مفعول دست و آن که
 باقیست بر او فانی است آن که فانی است باطل را و بر
 وی چنان است بدان روی که باطل است آنست که باقی
 مستحکم نشود و استقامت نبرد و استقامت نبرد فانی
 و بدان روی که باقیست آنست که تا فانی را نبرد
 باقی را نشان می پس نا محسوس و ناموصوف و فاعل نام
 و علت همه عالم خدا است فرد و حید و عمو و جمل همیشه
 باشد بی حد و بی زمان پس محدث خلاف و محدث
 که باشد زیر زمان و از کو مری باشد و محدث کار نا محسوس
 و نه از کو مری

و اول را و از آنجا که هر کشت لازم آمد که قس و از آنجا که
 دانست اول را لازم آمد یا زدن می و از باز و مع هر یک از اینها
 مادتست مادتست جودش را و دانند اول را و لکن بود یکبار و باز
 استند به بدن را حاکم نیست مادت و موضوع و موضوع اند
 که صورتش یکبار و اندر بدن جوینگان و آسمان پس از هر جا که
 ما کفیم است جذاست از مادت کفیم است مادت اند که هر کشت
 عقل و معقول و نود که قریا راستان بودن جسمها و ان است
 که بطبعش می چند بدور و این مستیها را ما بر شردیم است
 هست ایشان را ان تلمیها و ایشان هستند فاضله همه اند که هر کشت
 اند اول کار و از آن پس استندیش اند طبع ایشان را فدا کرده
 تلمیها را اند اول بل کمال بدش ضعف بود و لکن اندک اندک بیان
 شود تا تمامی خود را بد بگوهرش پس بحالها دیگرش و این یکی
 لزومی طبعی بود و هر یک خواست بود و هر یک می بود میان بود و
فصل فی تفسیر مراتب الاجسام الماطیه و غیره
مراتب الموجودات الماطیه
 اند که در مرتبه جسمها میوزان و میان مرتبه موجودات الهی
 که خدای بداند و در آنجه کفیم اول بود فاضله جوی و لکن
 پس از وی که کمتر از وی است یا آنکه که رسید بدان که کمتر از وی
 بود و فاضله از این چیزها است که نه جسم و نه اله جسم و
 پس از این چیزها را آسمانی است که هم بدن و نه تفسیر آنند بیان می
 و فاضله آسمانی را آسمان نخستین است هم بدن و نه تفسیر آنند بیان می
 قس و ان چیزها که بر مادتست که پس اولست ده است و جسمها
 آسمانی بجهل نه است جمل نوزده بود و هر یکی از این ده که بهشتیش
 جذاست و جایگاهش جذاست و نشاید بود که بود هستی او را
 جری و مکر و نه غیب او را خدای زور (هر لکن که جری را خدای
 بود او را کار را بد که بهیادای بود میان او میان خدش و نشاید
 جری را از نشان مادت بود و نه جری که از بود و معی است
 تنهایش بسیار که بود زور که فواید نوزده آن صورت را بسیار بود
 پس ان کفیم او را مادت نشاید که بود لزومی جری می

جانب اول را مادتست و جویها بسیار

و مکر که صد نوزده اما ان چیزها که که هر جا که اشک خدست
 با لکن جری که حالها پیش صد نوزده چون سوا و کما که است لکن
 و انصاف یکی است لکن انصاف را در بعضی مختلف لکن یکی و
 و یکی و یکی را شاید که صد نوزده و حالش نشاید که صد نوزده دوم
 و دوم نه جری با بود بدیم و مکر یکی از این ده دانند خویش را
 و اند اول را و مکر مکر است از نشان که دانند تنهها را فاضله
 و جستن نام بود بل اول را دانند و خود را دانند پس بعد از زادت
 فضیلت اول بود زادت کرد و شایسته بدشش اولش پس خود
 حاکم اول نام است لکن روی شادی دوام بدشش اول فاضله است
 از شادی بدشش خویش و مکر عیش را و اخلاص تر است از
 بدشش پس خود را پس آن اول آن در است شکت و ان معقول
 نخست و جویها آسمانی نه جله است اند که مرتبه جویها را
 می داند که یک جسم که در تحت قرار داشت بود که جسم می چند
 یک حرکت دوری بود و یک یک حرکت و قرار اندست بر جویها
 بسیار حرکت همیاد یکی است و است او را در حرکت که بسیار
 بعد از این و حرکت و سه ام و آنرا از بدینند تا نام هم قرار
 رسیدت مکر یکی از نشان و جویها بسیار مختلف اند که بسیار
 که فاضله است هر یکی از نشان و جویها را اند که مکر یکی
 جویها را اند و مختلف اند اند نوزده و نشاید که بود لکن نوزده
 جری و مکر اند و جویها بود او را بهیادای اند که نوزده جویها
 بدشش است اند و جویها می جری که لکن نوزده و جذاست بدشش
 و مع جویها قس و جویها است از نشان **فصل فی تفسیر مراتب الاجسام الماطیه**
الاجسام السماویه الماطیه و ما یشارک فی الموجودات الماطیه و انما استحققت بینهما
 و ما یشارک کسد در ان چیزها آسمانی میوزان و در ان چیزها
 کسد در ان موجودات الهی و آسان هر دو میوزان اند میان هر دو
 نوزده خدای تعالی است از جویها که میوزان دارد از ان است
 که است از جویها را مضرها اجمادت مانند صورتهم بر او استند ان
 از جویها اند ان موضوعها و موضوع ان بود که جری را بر یکبار

اندر عنایت صانع و قدرت خدا چنان گفته اند که شایسته
عزوجل از حدار روی بیرون نشود باین که بخاذلت
عالم را اندر درجه اولی که بر ترازوی درجته نیست
حکمت و صلاح را بیاورد درجته دیگر ترازوین و محلی ترازوین
و باری آن درجه و آن بخاذل را نشانخت یا نشانخت و یکی
بر وجود آن قادر بر ترازوین نشانخت و قادر بر ترازوین
اختیار نکرد آن درجه را پس که گویم نشانخت هل
نشانخت کرده باشیم و اگر گویم نه قادر بر ترازوین نشانخت کرده
باشیم و اگر گویم نشانخت و قادر بر ترازوین اختیار نکرد سعه
اثبات کرده باشیم زیرا که از وجوب است که حکم از چیزها
تغییر آن مختار را اختیار کند پس ازین سه وصف از
باید سبب است این وضع وضعی است محکم و متغیر از حد
و وجوب نه از حد امکان و از دیگر روی که ایشان گویند
گشتا فعل یا باری از وجوب بخیزد بر این مهور کرده بمانند
زیرا که مختار آن بود که چیزی اختیار کند و وضعی را
اختیار کند و بر ترازوین قادر بود **جواب**
این معارضه خطاست زیرا که ما زید را پیشیم حکیم و قادر
بیرون از هر علتی طبیعی و نفسانی کلامی و کتبی دارد
در دست قادر است که دله و باری خدا و کشت در سر نه
مهور است از طریق قدرت واجب است از طریق حکمت
که هر یکی را بکائناتش بخشد اندر تفرقه باقیم که هر کسی که او
و شیئی بخشد کند که بر تمامین و مستقیمین و غیرین
و شیئی بخشد تا آنکه بر وجهی شوند کردن پس آن که سر حکمت
است بخاذل او واجب آید که بر ترازوی درجته بوزنه آن که
گویم که دلیل است نیز که فعل باری نام است زیرا که چیزها
که بر وجود او در دوسان آورد یکی ظاهر یکی طاهر و
حکمت است اندرین زیرا که اگر همه اشکازها بر وجود آوردی
فصلت بودی یکی را بر دیگر و اظهره نخت بر وجود آوردی
شناختن چیزها بودی پس باری آشتاوها دلیل گردد
بر همه

بر نختن چون بدن ما که آشتاوا بر وجود آورد و نفس ما
بخانی **فصل فی مراتب العقل** اندر مرتبها عقل
عقل را محیط کرده است باین نخت و یکی اندر دست تمام
بر وجود آورده است دانش و اندیشه و یکی را
تمام بودی که معنی بر خاستنی وی نیز بر خاستنی افاده تمام
بودی چیزها تمام بر دو ساندگی ذات و یکی معنی
را و این معنی را تمام اندر جوی جویان که اندازد نفس ظاهر اند
و عقل دانش را تمام است و دانش را طوینت با و یکی
است حق و عدل و انصاف و نور و راه راست و هر
چیزی که ما از طریق حواس داریم مرجع بوی است از
بهر آن که ما را به نماید حس و قوه نفسی مانند اندکی
و عقل می نماید بسیار و ترازوین پس شناختن چیزها
نخبه عقل راست است چیزها را نخت وی اندر اندر بر چند
سان اند است که بر بیه داند که عمل پیش از وجود
و هست که از روی تعلیم داند که نشانخت بودیم چون
بیه کرد و چون حساب و هندسه که نمی اندر بوی
و معنی را و به حال چند دورا و به تمام است راست
که از طریق دلیل و برهان داند و شناختن باری
عزوجل و آن چیزها که نخت حواس اندر نیستند و دانش
که از طریق حواس داند که از طریق خبر نوازند که داد
آنکه گویم که هران چیزی که از طریق بدیهه داند بود
دلیل و برهان خواهد و هر که طریق از دلیل و برهان
داند بر وی گواهی حواس نخواهد و هر که از طریق
حواس داند بر وی خبر نخواهد پس درست شد که همه
نخت عقل اندرند و وی باین محیط است و ایشان
مع بر وی محیط نیست مگر باری عزوجل ببارک اسم چنان
گشتند قدمی که عقل باقی باری است آن حواسند که
میان باری و آن عقل واسطه نیست و می بود
از باری مراد یعنی می بر ترازوین و بر ترازوین

و بی غشید بر همه آن که تخت وی اندرند برتر گشتند
 و تزیینشان از نس و کواکب و افلاک و طبیعت و عنصر
 از هر که زمین تا فلک الاعظم وی قیام اندر قدم گشتند
 که حتی کنش اندر و نس و عقل مانند است چون سخن گفتن
 اندر تزیینت آفرینگار جل و شایسته و چنان گفتند حکما که
 کسی که وی سخن گوید اندر عالم عقل و نفس و دهر وی اندکی
 چیزها متناهی و متشکی بود متناهی نه درست بود
 و قضیتش نه راست بود از هر آن که بیرون افلاک نه
 مکانست و نه زمانست و نه خللا و نه ملا و نه تخت و نه
 فوق پس باید گفتن بر هر چیزی که اندر بیست بیرون
 مکان و زمان فضا است عقل بر هر چه قضیت نور است
 بر طاعت گفت از سطوط ابلیس که عقل بر تراست از همه
 خلق باری نه اندر مکانست و نه اندر زمانست
 چیزی که اندر مکان بود جای راست گفتن و بر آن که گمان
 و کنی از طریق شرف و بر تبت کوم که وی بر آن همه
 مخلوقات و هر گاه و هر است غش است بروی و بی
 آن که گفتند قریبا که عقل اندر افاق باری است مرا در
 آن بود که چون ما و هم از عالم بردایم اندر و هم مانماند
 مگر او یکبار عز و جل علامه اولی از روی علی نیست
 آن هینت خفیت است گوی همه هینتها نه هینت
 بر و همه هینتها آرزو مند و محتاج اند روی و تقرب
 گشت بروی و هر چند نزدیگر اندر عشقشان نیست
 جل و شایسته و بدین که گفتند که عالم عقل باقی باری
 است دلیل آوردند که هر که کی ما و هم از عالم ارکان
 بردایم اندر و هم با ما اند عالم کواکب چون و هم از عالم
 گوا که بردایم اندر و هم با ما اند عالم نس بیست و بر
 بیرون از کون و فساد و مکان و زمان و هر که و هم
 از عالم نس بردانند و هم با ما اند عالم و عقل
 تمام خفیت و محیط بهر آن تخت وی اندر و هر گاه که و هم

از عالم

از عالم عقل بردایم نماند اندر و هم با ما تمام کون عقل
 که همه اندر و مند روی آن جلم خیر و قوی که هر که
 برین نام خواندی و بر اجل شایسته و تبارک اسم
 گفتند حکما که باری عز و جل وجود آورد این
 جهان مختل و داه من کرد و بر شرف نفس و ان غند
 و صورتها و وقت که هستند نزدیک وی که هر گاه
 و بی می پذیرد از آن که باقی و نسب غلظه و من
 پذیرد از آن که باقی وی اندر و شفی و بر ذریقه و
 شرف و هر چند پیش پذیرد عشقشان بیشتر بود
 و دلیل آوردند از شایسته که ما می بینیم آب را که در
 زمین می پذیرد که از زیر و بیست غلیظ که از آنش
 که بر از و بیست حرارت و لطافت از هر آن که هر چند
 حرکت پیش لطافت پیش و هر چند سکون پیش غلیظ
 پیش بی می بینیم جوهر بیست می پذیرد شرف از آن
 که بر از و بیست هر یک از بیست شرف نه چنان اندک
 که اندر میان اند که مثل و مثل اند بیرون از کون
 و زمان و افضال و انتمال که اندر حکما که اندر و هم
 راست افتد و غلظ افتد و اندر عقل غلظت یونقد
 چیزها چنان دانند گشت و وی همه چیزها محیط
 و هیچ چیز بیرو محیط نیست مگر باری جل و شایسته و تبارک
 اسم پس واجب بر ما طلب کردن عقل ناخانی را
 بنماییم گفته اند چیزی نیست سخن سرا و از آن حق
 و گفته اند چیزی نیست عقل سرا و از آن عقل بر لیل
 بر آن که عقل نام است آنست که عقل و عاقل و معقول
 بی اند از هر آن که و هم بر ساس است و هر بر رسید
 هر که که در رابط عقل فرمختن آید بشیما می بنود
 پس قضیت عقل چنان اند که بر نه گزینیم چیزها چه
 را بر چیزها عقلی از هر آن که هر ها حسی نیست
 شود و چیزها عقلی نیست نشود و الله اعلم

و از هر که که از این است لطیف و صوابی و از هر که که از این است غلیظ

فصل اول در بیان احوال و اساطیر
علمی فصل اول در بیان احوال و اساطیر

اندر واسطه این مرتبه ریزش وجود بهترین صناعت
ایبری و انانی کردن است و دست فراز امیران و امان
عقل است دلیل بر آن که امان و ملکان و داوران
واسطه اند میان باری جل ثناؤه و آن قوم وی از حق
آن که باری میان هر دو واسطه نهاد از مرکز زمین
تا عالم عقل که فرازه فرازه است در مرتبه چتری زمین
و از آنکه طیفش سرد و خشک است و مقابل وی هوا
نهاد که در مرتبه و از زمین تا هوا واسطه نهاد آب
تا با زمین نزدیک دارد و سردی و نری با هوا دوم نهاد
میان آب و آتش هوا را تا نری با هوا نزدیک دارد و یک
با آتش سیم نهاد میان ارکان و آن نبات است بعد
اندر دپا که بی بالند برکش است و در شکوفه و آتش
نرسد چون نبات پس چتری مانده دارد نبات و چیزی
مانده دارد با رکان چهارم نهاد میان حیوان و نبات صدف
و مانند این که مانند گی دارد بعضی نبات و بعضی با حیوان
نخست نهاد میان مردم و حیوان بزرگ و مانند که بصورت
و آلت پر و پی و درونی مانند گی دارد با مردم و نفیس
و طبیعت با حیوان با نهاد میان ناطق و غیر ناطق گوگبه
و طوطی که بر اه نطق مانند گی دارند مردم و نفیس و طبیعت
با حیوان از راه طبیعت قابل اند اندران شبیه را و اندران
نفس ناطق با مردم و دیگر چیزها با حیوان و حد نطق
مردم را قفل است و شغفل کند او را از حیوان و حد
ثلاث مفهوم و معانی اینست **فصل خاص المانوس**
مردم را و ملائکه را هفت نهاد مانند گی علم و نیز که مردم
را واسطه نهاد میان عالم ارکان و طبیعت و میان عالم
علوی که علم و نیز مانند گی دارد بلوی و طبیعت با
ارکان دلیل بر آن که طرف زیرین مانند گی دارد طرف

علوی

علوی را چنان که هر آنک از زیر عقل اندرند مردم
آرزو مند اند بقتل و هم چنین به آنک تخت مردم اندرند
آرزو مندند مردم و طاعت مردم دارند و شاذ باشند
مردم که این شش در حکمان کنند که اگر ارکان را و هر یک
آرزو مند بودی بیاید از هر آن که ویرا چیزهای
است که آن ارکان را نیست صورتها خوب و رنگها و
بوها خوش و مانند ایشان و هر چینی اگر نبات را
و هر چندی آرزو مند بودی حیوان زیرا که چوا نرا
خواست بخ است و لذتها گونه گونه که نبات را نیست
و هر چه بزم مردم اند آرزو مند باشند مردم و مردم
آرزو مند و مغر بقتل پس درست شده که هر گی را یکی
آرزو بود بدان که بر از وی است و عقل بر از همه است
مرتبه و شرف و درست شده که مردم واسطه اند میان
عالم زیرین و میان عالم زیرین و هفت نهاد میان
عالم کون و فساد میان عالم ابدی صورتها خوب
و بوها خوش و چیزها شیرین و شاذها که مردم را
گونه گونه و چیزها که دوست دارند تا واسطه باشند
میان این عالم کون و فساد و میان آن خوشی و شادی
و عالم ابدی و مقابل نهاد چیزها تلخ و زشت و درشت
و درد و مرگ و چیزها که مردم بگریزند تا واسطه باشد
میان این عالم کون و فساد و میان عالم ابدی و غم نهاد
میان عالم ارکان و میان عالم نفس فرض شمس تا
واسطه باشد و مانند گی با افلاک مجرّمه و مانند گی
با نفس بر و شتابی بیسطة از هر آن که اگر با بوهو بودا
از جرم شمس اندر و هر با مانند آن شعاع و روشنیایی
بیسطی جرم مانند نفس از هر آن که شعاع شمس بحکم
است و نه عرضی از هر آن که مسافت جسم و عرضی بدن
است و شعاع شمس نه بدست است و در واسطه نهاد
میان خویش و آن قوم امان و پادشاهان را

یلم

تا انوسطان باشند بیان این در جل شناه و سانی
خلق و بایشان است استقامت عالم و عارته عالم کردن
و صلاح خلقی چنین تا با رسان مییم باشند و بدان
بایم باز در هر نماز رسولان ما ذقان با گاهی کردن
قوم چیزها که بر ایشان نوشته است از احوال مستقبل
و در او در هر واسطه و نماز میان رسولان و قوم
و خلقی تا بندها و شیطاها دارند و ازین دوازده
نه از وی ظاهر است جبهه عین وجه عقل و سه بدان
مردان مختلف اندکی عالم نفس بسیط و بزره و دیگر
وجود انبیا و سه دیگر ثواب و عقاب **فصلی در اعلا**
العالم علی طریق المذهب فی آثار حکمت
اندر شمردن عالم بر طریق خلقیان و آثارها و حکمتان
اکنون بید کنیم که عالم بسیط سه است کیم
مطالبات عقلی که این لم از ایشان دور اجواب
آری و نه است و دور اجواب بر اختیار و محبت و شستن
را کیم است اینها مختل اگر نه دیگر دیگر از
شان مطالبات کیم که چه اند انداخته کند عقل که
جوهر اندر جسم و عرض دیگر از نه انداخته کند که بسیط
اند و مرکب و قابل بذات و قابل تغییر و آن که فایده
است که عرضت بر دو سافت یکی انگ باقی است
از دو وقت و دیگر آن که در دو ف باقی چهارم جزا
طلب کنیم تمامی فعل جگم است بید آوردن حکمت و دل
برین که می بین علمهای طبیع و احوال اند یکی از ایشان
فاعل چون در دو کوزه و چون خوب و سه ام
صورت و چهارم تمامی هر سه کار فزون زیرا که
وجودشان از دار فزون است از سبب منفعت ایشان
بس باری عز وجل چیزها بوجود آورده بر وقت عقل
و تمامت فعل نون باری تبارک اسم که معنی حکمت
بوجود آورده عالم بسیط بیرون از جرم زمان و مکان

کون

و کون و فساد دیگر بوجود آورده عالم جرم تحت زمان
و زمان خارج از کون و فساد که اندر اقل که کوالی مانند
تمامت فعل و وقت منطق و عالمی جرم و هم تحت
و زمان و مکان و هم تحت و کون و فساد تا بوزان
عقل تمام چه اگر از بی سه قسم که ذکر کردیم می بوجود
بنیاد و بی فعل حکیم تا تمام بوزی **فصلی**
تطایر و کت اللاسفه اندر حکمتها بر جبهه
و نکته از کتار فلاسفه در توجیه **قال**
فیلسوف و چنین باری از یک روی دشتی را است
و از یک روی آسان است و پیدا تر از همه چیزها است
و روشن تر و بین تر و لکی بر روی اما بیاید پیش
از هر آنست که حق است بنی خویش و حق تابنده و
روشن است اما دشتی از هر ضیعی عقل ماست
و کندی و عاجزی ما و حکیم مثل زده و کشته که عقل را
گندی اندر آید چون اندر خدای عز وجل نکریم چنان
که شب بر آید شب بر دهن در آفتاب نکریم تواند
چیز و بین از هر ضیعی و روشنایی را **قال**
فیلسوف آخر از پیشها ابتدا دانستن ما بود و آخر
دانستن ما ابتدا از پیشها بود **قال** در هفت گشته
این عالم خود و حکمت و قدین است **قال**
سیاستهای کار و در این جهان که نور خود در روزگار
بود و کردش وی **قال** نفس از سبب حس باطل
گرفت **قال** باری از نا چیزها چیز کند **قال**
حکیمان گفتند هر چه بجهت جنبش آن می کنند که مرور
بتامی بر دوازده آرزوش بود چیزی و آن چیز سبب
و علت این بود **قال** جنبش که از خویشاں بوزی
بایست که چون بجای خویشاں رسیدی بنده استادی
که بچنان می جنبیدی **قال** هفت همه چیزی بعرض
است و اندر باری جل جلاله بدانست **قال**

فاعل اثر هیچ چیز نبوده و اثر دهنده هم چیزی را
قال هستی اندر خدا ذاتی است نه عرضی زیرا که
 نه از چیزی دیگر می پذیرد و از وی بجهت چیزهای شود
 که جز از وی است و استاذ آن همه موجودی بدو است
قال نشاید که از هستیها چیزی بود که بدو
 اندر نباشد و هستی از وی می شناند **قال**
 نشاید بودن که کنند قوتها بسیار دارد **قال**
 کنند پیشین بقل کند هر چه کند و هر چه بواسطه
قال افلاطون که همه چیزی را صورتی پیش خدای
 عزوجل است از همه نامی و از همه صفتی دور است
 و هر چه و صفت کنی او جز آنست **فصل** **العرف**
واجب الوجود اندر داشتن دلچسبی
 اندر بآفتاب همه چیزها بدو پیوسته پس ما باز بخودیم
 که وجود همه چیزها اندر عالم عرضی است و آن باز
 جل جلاله بذات است و از اینست و همه چیزی
 مستی از وی است و این وجودها همه ناقص اند
 و اندر وجودی و این چیزها همه هستی از وی پذیرند
 از اینست که میبایستی پذیرفتند و هستی که میبایستی
 پذیرفتند گویم که پیش تر هستی از وی پذیرند
 غفلت کنی میبایستی از وی پذیرد اندر و در غفلت
 گزند خوابیم و از بجهت این راهت پیش نماند و هستی
 بود و برگی حال ایستاده است و هرگز نگردد
 زیرا که ذاتی همیشه پیوسته است نه وی همیشه
 دهنده بود و دهش فراوان بود پس هم چنین باید
 که عقل را وجودش داریم بود و او تمامترین وجود است
 که نیروی است اما که قیاس با باری جل جلاله
 آنکه آنکه بدید آید که وجودش ناقص است بفرود
 چنانکه کینیم پس چون وجود نفس بواسطه عقل بود
 وجود نفس ناقص بود که قیاس با عقل کنی پس چنانچه

بود

بود که باند نیست و آرزو و خویشین را تمام کند و رسیدن
 بقول و نفس تمامست چون قیاس وی با طبیعت کنی
 و از هر آن که وجود فلک بواسطه نفس است فلک
 ناقص است چون قیاس با نفس کنی پس این فلک را
 حاجت بود و راجع است که باند نفس بود و آن حرکتها این است
 پس چنانچه اندر کردید تا می دهد هستی هفتاد و یک
 چنانکه خدای عزوجل میفرماید پس چنانچه اندر میبایستی
 فلک و از هر هفتاد و یک روح و ستارگان و ذرات
 ضعیف بود و هستی ما و کم شد پس هستی این تن ما از
 آمدن و شدن چیزها چنین بدید آید چون چیزی که
 و بر او وجود بود زیرا که طیفه الیهی بر یک حال بر نه است
 پس هفتاد و یک چنانچه و زمان اندر است از هر یک
 پس چون این در است بود بدید آید بود که همه موجودات
 که حاصل اند تا بآیه غریبی همه آنست که از باری جل جلاله
 اندر است پس ذاتش فراوان است و غفرت روشن است
 که نزدیک همه عالم را دانست می دارد و هر چه تو هم کند که
 فراوان بود که باری عزوجل از این دهش فراوان باز است
 هیچ بعالم اندر است همه نیست شود اندر وقت زیرا که
 گشتن آن زمان که گردش ما بگره ها بود و فیاضان یکبار
 دیگر گردیم که همه جواهر است که بنی خویشین باشند و
 دانش کتابت خویشین آرد و وی است که عرضهاست
 فراوان بود و بنه نشود بنیای ایشان پس اکنون چون
 اندر گزینم اندر جوهر و قیاسش با آن کردم که از پیش
 وی بود و هم چنین می شنیدیم نایبایری رسیدیم می است
 حق پس توانسیم کنی که جوهر ذات خویشی قایل است
 و چون قایل بود بذات خویش که اندر و هم کیری که باز
 جل جلاله از دهش باز است از بجهت چنان فراوان آید
 که همه چیزی جوهر و جوهر نیست کرد و و شالی دیگر
 بیارم تا این روشن تر شود و آن است که گویم

هر چه هست که مرکب است ترکیبش از هیولی و صورت است
و جنبانده وی جزو است و نشاید که هیولی تنها وجود
آید و برهنه باشد از صورت و نه صورت شاید که فن
هیولی اندر وجود آید و همه جنبند و اجنبانند باید
تا بدان جای که جنبانند بود که جنبند اما هیولی دوم
را بدو چیزی خواهیم که صورت طبع بدید و همه اجسام
قوت فی برتر است پس آن خلقت که رفته است همه
اجسامی که ایشان را باقی بود و از جبر آن که الهی است
نه کند شود و عاقل **قال** فیلسوف باری همه آفریده
از چیز آفریده **قال** اسکندر که نه چیزی که بود از چیز بود
قال فیلسوف کویم که چیزی که بود اصل هیولیش
جای بود و صورتها اندوی از جایی که متضادیه
بود **قال** صورتها متضاد و شکلها مخالف هم اند و یکی
حالت اند و یکی جای نشاید که گرد آیند **قال** تئوفراست
بر اجسام اقتضای بر اعراض **قال** عرض بدان خویش از جای
جای نشود **قال** کویم آن صورت پیشین ناچیز گردد
بماند این دوم پس چون آن پیشین باطل شود از وجود
بعدم شد بر صورت دوم بدید آن می خواهیم که این
صورت دوم بدین جایگاه از عدم بوجود آمده است
پس آن مانند که این صورتها و اشکالها و اعراضها همه
همه نه از چیزی بدید اند باشند **قال** و حکیم مطلق بگفت
که موجود از ناموجود آفریده است و این روشن است
زیرا که خدای عزوجل اگر ابداع وجود از موجودی دیگر
گردی هم به آفرینش اند و بنوعی زیرا که موجود و
بودی **قال** این همه درست کرد ما را زیرا که هر شکلی
بدان شکلی باشند که نه از آن منکون بود چون حیوان
که از منی خیزد و منی صورت حیوان خویش است اندکی
بدید **قال** این هیولی و صورت اول موجود اند است
و نشاید که یکی از یکی جدا شود پس نشاید که از موجودی
دیگر

دیگر بود زیرا که اول موجود دانست پس باید که وجود ایشان
نه از چیز بود **قال** جسم چون صورتی فرا بدید نتواند که
صورتی دیگر فرا بدید مگر آن زمان که آن پیشین است
باز داد پس ما چیزی با هم که نفس خوانند خلاف این
اجسام صورتها بسیار بدید و هیچ دقت باز ندارد هر که
گی صورت عقلی هاید بدید مرانرا بدید و قوی تر می
گردد بنظر دیگر بدید پس همه صورت عقلها پیشتر
بدید قادر بر بود بر دیگر بدید پس تا اینجا خاتمه بود
قال هر چه فعلی در بود نه فعلی بر بود و پس نشاید
که جسم بود **قال** از سطوطا ایس که آن نفس را قوت بی
است که بدان قوت هم اندر کارها هیولانی مرکب می
رسد و هم اندر کارها جز هیولانی بسیط می رسد قوت
بی است و یکی آن راه که بدید و اندر چیزها مرکب می رسد
نه آن راست که بدید و اندر چیزها بسیط می رسد **قال**
نفس ناطقه همه مقولات و محسوسات بیگ جای می رسد
نه جنبانند که هم برند که محسوسات جزو اس اند
نقوان بافتن **قال** ارسطو که دارا نفس ناطقه را
هم بسیط اندر چیزها رسد خط منبهم بود و هم
مرکب بجزها اند و رسد شعطف بود **قال** عقل و حس
پیش از آن که چیز فرا بدید نه این خرد بود و نه آن حس
پس چون اندر رسد چیزها مران عقلی کرد و هم
آن حس این بدید پس ایشان مر چیزها تا میست ایشان
قال هوا همه رنگی هاید بود و خود رنگست و کورنگی
دانشی دیگر رنگی که نه چنان بودی دشوارها توانست
بدید پس هیولی نیمه جنس است هم این حکم بر نفس لایم
آید نفس را اندر بدید بر نفس چیزها که نفس ناطقه هم
صورتی ندارد نام صورت مقولات تواند بدید بر نفس
هم دانست بر است **قال** نفس بسیط است **قال**
همه محسوسها قوی حس را نباه کند چون نور آفتاب

کجشم را نابیک بکنند لکن صفت عقل نه چنین است که
 هیچ معقولی از قوی تر بود هر عقل را کاملتر و تمامتر بگویند
 چون مردی که علم بایک آموزد و بران مداومت کند
 هر چند پیش از موزد خردش و غفلتش پیش از بیداری و قوت
 تر شود **قال** عقل متدما تا حای پیشتر می تواند رفت
 و خویش را می شناسد و دانند از میان اجساد و بلب
 واسطه نیست مع اجساد است که گویند چنین است
 و مع سلب که گویند نه چنین است **قال** عقل از حواس دور
 بود باند و کارها تواند رسیدن عقل هم چنان اینستاده
 عقل آلت را طلب کند و دست از وی باز می دارد و آن
 نه از جیف عقل است که اندر کوهش آید منت بل که آن
 جیف نه است که کار عقلش می نیبرد و حای بود که
 بآلت اندر بود **قال** جوهر نفس نه زند است که مرگ
 بدید و نه فنا و وی زندگانی است بعینه که زندگانی
 دهد آن را که بایند **قال** نفس باقی بود زیرا که گوهرها
 ضد نیست و هیچ ضد شود وی باطل نباشد **قال**
 افلاطون نفس هر یکا در بود زندگانی دهد و زندگانی
 وی بدانش در بود **قال** جنبش نفس از خویشی
 است نه از جبری دیگر نفس را بدی اندر جوهرش نیست
 و بدی آن بود که هیولی آورد پس بدی است که دایم
 با هیولی بود آنجا که هیولی نیست و آنجا که عدم نیست
 فساد نیست و آن جا که فساد نیست نیای نیست پس
 هیولی جا فای نیای بود و جسته نش بود و اصل همه
 بدیها و نیست و بر همه نیای اینند است و لغا
 بوجود پیوسته است پس وجود غنیست صوفی است
 که خدای آفرید زیرا که گویند که وجود همه یکی است
 که همه روی بدی اندر نش نیست و نه عدم و آن
 چیز نیست که عقل کشد اندر دست زیرا که هسته سخن
 است گش مع چیز از هیولی اندر نیست **قال**

حس

جنبش نفس اندر نیست است که اندر وی موجود است که
 جای داشتی را بدیاید و نشاید که بیروی نفس بود و این
 جنبش زندگانی نفس است جنبش آن حرکت ذاتی بود
 زندگانی ذاتی بود و زمان را بدیاید جنبش است که خویش
 را جنباند **قال** جنبش هاستی کانه جنبش جسم است
قال زمان را هسته نیست مگر آن کی بتکون است یعنی
 که یا ماضی یا مستقبل **قال** آنکه روشن هست و جوهرش نیست
 آن می خواهد که حرکت زمانی و مکانی است زیرا که
 اندر وی هستی آن مقدار است که گویند آن و پس چون
 نقطه را از خط و آن ماکه هست که روشن نیست بدین
 آن خواهند که بالا زمان بود و آن بالا جنبش طبیعی بود
 پس بالا طبیعت بود که جنبش بود نه زیر ماضی بود و نه
 زیر مستقبل پس هستیش بدهره ماند که زمان و دهر
 خواهیم که همیشه بود **قال** جنبش نفس زد و کونه بود
 یکی باز فرزند شود و یکی باز هیولی پس آن جنبش که باز
 فرزند شود نوری از وی برگردد و فایده از وی برگردد
 و آنکه باز هیولی شود هیولی را نور و فایده دهد
 هیولی را مع جنبش نیست و نه از کادوی است این
 هر دو جنبش نفس را است هر دو یکی است اگر بالا
 شود جنبش عقل خوانند و اگر بر بن شود جنبش هیولی
 خوانند و روشن بالا می فایده برگردد و روشن برین
 فایده باز دهند **قال** این جنبش را تخم خوانند کود این تخم
 باری اندر نفس افکنده است آنکه نفس ندرست زندگانی
 نفس است و دانش است پس همه زندگانی جنبش است
 و نه جنبش زندگانی نیست پس نفس زندگانی است و نه
 همه زندگانی نفس است **قال** نفس ز روی کشنده است
 و از روی بدی **قال** نفس جنبش است که اینستاده و
 مانند پس گویم که این جنبش شکست که هر چه جنبش را
 نمایند اندر عادت مردم است اجرام طبع و اثر

بدهد از آن خویش نا ابرام طبع جیشی کند که اند
 خرداوست بی بزرگوارترین جیش از کانی جیش
 اسما سنه زیرا که پیشتر جیشی اوست که جیش فراز
 بدیوف از نفس بی جیش دایره گرفت که شریفتر جیش
 است هر چند جیش از جوشها اوست ساکی سنه از
 روی و منبرگست از دیکر روی زیرا که زندگانی وین
 بزرگوارترست از هر اندر دیر وینست معنی این عالم
 کون و فساد زیرا که این جیشی ما اگر از نفس فراز کنیم
 بیابانی فلک فراز کنیم و هر چه بیانی بشیر بودمان
 علت و معلول مزین معلول کمتر بود و مانند لاشی
 سبک کمتر بود بی کوم که ما جیش از جیش فلک باز
 گویم و فلک جیش از نفس فراز گرفته است و جیش
 از جولان گرفت اندیشه است نامر خوشتر را بیفعل
 تمام کند **قال** اما عقل بذات مستغنی است کنش آرد
 بهج جیش است از آن که تمامیش از باری دام به آید
 پیشتر آورده از باری جل جلاله است بی بن خود ده
 ناقص است از هسته باری جل جلاله جیشی تکبیر زیرا
 که جیش از همان بود نا اندر تمامی بالا این رسته
 بی هر که می دانست که نتواند که اندروی رسد و
 بداند که نشاید که مخلوق چون خالق بود تمامی بی
 جیشی نشی بنده جیش اگر جیشی جیشی وی باطل بود
 که اندروی تربیت و او را هیچ چیز باطل نکند بی
 تمامی نفس است که از فعل صورت فراز بدبرد و این
 تمامی جیش بود ذاتی که زندگانی وینست حکمان دو
 نام بروی خاوندگی مشا و در تکونم که خدای فراز
 نفس و از **قال** نفس را حالی است که تمامیش را
 سعادت خوانند و آخ نه تمامیش شقاوت خوانند
قال نفس زود و حرکت است یکی نیست که راه بخرد
 ببرد که پیشتر آورده است که بالات باری جل جلاله

است

است که دهش وی هرگز از وی یکسند هیچ روی و در
 است که بالات طبعیش بود ما جیسا جیسا لای بدقام
 مشویدگی را بسادت بود و در کوازی سادت خویش
 باز کشد و از خویش نشی بیرون برد و بر آنکه تر شود
 و بیاری بدو اندر آید و بد جیشی اندر بیاید
قال افلاطون فلسفه مرکی است از ادای شهور
 گش زیرا که بزرگ وی مرکی از دو گونه است و
 زندگانی از دو گونه بی زندگانی یکی از جیش بالا
 نفس است و دیگر از جیش زیرین و مرکی بدو
 گونه بود یکی جیش بالا و یکی آن زیر را افلاطون
 آن جیش بالا را حیات طبعی خواند و آن زیرین را
 حیات از ادای و مرکی را دو نام خواند مرکی بالا این
 را طبعی خواند و مرکی زیرین را از ادای بی کوند
 بالا را دایه بی باطبیعه بهر خواست ناسی طبیعت
قال باید که آرد و هاست کند و باز دارد از آن که
 و بر این بر کشد و بد بحث کند اندر دوری خدای
 عز وجل و با شلوه کند و اندر غلب افکند جاوید
قال شاعر یونانیان گفت که هر که بلام اندر چیزها
 رسد آن درک میباید است و اما آن که بند بر ذیقت
 مردم و نه بتواند دانستن از بد خنی ها که است **قال**
 افلاطون موجودات را بداند بدان شرط که کنیم ترکیب
 این عالم بزرگ و خوش را بداند تا اندر خوشتر
 آن ببیند که اندر عالم بزرگ اندر است و ببیند که
 چون یک اندر دیگر پیوسته است این قویها با امان
 رسد که بدی نماید هیچ روی روحانی و بیسیط و
 ندر روحانی اندر اجسام بی آنکه او را بدین حای
 بود بل که حاجت این را بوی بود و بداند که این
 را گفته باید بصورت مه بداند و بر بالا نشود
 از بیایانی تا علش بشد و سببش اندر بیاید

و می شود بیا لا با نفا که یکی رسد که حقیقتش
 هم بسیاری و سه ترکیب اندر نیست و علت پیشین است
 وی یارست و بن خورشید که سه چهره است نه که اول
 قوت دهد در آنکه این پروها که غایت وی است و
 بدست می آید و حقیقت و حکم تمام که همه حکمتها از
 برآید و همه از وی برآید و اندر وی هیچ چیز نیاید
 وجود نیست از آن و صفها که به عالم اندرست که آورده
 و بداند که هر چه بشناسد کنی از و صفها که گره است چون
 سبب و علت و حکمت وجود و کم که لطافت کنایه اندرست
 این عبارت و مجاز است زیرا که حل حلاله آفریدار این همه
 فضا بهاسته و این غایت است که عمل اندر وی رسد
 و هر که راه بدن عزیمت بردند در آنجا بپزند نه چون
 از نهای جسمانی که ساینست از دردی نیستی مادر در
 کسکی و تشنگی بود لذت طعام و شراب بود و از لذت
 که ما به کرم لذتی است از جیست دیگر روحانی دام اگر
 که با وی بذلت لذت و خوشیا اینا از بود یکم بود و هیچ
 زبانش و هرگاه که کسی اندرین علم از پیرسا لا شود
 پایه بهایی درسته فلسفه پیرهان خدای خورشید را
 بتواند شناختن و شناختن کاندروی میخ گمانی بود و
 و بتواند بدین بران گونه که همه چیزها نابند استند تغییر
 و ندر پیرهان که عمل نفس و نفس بطبیعت و طبیعت با جفا
 و بداند که هیچ جزو از این حاکم برین نیست برین
 که همه چیزها را حاجت بدو است بهانه و حل تشاوه و مالی
 علوا کبوا فاما هر چه جسمانی که قیاس با یکدیگر با آن
 که از بالا اوست چون جوی بود کثیف و آن بالا چون
 چون جوی بود لطیف فاما آن که روحانی اند ایشان
 هر چند نه جسمانی اندم برین گره که بدوستی روحانی
 جسمانی از وی اشتغال و ندرست و بدوستی طبیعت
 پیوسته جلیش و تند و اشتغال تصور و ندرست
 زیرا

زراکان خونی الهی استند رفته اند و همه اجسامها اندر
 گشته ایشان با هیچ جوی بروی و شید نگر در از ایشان
 نه نمایی و نه آشنای ایشان جمیع جایه نیبند و نه
 چون بدوستی جسمانی است پس هر که بشناسد بدوستی طبیعت
 همه جسمها بودند بشناسد که بدوستی نفس طبیعت
 حونت و بی تواند شناخت که بدوستی عمل فاعل برین
 همه چگونه است پس کانی همه بداند که بداند
 باند در سیدن باری جل جلاله **قال** فتمتار روحانی
 از وجود اند چون با یکدیگر بودند شکشان نرسد نه
 بپزند و نه گاهند **قال** گوا که نورها و شمعها عجا
 بسیارند یکدیگر مانند و روشنائی موا بپزند نه بپزند
 بود چرا نشان بود که در دنیا که ایشان می اند و با
 بود که است بل هر یکی را ذاتی است پس حونت و اثر
 مفرد و عقل اندر ایشان جدای کند **قال** حال این
 تشما هم اینست نه با یکدیگر اندر آمیزد و نه با یکدیگر
 بیاشوند چنانکه در دهم گیری که عالم بزرگتر با کوچک تر
 شود این طبیعت را همه بدستند بود و همه برسدند بر
 و حاجت نیست که بذات حونت زبانی کند با نقصانی
 و این نفس هم این بود که هست نه کم و نه بیش **قال**
 هر چه از زمین است اینان بالا نرسد مگر آن پایه داند
 که بنی از بالا و نیست و پس آن که باز است همه
 و هیچ از و صفها که برین اندر رسد و حقیقتش
 همه بداند **قال** طبیعت هیچ از حال نفس نداند مگر
 از آن که حاجتی بدوست و اما نفس بطبیعت اندر
 رسد همه حقیقتش یک و یکها را خویش مرور را بداند
 هم چنین است حال نفس بنی عقل و حال عمل بنی
 باری عز و حل مگر همینست داند بذات و پس همینست
 زیرا داند که حاجت بدوست بینیکها کی می آید
قال چون نفس حرکتی کند با ندیشه و له خواهد

بی

که کاری رسد چنانکه به چهری به جوید پس عیال را
 دهندانی اند که داند جونی و بود که حرکت نشن تر است
 بود خطوب بود چون حرکت فایز زده که چون خواهد
 راست جنباند جب جنبه از حرکت خوش افتد نه از حرکت
 عمل **قال** این همه خیال بالاین است بیکما و چون
 سایه راست از وی زیرا که از اجای خاصست و اجای
 تمامیت و کامل این سعادت حقیرست اند رسا
 بالاین **قال** چون نفس اینی کالبد جنبه شود و اند
 همه که در وقت طبیعت پاک شود چیزی دیگر ماند خلق
 این که به بیند و شرف و مرتب بالاین و سعادت
 که ملایق **قال** اند از بنیاد و رز بسیار و شمول
 بود ز سنت محاس و نفس شهوانی و نفس غصه را
 برانگیزی است و اینان همچون زن نا چیز کردند
 و این همه غلطی نفس است که مردم بشن تر اند روی
 اند چون عمر و نزد کوری و دیانت و آن خرفه و
 آرایش است و مع حقیقت نیست از حیران که اخصاست
 و زبردان و آن است که افلاطون گفت که تمامی هست
 بروی بیند پس این چیز را که وجود بنوده بهر بود
 او را از حقیقت و آن نفس را هر نه بکند و بوسه ای
 مرو را بکند همچون زنک اندر آینه **قال** نفس این
 زمان که مشورت با خرد برد او را ایست کند بر شوق
 و غضب و مزیت ملایان ده **قال** اول بر دو گونه
 است یکی عالم کون و فسادست و آن عالم ماست
 دیگر عالم است که نش نه کون اندرست و نه فساد
 و آن آسمانست و افلاک **قال** مردم بیلیم بنیابت
 مروجی رسد پس بیا کلاه فرشتگی پس بیا بروج
 القدس بودند **قال** مردم عالم کوچک است و
 قوتهاش از حواس تا با خرد عقل پیوسته است مردم
 از حیث بقوت تخمیل شود و ز قوت بخل بقوت

اندر

اندر پیشه شود و ز قوت اندر پیشه خنایان اندر رسد
 که بعضی اندرست این قوتها یک دیگر پیوسته است
 پیوستگی روحانی **قال** بود که از بالا بر آید پس
 عقل نایب اندر قوت اندر پیشه کند بحث و از اینجا بقوت
 تخمیل اندر و از اینجا حسن زید **قال** مردم بحشم و سو
 پیشه حقایق عقل را باید آید باشد هم چنان که مردم
 چیزها بینند خواب بقوت خیال **قال** از حقیقت
 که از بالا بر آید جاره بنودش که رنگ هیولای فراز
 بنیورد از حرکت روی خیال هم چنان که چیزها هیولا
 بیلا شود تا اندر عقل رسد و خود مرو را بسبب
 بگند و ز صورت هیولایش پیروی آورد **قال**
 عقل با دشمنی است که همه چیزها او را برستند
قال حال چشم که چون روح صافی همه بدو را بیند
 و همه چیزها بدو بایند که در گذشت بیندی و مزه بریم
 نمی نماند دیگر بار روح آن حقایق برگرداید و سبب زین
 باز آید **قال** مردم خردمند میبذاری هیچ کند بیند
 از عمل حرف خواب اندر و بنود هیچ بیند آن بیند
 که چنان خواهند بود **قال** جنبش عالم که جسمانی
 طبعی است شش گونه است یکی حرکتی است که چرخ
 از او میسوزد و بدید آید دوم است که همه را نگاه
 کند و سوم است که چیز را بر و ز و بزرگ کرداند
 و چهارم است که چیز را بترماند و باز یکی که آرد
 و بجز است که چیز را از حال حال کرداند و ششم است
 که چیز را از جای بجای برد و این سه گونه است یا
 از جای بجای کرداند یا از جونی جونی کرداند
 یا او که هر یک که هر یک بود **قال** عالم بخلان حسن
قال کمال حسن یعنی چیز دیگر نشناسد از حمت حواس
 که حقیقت بنوانند دانستن پس گویند این همه خرافات
 و باطل است و مردمانی اند ملحدی این طایفه کنند

ی

کردار و روشن بود از روشنائی دانش و
 ینگ کرداری و زان پس که نه قوت فرشته بود
 بزندان از پس مرگ بقیل فرشته شده باشند
 شود از بگرها و چیزها و رسمها محسوس و نشانها
 از آن چه بود نیست و خواهد بودن بشی از آن که
 باشد چه این نفس ینگ کردار چون بولک جدا شود
 از قابله خویش نفس کل بوسنت و نفس کلی گردد
 همه بودنها اندامه است بدان معنی که بیکر همه
 بودنها اند نفس کلی پیدا بود نشانها کی
 بگران چیزها که بر آینه افروخته عاقل بود
 اندر آینه سفل بود و کمانه اینست که نفس بیک کردار
 آگاه شود از بودنها چه نفس کلی بوسنت پس
 هر چند که بیک جوهر است که این همان بروی تواند
 کردن که این کار بدست نمی تواند آموزید این
 این نفس را که با کمال بدست از هر یک از بیکها و کمالها
 شایسته و ستوده بنامها کشاده و شقیق و عجابش
 و همچنین و هنرمند و غلط کند و نمایش کند
 و بر بگردارها رینگ ستوده پس چون ینگ کردار
 بیدار شود از خواب نشاء زدگی و خروش فروین
 شده باشد برینگی کردن با درویشان و نیازمند
 و فریاد رسیدن بچاره دان و آگاه شده باشد از
 چیزها بودنی بشی از آن که باشد و این خواب
 از سه گونه بود یکی از خواب بودگی راست برانسته
 همچنان کند که مردم بینند نه افزون و نه کم **ب**
 و دیگران خواب که گزاش باید کردن **ج** و سیدیکو
 آن بود که گزاشی بصد بود و از همه کوهها خواب
 آن درست نبود و از آن درست تر نیست که ایزد
 عز و صل نماید مغروران و کز بزرگان خویش را که بی
 خواستد و از سطو کوند که عمل مردم کارها ایزد

اند

اندروانند یافتن جانک چشم مردم خورشید نتوان یافت
 هر چند کار بود لطیف تر و برتر است از نمایش کردن
 خورشید هر چند بچگونگی این خواب درین برتوانند
 رسیدن مردم چند چیز گردانده باید کی بود اندر
 گس که و بی تواند بدرفتن **ا** فلاطون چنین گوید
 که انگس که و بی تواند بدرفتن از آفرینش دوازده چیز
 پاینده اندروی گردانده باشد **ا** یکی چنان است که
 اندامهایش قوی بود و یاسانی کار خویش بجای تواند
 آوردن آگاه که خواهد دار فریادش **ب** دوم چیز
 است که ینگ فرزند و تصور بود از آن کونید با و بی
 گوید **ج** سیم چیز است که ینگ یاز دارد از آن
 شنوده و دیده بود و اندر یافته باشد **د** و چهارم
 است که بزرگ دل و نیز فرمود باندک بانه نشان
 و نمایش دلیل اندر باید از آن نماینده اش اورانند
 بود **ه** پنجم چیز است که شکوخی و نیک گزاشی تواند کردن
 از آن دانسته باشد و باندک مایه سخن مردم یا
 از آن آگاه گند و شایسته که دوست دارد بود
 را و خوش دلی کردن خند برداشش آموختن **و** ششم
 چیز است که دوست دارد بود راستی و نیکوکاری
ز هفتم چیز است که گلد را بدید نبود اما گلی
 و شارب و ملا پس بل که آن مایه می داد از دگی
 ناچار بود و عمل دست بود بدان **ط** هجدهم
 است که بزرگ منش و بلند همت بود و دوست دارد
 باشد از آن چیزها که ینگ نامی مردم از ایشان بود
 و مردم را بپایه برتری رسانند آن بایه مردمی
ی دهم چیز است که زر و دهم و خواسته چشم
 او خواهد بود **با** یازدهم چیز است که دوست دارد
 بود داد و راستی و داد دادن و داد کردن **و** دوا
 دارد و شش دان را دشمن دارد **پ** دوازدهم

چیزانست که عرش نوری بود بهران چیزی که بیاید
گردن و دلبر و بیش رو بود بگردن این چیز **فصل**
فی اقسام الاعضاء و خواصها و ادوارها اندر اقسام
اعضاء و قوفا و روحها مردم نهی میخ است بل
گوجه است از دو جوهر مرکب کرده یک نفس و دیگر
بدن و نفس صورت مردمی است و بدن موضوع او
و بدن با آن که موضع نفس است آلت او است که کار
دارد او را و هر اندامی را از وی کارها مختلف و عیب
اندر آنست که بدن نه آلتی است غریب که نفس بدو
استعانت کند او را کار دارد و کنن آلتی است که
نفس هم او را بسازد و هم آن هیأت او نگاه دارد
و هم بدو کار کند و اعضا بر دو گونه است یکی را ایله
خوانند چون سر و دست و قلب و جگر و اجزای بدنند
و دیگر را مشابه الاجزا خوانند چون گوشت و رگ
و استخوان و عصب و اجزای بدن مانند و ایله اینها
الاجزا مرکب است و قوتها تن چهار است گرمی و سردی
و تر و خشکی و اخلاط که قوام تن بدو بود چهار است
چون صفرا و سودا و بيلم و ارواح سه است اندر
تن یکی طبع که اندر جگر بود و بر که همه تنی بر آنند
و دیگر حیوانی که اندر دل بود و از وی بشواینها
همه تنی بر آنند و سیم نفسانی که اندر دماغ بود و
بعضی از وی همه تنی بر آنند **فصل فی اقسام**
النفس و مراتبها اندر اقسام نفس و مراتبهاست
نفس بر سه گونه است یکی طبع که بدو وی اندر جگر بود
و قوت او با آن روح کار جگر باندنها را روز بروز
و خون را بدو اندامها کند و بدل آن اجزای یکی
بخال بشو است باز جای آرد و نفس دیگر صوابی
است که بدو وی اندر دل بود و قوت او با آن روح
از دلش باندنها را روز بروز و همه اندام را زنده دارد
و نفس

و نفس سیم مدبره و این نفس همه کونداست یکی
آنکه قوت او به عیال برود با اندامها را بچنانند و
دارند و این را نفس محرم خوانند و دیگر ازین
قوت مدبره آنست که این روح را کار فرماید
و حواس خادمان او باشند که چیز اندر بیابند و یا
نمایند چون صاحب چیران و او را حسی مشتمل بر خوا
و سیم ازین قوت مدبره قوت عیال است و این
سه قسم است یکی را غیبل خوانند و این است از
چیزها که حواس اندر بیابند چون حس اندر بافته
پسوز و از حس غایب شده بود وی نگاه دارد
و خویشی بدو بود و هم چنان بنماید که مثل زبان
حس زنده بود و دوم این قوفا را فکر خوانند
و این است که چون غیبل این صورتهای را از پذیرد و در
عرضه کند و نیز کند خیر از شر و خطا از صواب باند
که هر یکی از سه چیز است و چه کار را شاید و وی را
چه باید کرد و سیم این قوفا را حفظ خوانند و این
را نفس اندر بافته شود و غیبل از وی بیبرفته بود
و بر فکر عرضه کند بود و فکر بیای و نیز در اداری
صورتده بود اعنی حفظ آن صورت را با آن حکم که او را
لازم اند بود از جهت فکر خویشی پذیرد و نگاه دارد
تا آگاه به کار و باید و این قوفا نفس مدبره شریفتر
و محض تر است و از آن دو دیگر اعنی طبع و حیوانی زیرا
که حیوانی و طبیعی چون خا و شاد مدبره را باند میخ
که طبیعی بدن را غذا دهد و حصول بهوت کند تا بهوت
خواست بماند و زود بساد بنماید و نفس حیوانی بدن را
زنده دارد زیرا که بدن چون سیم کونه بود نفس مدبره را
کار بیابند که او اندامها را درست و زنده استنباط
کند پس ایان که بدن را درست و زنده دارند از آن
آنکه دانند آن مدبره را آلتی بود که او را استعانت کند

و بد و جزها اندر باید پس از جمله قوت مدبره عقل
 شریک و مختصر نیست زیرا که حواس بخلاف خدا دارند و او را
 بزان معنی که چون جاسوسانند و چون صاحب خیر اند
 او را که چیزهای بینند و بشنوند و با او نمایند و او چه
 حکم کند و هم جنس قوت محرکه بر آن گونه جنبانند
 کی عقل فرایند و اختیار کند و از جمله این قوت عاقله
 کار حش فرا پذیرد و بر وی عرقه کند و دیگر که چون
 او راوری گردد بگردد بود فاه دارد با هرگاه که بپذیرد
 فار باید پیش او گردد و عقل بخت نیست این قوت فکری
 را اولنزی خوانند زیرا که او را فرایند دیگر مد قوها
 نسایف نیست زیرا که دانا آن گفتند که غرض بطبع خداوند
 نزل است و منزلت خود اندر تن چون منزلت با راست
 اندر مکتب نظام و صلاح و ترتیب از وی بود و همه
 و چون این همه قوها، دیگر برین در ترتیب گارها کنند
 و غرض نهی کند کارهای نیک بر نظام بود چنان که
 ساخته است این در عروصل **فصل فی التجهیز و الترتیب**
و افعالها اندر متخذه و خواب و فعلها وی قوت
 خیالی میان جبه و ناطقه است و قوت فکرند واه شغول
 کرد و بمان چیز که حواس بزود دهد و بر مشغول و قوت
 ناطقه و ناطقه بنامی خودش فار خود بردارد و قوت
 خیالی بوقت خواب خالی کردد از آن که حواس و راهند
 و نیز خالی کردد از خدمت ناطقه و از زوکن آنکه نظر نکند
 و آن رسم محسوسات که باقیست نزدیک او و آنکه بیرونند
 محای را بیکدیگر و نیز این قوت را فعلی دیگر هستند و آن
 است که در کلمات قوها دیگر کنند قوای حکما و محسوسات
 کند حواس چ کانه بدان که ترکیب کند محسوسات را که
 نزدیک است و کما می حدایت کند قوت آرزو کنی را
 و نیز حدایت کند ملک تن را و افعال تن اگر مزاج تن نوزد
 و حدایت نوزدها کند چون آبها و ششها گردن و هم اند
 طبعها

معدوم است و قوتها را

طبعها دیگر و نیز مکتب است که هیأت این قوت و صورتش
 اندر تن هر آنکه که تن بر فرا می بود که اندر تن کار و از
 مزاج لکن چون بود قوت نفسانی آنکه پذیردش چنان
 بود که هست اندر طبعش نه چنان که هست اندر طبع
 جسم زیرا که جسم ترها یک نری کند اندر جسم آنکه آن
 این جسم هر چنان جسم دیگر گردد و نیز این قوت که پذیرد
 تن بدله حکایت کند از نری را بپذیری از محسوسات
 چنان که ناطقه فرای پذیرد و حیثیت نری را هم حسی از
 قوت فرا کرد اما بگوهرش اساطیر کباب کردش زیرا که
 نیست این قوت که فرای پذیرد معقول و از آنکه قوت
 ناطقه هر که که دهد او را معقولها فرای پذیرد و نیز چنان
 که هست نزدیک عاقله لکن خطاب کند از بپذیری از محسوسات
 و هر که که باید قوت آرزو کنی را آراسته چیزی را چون
 خشم یا شغول یا داری دیگر آنکه حدایت کند از چنان بود
 چنانکه آن چیز هست و هر که که مزاج تن چنان بود
 که از وی کارها قوت آرزو کنی بود چنان که مزاج تن
 آرزو مزاج کند آنکه آن قوت را آن حدایت کند اندر
 خواب که اندام آن دارد از آنرا افکند از این همه قوها
 هیچ قوتی نیست که پیش برادر تواند کردن و اندر ناطقه
 البته و محسوسات محسوسات که خواهد کار کند چون قوت
 فکری زیرا که حق ایج حاضر بود اندر باید و چون از
 وی غایب شد یاد و دوشد با بسیار شد اندر ناطقه
 با فتن چون آفتاب و در خون همه حواسها برین گونه
 چون کوشش و ازها و دهن طعامها و حس لمس
 محسوسات را و نیز قوت محرکه بسیار حرکت بیکار
 نتواند کردن خالی که هر اندامی کاری دیگر کند و بیکار
 و نیز از تاحدی جنبانند و بوقی دون و قوت جنبانند
 و نیز قوت مفکره بسیار جزها اندر یک و قوت فکرند
 نتواند کردن و نیز میان همه چیزها یکبار نتواند

این قوتها را در تن

این قوتها را در تن

نتواند کردن و هم چنین جنود که چیزها لطف و غماض
 نرود و نیز قوت حافظه همه جزو آناه نتواند داشتن
 و قوت خلد اندر کار خویش سخت عمل است و قادر است
 زیرا که جندها گذشت از همه جای حاضر کنند و صف
 او پیش از هر مدتی و ننداری که او خواهد با جان
 مولا که مودی چند بلی و مودی چند گوی و چند هم چنان
 خوا که قوم کند و نیز چندان که از آن کوچک تر بود
 و نیز بزرگ جزو بسیار نوم تولد کردن حاکم که آفتاب
 بسیار نوم کند و نیز ترکیب کند چیزها را که نشاید
 بودن چون مودی که او را بسیار سرها بود با چون
 حیوانی در میان کش استاده گی نشود و نیز ترکیب
 صورتی از صورتها مختلف چنانکه نوم کند جوانی
 که بعضی از وی درخت نود و بعضی مردم و بعضی مرغ بود
 و بعضی چاد بود و نیز تصور کند افعالی که هر کس
 بیرون نیاید چنان مودی که بر آسمان بر دیا استاده
 که بر روی آید و اج و نیز بتا چنانست که هر چه خواهد
 هر وقتی که خواهد بر آن کوند که خواهد بدان نندارد
 که خواهد تصور تواند کرد هر چند که آن چیز بعینه
 بساط او یا نشانی از وی از حسی فرار گرفته بود
 زیرا که او چون نشانی از حسی بیافت تصرف کند
 اندران چنانکه که خواهد **بصالح النعم** اندر جواب دین
 تن چوایه و اندامهای او هر چند که نفس است کی
 او را یاد دارد نه از آن آلتها است که دام می باشد
 دانی زیرا که قوت او متناهی است و همیشه کار
 نتواند کردن بل که خسته شود و اندر ماند و کند ردد
 و عاود آید پس بضرورت باید که بیاساید چندان که
 آن خستیم از وی برود و قوت نرود و نایز کار
 تواند کردن بر آن روی که باید و این ساقش و خواب
 است و بیداری که کار دانی او نیست زیرا که مردم هر چند
 بینایی

آورد

سخت

برای روی بل وجودت او اندرین عالم جسمانی است بقول
 منبع آن که فعل او اندرین اجسام مدبسته و اوساری و
 نافرمان است اندر حلقه عالم با همه اجزای او بر سده است بر یک
 سان چون شمع که در هوا را روشن کند نه بدان منبع که صوت
 او نود با عرضی نود اندر وی که بی هوا او را قوام وجود نود
 بل وجود او مستغنی نود بدان قوت هر چند ساری بود
 اندر کلیت هوا و آن قوت را نیز یک هر گوی از مردم
 نای در هست و هیچ گروه مردم نیست که ابتیاز اغیال و غرر
 و اعتبار بود است اما که باز بافته اند که انچه چنان چنان است
 که نظام این عالم کاین فاسد آناه دارد و عتاب کند و ملا
 چون چندان که شاید و صایان پیشین او را المدبر الموقر
 خوانند و حکمایونانیان فیض الهی و عتاب الهی خوانند
 و صایان او را حق خوانند و این تباری سبکینه نود و نیز
 روح القدس خوانند و این تباری سبکینه نود و نیز روح
 القدس خوانند و بار سامان ششاسپندان خوانند و مانو
 الارواح الطیبه خوانند و قناریان ملائکه و تائید الهی
 خوانند و مع اندرون همه یک قوت است و کار این قوت
 سخت عظم است و هر چند مردم کمزور و فاضل تر نود این
 قوت بد و پیوسته نود و احوال او آناه دارند نود
 با چنان بود که انکی که این قوت همه حالی آناه با آن
 و بادی ده و آونکار او نود این پیغام نود هر چند
 فاند این قوت همه این جهان کاین و فاسد می رسد
 مردمان را پیش روی و سند یکی از جهنم آن که ایست
 بختی این عالم کاین و فاسد اند و چیز بختی را

فهرست
 مرقوم
 در
 این
 کتاب

آلهی بدل هر میدان راه روزگار کوی دل خیز خواجه
فروزندگان حال عمل بنور نیاز از چراغ اصل
یابکان با کینه یال دین بهنگان یل و دل نیل بر
که مارا بلطف از کوم و کس که اسبان بخشای و توبه بدو
بدل بخش بنیادی که حضور توان دید و وی امید از غور
صراغ جوانی جزوی نور ماند دل از دوری نور بخور ماند
فروغی رتبع هدایت بخش شفای روح و طایفه بخش
ندارم جز عز و نصیب هم نه بایعش تو فیر میج
نصاعه جز امید غنوی غلظت ضریدار هر محض لطیف تمام
خزان دم بخشای بود رنایز اول شریقت بود
از اینها که کردم مرا کردار بدو از این میج روز شمار
باقر یا مرزم از روی فضل صیام خواه از تراوی عدل
بهر جای که خون من سبب است که کار و بند تو سه خود کار است

کتابت شد بامروز و عذرش بدو
که چیزی ندارم ای دستگیر

از سطوطا السلسلین خوف را عقل فعال نام کند و گوید
اندر کتاب حس و محسوس غایب ذکر و یاد در رس
و روحانی آن که صورها می بیند اید از عمل کلنی
بجز خواب و سبب این از دنیا می بود که برتری و محتر
هم برتر باشد و این بنوسط عمل فعال کند و این
از راه ان بجز رویدارند از دنیا نشانی و علامتی بود
از نفس جزوی را که بیند و بود که این تنبیه بود از
بیش نفس جزوی را و بود که علامت بود داری را
عام که همه عالم را خواهد بود و بود که تمام یک کس را
بود یعنی با بشری که بدو خواهد رسید با عفو
بود با خواب بود داری را که او کرده بود بجهل از دو
بیرون نبود با خاصه یک تن را بود ما کیتی و نشانی
بود داری را که اندر همه عالم خواهد بود و خان
که هر فعلی جاریند که خون از خواب اندر آمد و میباید

را

را خواهد نشود که درند بر گونه که ایشان کمانی بر زمین
چون دیگر باره محنت همان کس را دید که او و آن خواب
موزه بود که بشو و اند و کنت ان خواب را که من بودم
تنبیه ان بود که میباید ترا کشند که تنی از این خبر
استه تا بدانت هر فل که بر باید طاسن و همه همان
بگشش و این اقلیها و بخششها اصناف مردم و انواع
و بنوع و سپهرها ایشان و راهها و کوهها و دریاها
و بیابانها را باید رفتی و نباید رفتی به بدید آوردن
ان رو با حق سبب او از دنیای بود بنوسط عقل بر
که هر راه که باید که اندر جهان جنی صورتی و جانی
بدید آید ان یک دفعه عمل را بدید از دنیا عمل ان
بنفس نشان و بدید که قوتها غلب مرتبه ایشان
زیرا که از عجز ذکره جنی ابداع کرده است عمل
را و نفس را و دیگر قوتها که بر کوه از نشان
بدید آید ان نیست کنار از سطوطا السلسلین ندرین قوت

فصل ان اتوی کما بقول انما لها في الدنيا

اندر ان که قوتها همه فعل فرشتگان کند اندر خواب
این خواب دین خاصه برین کوه از است که تنها
قوت نبیله کار کند از همه قوتها عقل و ان دوری
قوت که فکر من و حنطت فی کارند و اینان اندر
باید زیرا که مردم چون خواب چیزی بیند نه است که
صورها آید و قوت نبیله بدید آید و کس ادا کند
با قوت منکره و قوت منکره اندران فکر کند و ان
هر یک از ان صورها که چه جبر است و چه کار سازد
و بداند که ای ناقص از ان مضرت زوا که اگر کسی
خواب شود منکره که انک بدو کرده به آید قوت منکره
اندر ان جای نمی کند که ان دزدی کردند است و اگر
مرا اندر باید بنیاه کند از وی بیاید که نفس و هم خبر
اندر چهرها دیگر نیز کند و مناظر کد با السما و جنت

آورد و از عاقبت اندیشد و چندی رجعتی اختیار
 کند تا که از نوبت نجاتان بود که از حال
 اندر بیدار و تاتر کند چنان که اندر بیداری کند
 زیرا که چون مردم از خفای نرسند بیداری کونواثر
 ندر شود و ببرد و سست کند و کرم خواب چیزها
 هایل بیند هم چنان رسند او را بسیار بود که چندی
 بیند که او را غیثم آرد و او خواب اندر آید بختیم آرد
 بسیار بار اندر و هکی شود چندی که دند بود و آن
 بنیز اندر توان مافی بی هیچ جا نیست که فوت
 منکره مند می کند آن چنان که فوت نیجه نماید او را
 هم چنان لبیداری مند کند آن صورها را که اندر
 حس فقه نیجه حاصل آید و نه هکس این آگاهی
 دارند که اندر خواب نه چنان بود که چیزی بیدار اند
 کنند آن صورها که از حس اندر فوت نیجه حاصل
 اند و داند هکی که چست و چرا است و صما یذ
 کردن و بجه هم چنان که هر چه حاصل بیداری اندر
 فوت نیجه بیدار آید اندر خواب نبردند آید هم چنان
 صرح از نرو و قیاس و اعتبار آن صورها که اندر نیجه
 بیدار اند نیز اندر خواب هم بنیز و قیاس و اعتبار بکند
 آن صورها چنانی را و فوت حافظه نبرد از روشنی بکند
 اندر خواب چنانکه اندر مناری کند زیرا که کار فوت
 حافظه دو است یکی که صورتی کاند و نیجه بود
 آید از بیداری و نگاه دارند دیکوان که این صورت
 را آنکه گاه آید با فوت نیجه دهند و اندروی
 بیدار آرد و فوت حافظه این هر دو فعل اندر
 خواب می کند زیرا که این اندر فوت نیجه خواب
 در بیدار آید از صورها از بیداری بود و نه که راند
 مایوی از خواب بیدار نشود از آن آگاهی دارند
 و نه تا بسیار زمان آن صورت اندروی بماند

و بنیمن

و بنیمن صورها داند روی باشند و فوت خواب بقیه
 نیجه دهند چون احوالی گذشته و حنان که لب اندر
 خواب از لب چندی برسد گذشته آن کس آن چیز
 را باز دارند و آله گند هم چنان فوت حافظه انرا
 نکند داشته بود و بجه همه اندر خواب انرا اشعار
 کنند از بیدار آوردن حالها که انرا بیداری بید
 و دانسته بود و علمها کشی و کسها را نشناختن و آن
 بنیمن اندر از افعال فوت حافظه بود پس بیدارند
 که این همه فوت عمل اعنی فکر و تحل و حفظ اندر
 خواب هم حنان کار کنند که اندر بیداری کند زیرا که
 ایشان نه چندی اندکی محسبند یا چندی ایشان را از
 کار باز دارند چون فوت حساسه که ماند که الا حس
 او را از کار باز دارند یابی کار باید بودند خندان
 که آن آلات بیاساید زیرا که فیهما غنی کار نه بماند
 چنانی کنند و هم چینی فوت محرکه که ناخنیاری کار
 باید بودند آنکه گاه تن مانده کرد و محسبند **فصل**

العقل الفعال

اندر عقل فعال اندر عقل فعال اعنی کنند
 عقل فعال او را روح الامری خوانند و روح القدس
 خوانند او است که بدو بود و حی بذان مردی که او
 سزاوارست او است که متوسط است میان خدای
 و میان مردمانی که و حی بود بیدار و او بیند که نذر
 مردم کند او بیند که بیند نفی جاوند رساند او است
 که راست کن است مردم را از جهت نیک خفای و آ
 خواج که گاه دهند این همه چیزها خدای را توسط
 عقل کنند کار نبر صواب باشند او است که ندید
 که جسم طبع را که بهازی جسمها و آسمانی جسمها
 آسمانی که بدو از این جسمها را چینی و از عقل فعال
 بدو از این چیزها را صورتی که او سوی وی می چید

فصل فی بیان الخلق المبرور و المجرور و المکرم و المذموم

جام

اند و منحصرا اجسام بیولای اند و ناله شدند و بودند
 آن احوالی کولاست و عقل فعال نیست اند
 طبع ایشان که فرائید تنای را اند اول بل که
 بدنش ضعیف بود و آنکه اندک یا لا تنوذ
 با تنای خود رسد بگوشتش پس عاقلها در گوش
 و آن هر که از وی طبع نود و سهی خواست و هر که
 آینه از طبع و خواست و این جسمهاست اول
 چیزی اسطوانات و آن چیزی که بدو نزدیک بود
 خون غارها و ابرها و پاها و اجاز مدنی است
 چون سنگها و گیاه و از صوان و مردم و آنکه بود
 اندر اسطوانات فوق که بچند بدان از تن خویش
 بدان جوها که شاید که بود و بعضا که ناله کند
 هر که اندر هر که و فوکه که بدان فرازند و هر که
 فعل از هر که آنکه فعل کند اند ایشان که همه آن چیزها
 آسمانی و هر که اندر هر که و آنکه بود از کردارند
 این چیزها و کوهها بسیار از آید و مندرها بسیار
 مختلف آنکه بود جسمهای کاند و صدف ضد که یک
 باشد پس آنکه بود هر که از مزاج غیبی و هر که از
 مزاج دیگر هر که از مزاج یسین و آن چیزی که ناله بود
 نزدیک بود با اسطوانات و ترکیبش که بود و مردم
 بود از مزاج یسین و هر که را بدنش از دو چیز است
 یک مکان جو یا ممتنع از تخت و دیگر جای غیر
 پناه مانت است و آن جرئت و بیولیت و آن که
 جایگاهش خلقت است و هیاست آن صورت است
 و آن که جز اینست مانت است پس مانت از هر صورت
 و که بودی صورتی مانت بودی و مانت از هر آنست
 تا بود صورت و صیفت آنکه که گوشت جسم است که هر که
 بنیل زیرا که هر نوعی موجود کرد و بنیل تمام تر بدنی
 و هر آنکه که مانتی صورت آن چیز بنوش چنانکه

جواب

جواب که هر آنکه که صورت است آن تخت است بقوت
 و آنکه تخت کرد و بنیل که صورت اند و مانت جوی
 حاصل کرد و مانت بودی چیز و ضعیف تر بود
 جوی بودنش است اندر مانت و تمام تر بدنی چیز بدنی
 است اندر صورت چیزها و بدن یکی و اجزای تر نیست
 از بدن شدنی واجب اند که بدهد آن تخت روزی
 این ضد را و روزگاری آن ضد را و خزان کرد
 بنیل که هر که را از ایشان تخت است نزدیک یک
 و بود نزدیک آن دیگر پس عدل و اجزای کرد
 که بود آن مانت روزگاری این را و روزگاری
 آن را و اسطوانات آن که ضد است از وی که بناله کند
 هر که از ایشان آن از سر و نیست زیرا که او را ضد
 نیست اندر عمل نشن و عدل آنست که بدهد چیز
 را و تخت از هفت بدان مقدار که تواند بدو بود
 و چون بود مردم تخت جوی و جود هفت کرد
 از آن تخت است که بدو غذا خورد و پس از آن
 تخت است که بدو سر و گوشت داند و در دو است
 داند و آن که بدان چیزها داند و آنکه بدان بویها داند
 و آنکه بداند و آنها داند و آنکه بدان رنگها داند و آن
 که حواس و حاصل کرد که بدان رز و نش کرد
 اندر بافتی آن چیزها که مانتی خوشی است تا بدان
 او را مانت آید و که یسین از آن چیزی که ضد است
 و پس از آن بود او را تختی که بدان وقت گاه داند
 آن رسم نشن اندر نشن از محسوسها آنکه بران
 محسوسها غایب کرد از حواس و این تخت را خیا
 خوانند و آنکه این تخت بگرد از آن محسوسها را
 هر که با هر که و جدا کند هر که از هر که بناله
 و هر که راست بود و هر که دروغ پس آنکه سوسه کرد
 بدو از تخت آن چیزها که جوی ندارد و چون

اندر مادی آراسته تا فراتر برسد رسم مغفولها را کائن
 هست بقوت عقل و عقلی هیولای و این نیز مغفولت
 بنقوت و همه جفای کاند ما دقت آن عقل بنود هرگز
 نه بفعل و نه بقوت و لکن مغفولت بقوت و شاید که
 مغفول گردد بفعل و نیست اندر کوهش که از آن
 گوهر خود مغفول گردد بفعل و نیز نیست اندر قوت
 ناطقه و نه اندر آن که دانه است طبع پسندگی که بند
 گردد از تن خوشی عقل بفعل بل که حاجت مند است چیزی
 دیگر کافر از طالع قوت محله فعل آرد و آنکه عمل آرد
 بفعل و حاصل گردد اندر و مغفولها و آنکه مغفولها
 که بقوت است مغفول گردد بفعل و آنکه که مغفول
 گردد بفعل را بفعل و این آنکه بود که جدا گردد
 از مادی و زیرا کائن عقل بدهد عقل هیولای
 کوهست بقوت عمل هم چنان که روشنائی که دند
 آفتاب چشم را زیرا که جاکا هشت از عمل هیولای
 جاکا آفتاب از چشم زیرا که دیدن چشم قوت نیست
 و هیولای است اندر مادی او شتر اراد و او
 بیشتر اراد که چهره بیند آن دندنی بقوت است
 و نیست اندر که هر این دند که هست اندر جسم
 بسته که بدان دیدن گردد بفعل و نیز نیست اندر
 کوهها آن کوهها پسندگی که دند لودد بفعل و آنکه
 آفتاب بدهد دیدن را روشنائی و نیز بدهد آن
 چهره بیند را روشنائی و آنکه سوخته گردد این
 روشنائی بدان روشنائی و هم جایی آن عمل که
 عملست بفعل فایده دهد این عقل را که عملست
 بقوت و پس که محض روشنائی بود که بدان بفعل
 اندر دند آن قوت که فایده گرفت از آفتاب نه
 چنان کان چشم بدان روشنائی می بیند آن روشنائی
 را که سبب قوتی دیدنیش است و آنکه بدان بیند
 آفتاب

آفتاب را که بود سبب آن روشنائی و نیز بدان بیند
 همه چیزی که دیده بود بقوت آنکه دند لودد و بفعل
 هم چنین عقل هیولای بدان فایده که لودد بدان آن
 چهره که فایده گرفت از وی که عملست بفعل و کرد
 او نیز عقل بفعل پس از آن که عقل بدد بقوت و زیرا
 آن عقل را عقل کنند کار خواندم و مرتبش اندر چهره
 جدا از مادی که بکنیم ماجر از آن سبب اول مرتبیم
 است او را مانند عمل هیولای ای عقل کرده و
 که که حاصل گردد اندر و قوت ناطقه از آن عقل کنند
 کار و آگاه آن چهره های کاند و خیالست همه عمل آرد
 بفعل و آن عقل هیولای است همیازی همه مردم را
 چنانکه همه کس دانند که کل شتر بود از جز و واضح
 بدن ماند **فصل اول اصوات المغفولات و المغفولات**
 اندر لوتها و مغفولات و مقدمات اول این عقل هیولای
 که همیازی است سه قسم است یکی آنست که بدان
 بیند و آرد و بدان سامو دود و کواست که
 بدو بداند و شنید و بگوید که گردن و اجب است
 بر مردم سه دیگر آنست که بدان بداند و شنید
 که کاه مردم است و این اسمها آن سبب اول آنکه آن
 چیزها بود آنکس را بطبع اندیشه کردن و قابل کردن
 آنکه آرد فی کرد و او را بداند پس بگری از آن چیزها که
 بجهل حاصل شده باشد و کران آرد و نه آن بودی
 دند بود یا اندر خلک گفته بود آنکه آن آرد و دانش
 از دند و کران آرد و فکر بود و نه اندیشه کردن
 آنکه آن آرد و را احیاء خوانند و این مردم را بود
 خاص و اما آرد و کردن از حی و خیال به فیکر کانا
 بود و آن مغفولات بخت که ما کنیم مردم را آن تمامی
 بختست و این تمامی بختست که دانه اند و را کاکار
 و باید و برساند مران تمامی بسین **فصل اول السعاده**

فصل اول در بیان سبب مغفولت و مقدمات اول این عقل هیولای که همیازی است سه قسم است یکی آنست که بدان بیند و آرد و بدان سامو دود و کواست که بدو بداند و شنید و بگوید که گردن و اجب است بر مردم سه دیگر آنست که بدان بداند و شنید که کاه مردم است و این اسمها آن سبب اول آنکه آن چیزها بود آنکس را بطبع اندیشه کردن و قابل کردن آنکه آرد فی کرد و او را بداند پس بگری از آن چیزها که بجهل حاصل شده باشد و کران آرد و نه آن بودی دند بود یا اندر خلک گفته بود آنکه آن آرد و دانش از دند و کران آرد و فکر بود و نه اندیشه کردن آنکه آن آرد و را احیاء خوانند و این مردم را بود خاص و اما آرد و کردن از حی و خیال به فیکر کانا بود و آن مغفولات بخت که ما کنیم مردم را آن تمامی بختست و این تمامی بختست که دانه اند و را کاکار و باید و برساند مران تمامی بسین

امد رنگ نخی این آن یک نخه جاوید است و آن آنست که
 که لرد نفس مردم از کمال اندر هفتصد و شان هفتاد و یک
 حاجمند بود امد اینست از نشی جمیع و ساند بران جانانی
 جاوید یکی تر نشی بود بران مرتب عقل فعال و رسد
 مردم بدان جا که بندها خواستنی که بهری از وی فکرت
 است و بهری از وی عارتی است و نه هر کاری بجز عاری
 بن کارهای که او را حد و اندازه است که حاصل بود آن
 صورتها که نوا و واحد و اندازه است زیرا که هست کارها را
 خواستنی که آن باز دارد از بند عفتی که آن هست چیزی چته
 برای دانش ای که چشمنش نه آنرا است ناوی را بجهت
 دیگر رساند بل که غایت خود اوست و نیست از آنجا که
 بزرگتر از وی که مردم بدو رسد فصل **الجزایر و الشهود**
و الجبلان القیم و القیاض اندر چیزها و شرها و کونیها
 و زینتها و فضیلهها و تقاضاها کارها خواستنی که باری
 که اندر یافین یک نخه آن هست کارها بنکو و صورتها
 بنکو و بارشای بنکو که این بود آن کارها که فضل است
 و آن آن علو محانت که طلب کنند تا او ترا چیزی رساند که
 محتر او نیست و آن یک نخه جاوید است اما آن کارها
 که باز دارد از بند عفتی که آن بدست و کارها و دستبند
 زشت و بادشاهی زشت که روی این همه کارها که زشت
 و قوت قوای خدا که نعمت اندرین را درین کرد هست
 تا صفت بن کند و حریفان هم خبی تا صفت بن کند و نیز
 ایشان هر دو صفت ناطقه گفته و صفت ان مرصه نند
 صفت است ناطقه را در آنکه استیاذن ناطقه تحت بن
 است و ناطقه دو قسم است یک عیالست و در آن نظری
 است و علم خادم نظریست و نظری را صفت جبرش
 نباید کردن بل که بدو رسد به یک نخه جاوید و این
 سوخته است یعنی آرزو کن و آرزو کن خادم حبس
 است و خادم جبالست و خادم ناطقه است و قوای
 گمان خدایند و باید صفت را تمام نتواند کردن مگر

که بقوت آرزو کن زیرا که هرگاه آرزو قصد کند از سو
 چیزی قوت طلب آن چیز که در هرگاه که کار کند نظری
 رسد به یک نخه و هرگاه که کارش خنن بود حالتش همه
 نیکی بود و هرگاه که بداند که یک نخه یا کار کند و آخر
 کار ندارد و آرزو کند بوقت و آرزو کن کارهاش همه
 زشت بود

سور و المحمل و القیاض

والقضا ان لنا رباعا دلا رجحا لا
 تطلم ولا يجوز ولا يكلف النفس مالا يطيق ولا يكون
 بياقة واحدا جسيم ولا تجسم ولا مادة جسيم ولا ضرورة
 جسيم ولا في مكان ولا لها تلك العاراض ولا يتفهم بوجه
 من الوجوه لا في البكم ولا في القول تام الموجود تام الذات
 هو الوجود الحق والفعل التام الوجود التام والحالت
 تامة وان كل منفعل لا خارج عنها الا لكل وبتبع
 الكل وبتبع الكل وهو الواجب الفعل الما قبل
 المنقول واحد بذاته بالفعل الواجب الفعل الثابت
 الفعل هو الحق الكبري الشاهد العدل الواحد الحق
 البهاء المحض والمينكرو التور ضروري الوجود واجب
 الوجود بذاته من جميع جهات و بذاته خير محض وكمال
 محض وحق محض هو الجلال والبهاء المحض علمه و لا
 يخفى قدنه و ارادته و حكمته في المفهوم بل ذلك
 كله واحد فلا تجزاء الما ذات الواحد المحض لا
 صفات ذاته ولا اغراضه لا مساوية له فقط لانه
 الوجود صرف الوجود المحض والفعل الکیان منه
 لا يجوز وجود الموجودات عند الدل حیوة حقیقة
 قدنه و حیوة و علمه واحد لا فی العلم الالهی حسا
 ولا مبتلا لا یلحق الباری شیهة و كثرة البتة كل هذا
 الكتاب الجلیل من مجموع یعرف بن موسی المنطیبه
 من تأیید الجند الاول والحق الاول المحدثه دلی
 الجود والحكمة ولی العدل و واجب الفعل شکر لخالقا

در صفات اولی الامر و در خصوص مبدء الالهیه
 سیمیم

سعدا كما هو افضل ومستغفنه وصلواته على محمد وآله
 ليعين وفرح من كتابته يوم الاربعاء السابع شهر الله
 المبارك المنظر رمضان من سنة ثمان وسبع مائة
 وسخت من نسخة الاصل الذي كان كتابته يوم لاني
 ع الثالث عشر شهر الله المبارك رمضان سنة ست
 ومائة وسبع مائة كتابته العبد لاصغر الالحاج
 رحمه الله تعالى محمد بن عثمان بن اسماعيل بنوف الخوالي
 حامدا مصليا على خير خلقه محمد وآله ليعين

قل لما مات جالينوس في حديقته قطعت
 فاذا انما يكون احق الحق من بلا بطنه من
 كل ما يجد وكثير الطعام تذهبوا اليه في الاسقام والحيه
 راس الطيب فما اكلته قصد الحسنة وما اصدقت
 به فالورجل وما اخلقه فافكر والحسن حتى وان
 نزل الى دار اللأ والمسي ميت وان بقي في دار الدنيا
 والقاعد يسترحله وبالصبر يدرك الامور النيرة
 يكثر القليل ولم ار من ادم شيئا اتبع من التوكل
 على الله جل وعالي

ذكر الميرزا علي بن محمد بن علي قال الشيخ الرئيس
 المناخير ابو علي بن الحسين بن علي بن الحسين
 على الله جل وعالي ينبغي ان يقول العساكر في الصيف
 على التلال والربوات ويستقبل بوجه الخيم من الشمال
 وبعد فيما بينهما ومن الدواب ما امكن وفي الشتاء
 في الغار ويتقي الى التلال واصول الاكام والحبال
 ويستقبل الجنوب والمشرق ويقرب الخيم بعضها
 من بعض في الدواب متى كان الهول وما كان في القل
 العنابر من الشراب السه وكثير من الرياضة والفضا
 كان الهوا قسقا يابس متى مرض فيه خلق كثير فيلزم لولا
 جانا

حاجبا بعدد فلا يكونون فوق البرج بل تحتها وان كان
 فيه هدام وروية فلينظر دما امكن ثم يسعمل في روية
 الطارده والقائلة متى كانت فيه خشاش واشجار
 روية او موزية فليحرق او يجلس منها فوق الدج
 وليتفقد الغذاء والحضر منه يمرض الكثرة بالعسكر
 والله اعلم بالصواب

حاضر بن عبد الله الانصاري رضي الله عنه الميرزا محمد بن علي
 لم يظن ان ياتي في كورد من مودة باقوس في كورد
 من الله الا الله حيا حيا في الله لا اله الا الله حيا حيا ان الحق في
 صديق يحكم عشا ونقار رفق لوط حكا كذا تشقي
 ايت الدنيا منها من لا يثقل ثقلها دفنا دفنت انا
 دفنا دارا تبقى واستبقينا دارا تفتي ما من يوم
 نذعت عشا الا يندم ميتا كفي ما بقي كما مضى وانه
 قد انقضى وانما شبهة ديون نفوسنا يقتضي امرار
 خلق الله امرا كان النبي ما مضى والسلم

اي كذا تربت صفت ذات توهم
 وفي كصفه يابدل شكر توهم

بال
 موهبة يركب كالشوق
 يلهو زوكا عايد زفلا سا

حمید غیر طوسی

احمد یحییٰ طوسی
نویسنده: اہل اکابر

275

77

6324b

و

2

طاوله

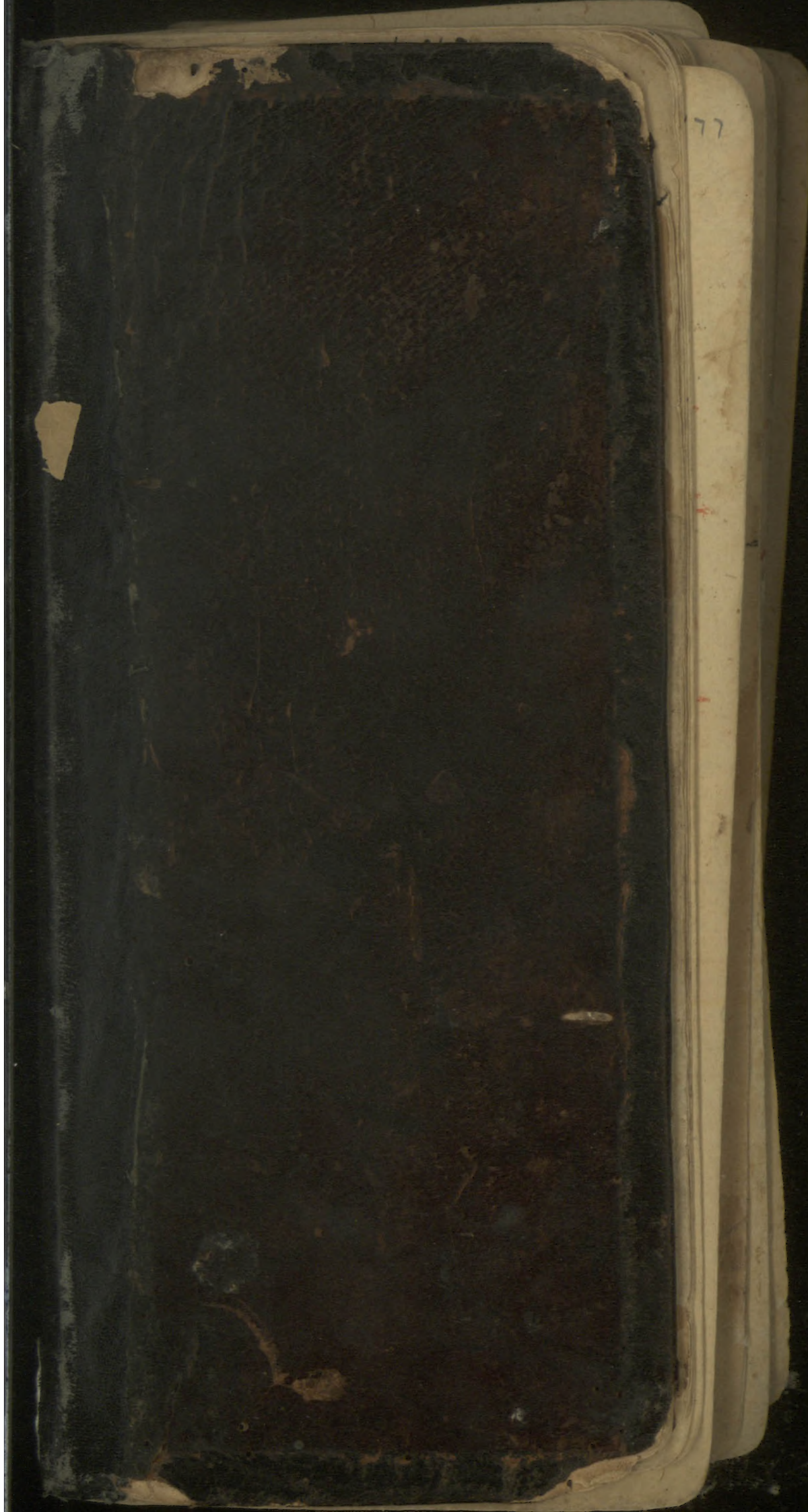
4

2.

سو

1899

1890

77